JACK LONDON

MÅNANSIKTET

ÖVERSÄTTNING

BOKFÖRLAGET NORDEN
MALMÖ

Originalets titel:
Moon-face

HANDELS A/B NORDENS BOKTR., MALMÖ 1941

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna utgåva av *Månansiktet (Moon-face, 1906)*, författad av **Jack London** (1876-1916), är översatt till svenska 1941 och digitaliserad av Peter K i mars 2012.

Läs om verket och den engelska texten på hemsidan **The World of Jack London**!

Månansiktet

John Claverhouses ansikte påminde om fullmånen. Ni känner säkert igen typen: kindbenen vitt åtskilda, hakan och pannan går i ett med kinderna och bildar tillsammans med dessa en rund cirkel, och näsan sitter mitt i det hela, bred, knubbig och tillplattad som en degklump, som kastats mot taket. Det var kanske på grund av detta hans månansikte, som jag hatade honom, ty han hade blivit mig en nagel i ögat, och jag kunde inte förstå, vilket existensberättigande han hade. Kanske har min mor varit månsjuk, som man kallar det, och i ett olyckligt ögonblick kastat en blick på mångubben och därigenom gett mig denna aversion i arv.

Hur det än förhåller sig med den saken, faktum var, att jag hatade John Claverhouse. Inte så att han gjort mig något ont eller spelat mig något spratt, långt därifrån. Antipatin satt djupare och var av ensäregen och oförklarlig art, så gäckande och obestämd, att den ej kan förklaras med ord. Vi råkar alla ut för något dylikt någon gång i vårt liv. Vi ser en person för första gången, en person, om vars existens vi ej har en aning, och dock säger vi oss själva då vi möter honom: ”Den mannen tycker jag inte om”. Varför tåler vi honom inte? Ja, vi kan inte förklara det, vi vet blott, att det förhåller sig så. Vi har fått antipati mot honom. Så var det också med mig och John

Claverhouse.

Vad rätt har en sådan man att vara lycklig? Och inte desto mindre var han optimist. Han var alltid vid strålande humör, skrattade alltid. Allt var i hans ögon alltid som det skulle och borde vara. Måtte tusan ta honom! Åh, vad det retade och plågade mig, att han alltid var så tillfreds! Andra människor kunde skratta, utan att det generade mig. Ja, jag kunde till och med själv skratta — tills jag träffade John Claverhouse.

Men *hans* skratt! Det retade mig och gjorde mig rasande som intet annat under solen. Det förföljde mig, grep mig och ville inte släppa mig. Det var ett väldigt gargantuanskt skratt. Både i sömnen och när jag var vaken förföljde det mig, rev och slet som en fil på mina nerver. I gryningen kom det skallande över ängarna och störde mina behagligamorgondrömmar. Under den pinsamma middagshettan, då alla växter slokade med bladen och fåglarna gömde sig i skogens djup och hela naturen dåsade, steg hans ”Ha! ha!” och ”Ho! ho!” mot rymden och utmanade själva solen. Och under natten hördes hans odrägliga gapskratt från vägkorset, där han vek av ned mot sitt eget hus; det väckte mig ur min ljuva sömn och kom mig att vrida och vända mig och borra naglarna in i handflatorna av ilska.

Jag gick på natten helt försiktigt ut och släppte loss hans kreatur på hans åkrar, men hörde likväl på morgonen hans skallande skratt, då han drev dem ut igen. ”Det gör ingenting”, sade han, ”man kan inte förtänka de stackars oskäliga nöten, att de söker sig in på bättre bete.”

Han hade en hund, som han kallade Mars, ett stort, praktfullt djur, hälften stövare, hälften blodhund; i varje fall liknade den båda raserna. Mars var hans kelgris, och de var ständigt tillsammans. Men jag passade på, och en dag fick jag tillfälle att locka bort djuret och gjorde slut på det tack vare stryknin och biffstek. Men det gjorde inte något intryck på John Claverhouse. Hans skratt lät lika hjärtligt och hördes lika ofta som någonsin, och hans ansikte liknade fullmånen precis som vanligt.

Då stack jag fyr på hans höstackar och på hanslada. Men nästa morgon, det var för övrigt en söndag, gick han där lika glad och nöjd som alltid.

— Vart ska ni gå? frågade jag honom, då han passerade korsvägen.

— Efter foreller, svarade han och ansiktet sken som en fullmåne. Jag har en viss svaghet för foreller.

Kan man tänka sig en omöjligare människa? Hela hans skörd hade gått upp i lågor. Den var oförsäkrad, det visste jag. Och dock gick han, trots utsikten att få svälta under vintern, glad och belåten för att meta foreller bara därför att han hade en viss svaghet för dem! Hade det blott funnits en aning av nedslagenhet i hans min eller hans dumma ansikte visat litet mera allvar och varit litet mindre fullmånelikt, är jag säker på att jag förlåtit honom och försonat mig med hans existens. Men något sådant kunde inte märkas. Motgången gjorde honom blott ännu muntrare och kavatare.

Jag förolämpade honom. Han stirrade dumt och leende och förvånat på mig.

— Jag slåss med er? Varför? frågade han dröjande. Och så brast han ut i skratt. Ni är så lustig! Hi! hi! Ni blir en spik i min likkista! Ha, ha, ha! Oh! Hi, hi, hi!

Ja, vad skulle jag göra med en sådan man? Det var outhärdligt. Du gode gud, vad jag hatade honom!Och så till på köpet detta namn — Claverhouse. Ett sådant namn! Var det inte meningslöst? Claverhouse! Milde himmel, varför just Claverhouse? Den frågan gjorde jag mig gång på gång. Jag skulle inte haft något emot Smith eller Brown eller Jones — men Claverhouse! Ja, vad tycker ni själv. Upprepa för er själv — Claverhouse. Lyssna bara till den löjliga klangen i det — Claverhouse! Hade en man med ett sådant namn rätt att leva? Jag frågar bara. ”Nej”, säger ni. Och ”nej” sade jag också själv.

Men jag kom att tänka på hans inteckningsskuld. Sedan skörd och lada gått upp i rök, var jag säker på, att han inte skulle kunna klara den. Jag fick därför en slug, diskret och girig ockrare till att köpa upp hans inteckningar. Jag framträdde inte själv, utan genom honom som bulvan framtvingade jag utmätning och John Claverhouse fick blott några få dagars frist (var säker på, inte flera än lagen medgav) för att flytta sin kreatursbesättning och sitt

lösöre från egendomen. Jag gick därpå dit för att se hur han tog det, ty han hade dock bott tjugo år på platsen. Men han kom emot mig med muntert klippande ögon, stora som tekoppar, och med ett brett leende, som till sist bredde sig över hela ansiktet och kom det att skina som en fullmåne.

— Ha, ha, ha! skrattade han. Min son är docken skojig pojke! Har ni hört på maken? Nu ska ni få höra. Han gick och lekte nere på flodstranden, då plötsligt ett stycke av sandstranden rasade och stänkte honom dyvåt. Pappa! ropade han, en väldig fisk slog med stjärten och stänkte ned mig.

Han höll upp och väntade på att jag skulle delta i hans förtjusning.

— Jag kan inte se något lustigt i det, svarade jag kort och tvärt, och jag kände att jag såg sur ut.

Han betraktade mig förvånad, och i detsamma kom detta förbaskade leende och bredde ut sig, tills hans ansikte sken som en augustifullmåne, och till slut brast han i skratt: — Ha! ha! Det är lustigt! Ni kan inte se det? Hi! hi! Ho! ho! ho! ho! Han kan inte se det! Hör på då. En stor fisk . . .

Men jag gjorde helt om och gick min väg. Måttet var rågat. Jag kunde inte uthärda längre. Nu skulle det bli ett slut, tänkte jag. Måtte tusan ta honom! Världen skulle bli förskonad från honom. Medan jag gick uppför backen, kunde jag höra hans avskyvärda skratt.

Jag smickrar mig med att jag kan spela mina kort fint, och då jag beslöt att göra slut på John Claverhouse, beslöt jag därför också att göra det på ett sådant sätt, att jag inte senare, när jag tänkte på det, skulle behöva skämmas. Jag hatar fusk och jag hatarbrutalitet. Det är mig rent av motbjudande att slå en man med bara nävarna — usch, det är motbjudande. Att skjuta, dolka eller fälla John Claverhouse (oh, detta förskräckliga namn) med en klubba kände jag mig inte heller hågad för. Det var inte bara besvärligt att göra det bra och ordentligt, det gällde också att utföra det så att ingen misstanke föll på mig.

Med detta mål i sikte gnuggade jag geniknölarna, och efter en veckas djupsinnigt funderande framkläckte jag planen. Jag satte genast i gång med att verkställa den och köpte mig en hynda, en fem månader gammal fågelhundstik, samt ägnade mig helt och hållet åt att dressera den. Om en eller annan hade lurat på mig, skulle han ha lagt märke till, att denna dressyr uteslutande bestod i — apportering. Jag lärde hunden, som jag kallade ”Bellona”, att hämta käppar ute i vattnet, men jag lärde den inte blott att hämta dem utan också att hämta dem utan att leka med dem och utan att skälla. Det gällde för mig att lära den att hämta käpparna så snabbt som möjligt utan att låta försinka sig av något. En av övningarna bestod i att jag sprang så fort som möjligt och lät hunden följa efter mig med käppen i munnen, tills den hunnit upp mig. Det var ett klokt djur, som visade sig så ivrigt under övningarna, att jag kände mig belåten.

Efter att ha uppnått detta resultat förärade jagJohn Claverhouse Bellona vid ett lägligt tillfälle. Jag visste vad jag gjorde, ty jag kände en av hans små svagheter och hade kommit underfund med en liten lagöverträdelse, som han i all hemlighet regelbundet gjorde sig skyldig till och knappast kunde avhålla sig ifrån.

— Nej, sade han, då jag stack ändan av repet i hans hand. Nej, det kan väl inte vara er mening. Och han öppnade munnen på vid gavel och flinade med hela sitt förbannade månansikte.

— Jag — jag hade liksom fått det intrycket, ja, jag vet inte riktigt varför, att ni inte tyckte om mig, sade han. Var det inte komiskt, att jag kunde ta så grundligt fel? Han måste vid blotta tanken härpå hålla sig för magen för att inte explodera av skratt.

— Vad heter den? frågade han mellan två skrattanfall.

— Bellona, svarade jag.

— Hi, hi! fnissade han. Ett så skojigt namn!

Jag skar tänder, ty hans munterhet drev mig till raseri, och morrade:

— Bellona var, som ni kanske vet, Mars maka.

Månskenet började i samma ögonblick breda ut sig över hans ansikte, och till sist utbrast han:

— Det var min andre hund. Nåja, då är hon änkanu. Aah! Hi! hi! Ho! ho! ho! skrattade han efter mig, då jag fortast möjligt gjorde helt om och flydde.

Veckan gick och på lördagskvällen sade jag till honom: — Ni reser ju på måndag, inte sant?

Han nickade och skrattade.

— Då är det slut med forellfisket, som ni har en liten ”svaghet” för.

Han märkte inte alls ironin.

— Å, jag vet inte, sade han och kluckade av skratt. Jag stiger upp i morgon och gör ett sista energiskt försök.

Jag blev sålunda dubbelt säker på min sak och gottade mig medan jag gick hem.

Tidigt på morgonen följande dag såg jag honom gå förbi med ett nät och en linnepåse och med Bellona i hälarna. Jag visste, vart han tänkte sig, och tog en genväg över betesfälten och klättrade genom buskagen upp på toppen av berget. Jag följde, samtidigt som jag såg till att jag ej blev sedd, bergryggen en halv mile, tills jag kom till ett slags naturlig amfiteater mellan bergen, där den lilla floden störtade sig ned genom en djup klyfta och längre ned stoppade upp i en liten fjällsjö liksom för att vila sig och dra andan. Det var där, han brukade fiska. Jag satte mig ned på bergkammen, från vilken jag kunde se allt vad som tilldrog sig, och tände min pipa.Det dröjde inte många minuter, förrän John Claverhouse kom traskande upp längs flodbädden, Bellona trippade runt omkring honom, och de var tydligen båda vid strålande humör; Bellonas korta, skarpa skall blandade sig med hans djupa brösttoner. Då han kom till fjällsjön, lade han nät och påse ifrån sig och halade upp ur bakfickan någonting som liknade ett stort, tjockt ljus. Men jag visste, att det var en stång ”Gigant”, ty det var på det sättet han fångade foreller. Han dödade dem med dynamit. Han gjorde fast stubintråden vid stången genom att vira in den i ett lärftskynke. Därpå antände han stubintråden och kastade ”bomben” ut i fjällsjön.

Bellona hoppade ögonblickligen i vattnet för att hämta sprängladdningen. Jag kunde ha skrikit av glädje. Claverhouse ropade högljutt på henne, men förgäves. Han bombarderade henne med jordklumpar och stenar, men hon simmade lugnt vidare, fick ”Gigant”-stången mellan tänderna, vände och simmade mot land. Då gick det plötsligt upp för honom, i vilken fara han svävade, och han gav sig till att springa allt vad han kunde. Som jag planerat och förutsett, nådde hunden stranden och satte efter honom. Åh, det var storartat att se! Som jag förut sagt, låg sjön i ett slags amfiteater. Upptill och nedtill kunde man komma över floden genom att använda sig av en rad flatastenar, vilka stack upp ur vattnet. Och Claverhouse och Bellona hoppade omkring i sicksack från sten till sten. Jag hade aldrig trott att en så klumpig man kunde springa så fort. Men sprang gjorde han, och Bellona, som sprang efter honom, vann på honom. Och så med en gång, just som hon nådde honom och sprang bakom honom med nosen alldeles invid hans knän, kom en blixt, en röksky och en fruktansvärd knall, och där för ett ögonblick sedan man och hund hade befunnit sig, syntes nu ingenting annat än ett stort hål i marken.

”Död genom olyckshändelse under utövandet av olagligt fiske.” Så löd juryns utlåtande vid likbesiktningen, och därför är jag inte så litet stolt över att jag lyckades göra mig av med John Claverhouse på ett så fint sätt. Det var intet fuskverk, ingen brutalitet, ingenting att skämmas över, vilket ni säkert ger mig rätt i. Hans förbannade skratt genljuder inte längre mellan bergen, och hans feta månansikte visar sig aldrig mer och retar mig. Dagarna går nu lugnt och stilla för mig, och min nattsömn är djup och god.

*

Leopardtämjarens historia

Det var ett drömmande, fjärrskådande uttryck i hans ögon, och hans sorgsna, släpande röst, som var blid som en flickas, tycktes förråda en djupt rotad melankoli. Han var ”leopardmannen”, men såg inte ut till att vara det. Han förtjänade sitt levebröd genom att uppträda i en bur med dresserade leoparder inför en talrik publik och därvid

komma kalla kårar att löpa längs ryggraden på dessa åskådare genom att utföra vissa dumdristiga tricks, för vilket han erhöll en lön, som stod i direkt förhållande till den nervspänning, han kunde framkalla.

Som sagt, han såg inte ut att vara domptör. Han var smal över höfterna och axlarna samt bleksiktig, och han tycktes inte lida så mycket av tungsinthet som av ett saktmodigt och stilla vemod, vilket han bar på ett lika saktmodigt och stilla sätt. Jag hade en hel timme försökt övertala honom att berätta en eller annan upplevelse, men han tycktes fullständigt sakna fantasi.Det låg i hans ögon intet romantiskt i vad som hänt honom på hans strålande bana, han hade inte utfört några dumdristiga vågstycken, inte upplevt något spännande — utan alltid blott känt samma grå enformighet och oändliga tråkighet.

Lejon? Ja, han hade haft en dust med dem också. Men det var ju ingenting. Det gällde bara att vara lugn och vaken. Vem som helst kunde med en vanlig käpp tvinga ett lejon till lydnad. Han hade en gång varit ihop med ett i en halv timme. Man skulle bara slå det över nosen, varje gång det gjorde en ansats till anfall, och då det blivit lömskt och gick till attack med sänkt huvud, ja, då skulle man bara sträcka ut benet. När det snappade efter benet, drog man det bara till sig igen och slog djuret över nosen. Det var det hela.

Han visade mig sina ärr, fortfarande med denna fjärrskådande blick i ögonen och med ett blitt saktmodigt ordflöde. Det fanns en hel del ärr, ett ännu jämförelsevist färskt, märket efter en tigrinna, som huggit honom i axeln och bitit ända in till benet. Jag kunde se de omsorgsfullt stoppade revorna i rocken, som han hade på. Hans högra arm såg från armbågen och nedåt ut som om den dragits genom en tröskmaskin, så tilltygad var den av klor och huggtänder. Men det betydde ingenting, de gamla såren generade honom blott, när det var dåligt väder.Plötsligt kom han att tänka på något och hans ansikte ljusnade, ty han var i grund och botten lika ivrig att få berätta mig en historia som jag att få höra en.

— Jag förmodar, att ni hört talas om lejontämjaren, som en annan man hatade? sade han.

Han teg och såg tankfullt på ett sjukt lejon i en bur mittemot.

— Det har tandvärk, sade han förklarande. Nåväl, lejontämjarens stora publiknummer bestod i att han stack in huvudet i lejonets gap. Mannen, som hatade honom, bevistade föreställningen i hopp om att en gång få höra lejonet krasa till med tänderna. Han följde menageriet över hela landet. Åren gick och han blev gammal och lejonet blev gammalt. Så en vacker dag hörde han sent omsider, då han satt på främsta bänkraden, det ljud han väntat på. Lejonet krasade till med tänderna, och det var lönlöst att sända efter läkare.

Leopardmannen kastade en flyktig blick på sina naglar, en blick, som man skulle kunnat kalla kritisk, om den inte varit så melankolisk.

— Det kan man kalla tålamod, fortsatte han, och det är i min stil. Men annorlunda var det med en kamrat, som jag hade. Han var en liten mager, hopsjunken fransk svärdslukare och trollkonstnär. Han kallade sig de Ville och hade en vacker hustru. Hon arbetade i trapets och brukade hoppa ut högt uppeunder kupolen och ned i ett nät, varvid hon under vägen slog en elegant volt.

De Ville var häftig. Han var nästan lika häftig som snabb i handen, och hans hand var lika snabb som en tigertass. En dag då cirkusdirektören kallade honom ”din franske fan” eller något liknande, kanske värre, trängde han honom upp mot den mjuka furuplanka, som han använde vid sitt knivkastningsnummer. Han gjorde det så hastigt, att direktören inte fick tid att tänka sig om, och där, inför alla åskådarna, lät de Ville sina knivar blänka genom luften och slungade dem in i plankan på båda sidor om direktören, så tätt intill honom, att de gick genom hans kläder och de flesta rispade honom i skinnet.

Clownerna måste dra ut knivarna för att få honom löss, ty han var formligen naglad fast. Sedan den dagen löd parollen, att man skulle se upp med de Ville, och det fanns ingen som vågade vara mer än nätt och jämnt hövlig mot hans hustru. Hon var för övrigt blott en liten vanlig slinka, men alla var rädda för de Ville.

Det fanns dock en man, Wallace, som inte var rädd för någonting. Han var lejontämjare och han brukade också använda sig av tricket att sticka in huvudet i lejonens gap. Han kunde sticka in det i gapet på dem allesammans,

men han föredrog att använda sig avAugustus, ett stort godmodigt lejon som man alltid kunde lita på.

Som jag nämnde, Wallace — ”kung” Wallace kallade vi honom — var inte rädd för varken levande eller döda. Han *var* en kung. Det är både säkert och visst. Jag har sett honom gå berusad in i en bur till ett lejon som blivit retat, blott för att vinna ett vad, och piska det till rätta till och med utan att använda käpp. Han gjorde det genom att endast använda sin bara hand på dess nos.

— Madame de Ville ...

Det hördes plötsligt oväsen bakom oss, och leopardmannen vände sig hastigt om. Bakom oss stod en bur, som var delad, och en aphanne, som fingrat på gallret, hade fått sin hand fasttagen av en stor grå varg, som nu av alla krafter försökte dra handen och armen till sig. Armen gav efter och blev liksom längre och längre, precis som ett gummisnöre, och den stackars apans kamrater förde ett rysligt oväsen. Det fanns ingen vaktare i närheten, varför leopardmannen tog ett par steg fram och gav vargen ett kraftigt rapp över nosen med sin tunna käpp, som han hade i handen, samt återvände därpå med ett melankoliskt leende och fortsatte sin avbrutna mening, precis som om ingenting hänt.

— ... hade ett gott öga till kung Wallace ochkung Wallace till henne, medan de Ville gick och såg lömsk ut. Vi varnade Wallace, men det hjälpte inte. Han skrattade åt oss, precis på samma sätt som han skrattade en dag, då han klämde de Villes huvud ner i en klisterburk, då denne ville ställa till bråk.

De Ville såg hemsk ut — jag hjälpte till att skrapa honom ren; men han tog det med största lugn och kom inte med några hotelser av något slag. Jag såg dock en glimt i hans ögon, en glimt, som jag ofta sett i rovdjurens ögon, och jag gick bort för att ge Wallace en sista varning. Han skrattade, men han såg inte så långt efter Mme de Ville från den dagen.

Åtskilliga månader förflöt. Det hade inte hänt något, och jag trodde, att det rådde fred och ingen fara hotade. Vi voro i Västern den gången och gav föreställningar i Frisco. Så en dag vid eftermiddagsföreställningen — det stora tältet var fullt av kvinnor och barn — gick jag ut för att finna Röde Denny, ledaren för truppen, som gått sin väg med min pennkniv.

Då jag kom förbi ett av påklädningstälten, kikade jag in genom ett hål i duken för att se, om jag kunde få syn på honom. Han var där inte, men strax framför mig stod kung Wallace i trikå och väntade på entré tillsammans med lejonen. Han stod och roade sig åt ett gräl mellan några trapetsartister. Alla andra ipåklädningstältet var upptagna av detsamma med undantag av de Ville, som, efter vad jag lade märke till, stirrade på Wallace med en otvetydigt hatfull blick. Wallace och de övriga var alltför upptagna för att lägga märke till detta eller till det som följde.

Men jag såg det genom hålet i tältduken. De Ville tog upp sin näsduk ur fickan, gjorde en rörelse, som om han ville torka svetten ur pannan (det var en varm dag) och gick samtidigt förbi Wallace bakom honom. Han stannade inte utan gick, samtidigt som han slog ut med näsduken, rakt mot dörröppningen, där han i det han gick ut, vände på huvudet och kastade en hastig blick tillbaka. Denna blick oroade mig genast, ty jag läste inte blott hat utan också triumf i den.

”De Ville tänker ställa sig på lur”, sade jag till mig själv och drog onekligen ett lättnadens andetag, då jag såg honom gå ut genom ingången till cirkustältet och hoppa upp på en elektrisk spårvagn, som körde in till staden. Ett par minuter senare befann jag mig i det stora tältet, där det lyckades mig att få tag på Röde Denny. Kung Wallace utförde sitt nummer och publiken satt i andlös spänning. Han var vid särskilt dåligt humör och retade upp lejonen, så att de till slut morrade alla, det vill säga alla med undantag av gamle Augustus, som ju var alltför fet och lat och gammal för att låta reta sig av någonting.

Till sist slog Wallace det gamla lejonet över knäna och fick det i ställning. Gamle Augustus blinkade godmodigt, öppnade gapet och Wallace stack in huvudet. Plötsligt smällde käkarna igen. Kras sade det. —

Leopardmannen log milt och tankfullt och hans ögon fick ånyo detta fjärrskådande uttryck.

— Tja, så slutade Kung Wallace, sade han med sitt sorgsna dämpade tonfall. Sedan upphetsningen lagt sig, fick

jag ett tillfälle och böjde mig ned och luktade på Wallaces huvud. Och i samma ögonblick nös jag.

— Det .... det var ...? stammade jag spänt och nyfiket.

— Snus — som de Ville strött i håret på honom i påklädningstältet. Gamle Augustus gjorde det inte med vilje. Han nös bara.

*

Lokalfärg

— Jag förstår inte, varför ni inte gör bruk av denna ovanliga rikedom på vetande, sade jag till honom. I motsats till de flesta, som äro utrustade med liknande kunskaper, har ni förmågan att uttrycka er. Er stil är . . .

— Är tillräckligt — hm — journalistisk? avbröt han i blid ton.

— Just det! Ni skulle kunna skriva en utmärkt artikel för ett veckomagasin.

Men han flätade blott tankfullt ihop fingrarna, ryckte på axlarna och avvisade tanken:

— Jag har försökt. Det betalade sig inte.

— Den jag skrev blev publicerad och betald, tillade han efter en paus. Och jag fick dessutom i honorar 60 dagar i hobon.

— Hobon? sade jag frågande.

— Ja, hobon —. Han fäste blicken på min Spenceroch lät den glida över titlarna, medan han gav följande definition: Hobon, käre vän, är namnet på den särskilda finka i stads- och landsfängelserna, där man stuvar in landstrykare, fyllbultar, tiggare och alltsköns pack, som gjort sig skyldigt till småförseelser. Ordet är i sig själv vackert och har sin historia. *Hautbois* är dess franska form. *Haut* betyder hög och *bois* skog. På engelska blir det Hautboy, ett musikinstrument med två pipor eller med andra ord en oboe. Ni minns säkert från Henrik den IV:

En tredubbel oboes låda för honom var ett palats.

Härifrån och till ho-boy är steget inte långt, och engelsmännen använda verkligen båda uttrycken varierande. Men —— lägg noga märke till det, hoppet är förbluffande —— då ordet passerat oceanen blir det i New York under formerna hautboy eller ho-boy namnet på nattmannen. Man förstår visserligen att detta härleder sig från det förakt, som man hyste för kringvandrande gycklare och musikanter. Men lägg märke till finessen! Brännmärket och den svarta stämpeln! Nattmannen, parian, den eländige föraktade mannen utan stånd. Och i nästa inkarnation sättes det konsekvent och logiskt av sig själv på den amerikanske utstötte, på landstrykaren. Och liksom andra ha

förvanskat dess betydelse och förvanskat dess form, så förvanskar också landstrykaren den, och ho-boy blir helt enkelt hobo. De stora sten- och tegelstensceller, vilka längs väggarna äro försedda med dubbla eller tredubbla kojer ovanför varandra och i vilka rättvisan brukar inspärra landstrykaren, har denne kallat hobo. Intressant, eller hur?

Jag lutade mig bakåt och förvånade mig i tysthet över detta levande konversationslexikon, denne Leith Clay-Randolph, denne helt vanlige landstrykare, som gjorde sig hemmastadd i min kula, förtrollade de vänner, vilka samlades vid mitt enkla bord, fördunklade mig själv med sin kunskap och sitt sätt, förbrukade mina fickpengar, rökte mina bästa cigarrer och med smak och kultiverad vana valde bland mina slipsar och bröstknappar.

Han gick tankspritt bort till bokhyllorna och slog upp i Lorias "Samhällets ekonomiska grundvalar".

—— Jag tycker om att prata med er, anmärkte han. Ni har fått en god utbildning. Ni har läst böcker, och er ekonomiska uppfattning av historien, som ni behagar kalla det (detta sades i spefull ton), gör er synnerligen skickad att få en intelligent livsåskådning. Men edra sociologiska synpunkter lida av bristen på praktisk kunskap.

Ser ni, jag, som känner till böckerna —— ursäkta jäg säger det —— inte så litet bättre

än ni, känner också till livet. Jag har levat det, så att säga hållit det i mina händer, betraktat det och smakat på det, smakat både dess kött och blod, och då jag är en utpräglad förnuftsmänniska, har jag inte låtit påverka mig varken av lidelser eller fördomar. Allt detta är nödvändigt, då det är fråga om klara begrepp, och allt det där saknar ni. Ah, här är en verkligt genialisk bit. Hör på!

Han började läsa högt för mig på sitt egendomliga sätt, ledsagande texten med kritiska anmärkningar och kommentarer, använde en mängd klara och bländande ord och vände upp och ned på meningarna, belyste ämnet från olika sidor, anförde vissa fakta som författaren hade förbisett, tog upp tappade trådar och slog ned på en motsättning, skapade om den till en paradox och förvandlade den till en sammanhängande och helt kort sanning —— lät med ett ord sin strålande genialitet sprida sitt bländande ljus över sidor, som förut varit tråkiga, tunga och livlösa.

Det är länge sedan Leith Clay-Randolph (lägg märke till bindestrecket) knackade på bakdörren i Idlewild och kom Gundas hjärta att smälta. Gunda var i grund och botten kall som sina norska fjäll, även om hon, då hon var på sitt bästa humör, kunde tilllåta en vacker landstrykare att sitta på köksverandan.

och äta gamla skorpor och överblivna kotletter. Men att en trasig landstrykare, som kom direkt från landsvägens mörker, fick lov att beträda hennes köksrikes helgedom och försinka middagen, medan hon gjorde plats åt honom i det varmaste hörnet, det var något så märkvärdigt, att Tusensköna måste ut och se på det. Ack, Tusensköna med sitt lättrörda hjärta och sin lätt väckta medlidsamhet! Leith Clay-Randolph erövrade henne under loppet av femton långa minuter, medan jag satt och filosoferade över min cigarr, och sedan kom hon tillbaka och talade i dunkla ordalag om en avlagd kostym, som jag aldrig skulle komma att sakna.

—— Nej, säkert kommer jag inte att sakna den, sade jag, ty jag tänkte i mitt stilla sinne på den mörkgråa kostym, vars fickor var illa åtgångna av alla de böcker jag stoppat i dem —— böcker, som hade fördärvat mer än en dags sportfiske för mig.

—— Jag vill dock råda dig att laga fickorna, tillfogade jag.

Men Tusenskönas ansikte förmörkades.

—— Neej, jag menar, sade hon, den svarta kostymen.

—— Den svarta! Jag vågade knappast tro mina öron. Jag använder den ju så ofta. Jag —— jag hade nästan tänkt ta den på i kväll.

—— Du har två bättre kostymer, och du vet ju,

älskling att jag aldrig tyckt om den, skyndade sig Tusensköna att invända. Dessutom är den ju blanksliten ...

—— Blanksliten!

—— Den —— den blir det i varje fall snart, vilket är ungefär detsamma, och mannen är verkligen aktningsvärd. Han är vacker och bildad och jag är säker på att han...

—— Sett bättre dagar.

—— Ja, och vädret är rått och otäckt och hans kläder är luggslitna. Och du har så många kostymer ...

—— Fem, svarade jag korrigerande, den mörkgrå fiskekostymen med de trasiga fickorna medräknad.

—— Och han har ingen, intet hem, ingenting...

—— Inte ens en Tusensköna, sade jag och lade armen omkring henne, och därför förtjänar han att få allt möjligt. Ge honom den svarta kostymen, min älskling —— nej den bästa, den allra bästa. Låt oss, som lever under en blå och hög himmel, göra allt vad vi kan för att avhjälpa en så trängande nöd.

—— Du är en raring! sade Tusensköna, i det hon gick mot dörren och gav mig en förförisk blick. Du är en

förfärligt rar man.

Och allt detta trots sju års äktenskap, sade jag undrande för mig själv, men en stund senare kom hon tillbaka och sade i ängslig, ursäktande ton:

—— Jag ... jag gav honom en av dina vita skjortor.

Han hade en förskräcklig av bomull på sig, och jag tyckte, att det såg löjligt ut. Och så var hans skor så nedkippade, att jag gav honom ett par av dina, de gamla med de smala tåhättorna.

—— Gamla!

—— Nåja, de klämde ju så rysligt, det vet du väl själv.

Tusensköna ursäktade sig alltid på detta sätt. Och så gick det till när Leith Clay-Randolph kom till Idlewild och blev boende där, hur länge drömde jag den gången inte om. Jag drömde inte heller om hur ofta han skulle komma, ty han var som en oregelbundet återvändande komet. Det hände, att han kom frisk och hurtig, ren och välklädd från förnäma vänner, vilka var hans vänner på samma sätt som jag, men det hände också, att han kom trött och krypande uppför de törnbuskkantade stigarna från Montana eller Mexico. Och då vandringslusten grep honom, gav han sig utan att nämna ett ord och försvann i den stora mystiska undre värld, som han kallade "landsvägen".

—— Jag kunde inte förmå mig att gå, förrän jag tackat er, ni med den öppna handen och det goda hjärtat, sade han den kväll han iförde sig min fina svarta kostym.

Och jag måste erkänna, att jag blev överraskad, då jag kikade upp över kanten på min tidning och såg

en herre med hög panna och ovanligt respektabelt utseende, en herre, som förde sig käckt och obesvärat och föreföll som om han kände sig hemma. Tusensköna hade rätt. Han måste ha sett bättre dagar, då den svarta kostymen och den vita skjortan kunde förändra honom så. Jag reste mig ofrivilligt och kände mig tvungen att möta honom på samma sätt. Och så kom det sig, att Clay-Randolph tjusade också mig. Han sov på Idlewild den natten och den följande och många nätter. Han var en man, som man inte kunde undgå att tycka om. Anaks son, även kallad Rufus Blåöga och dessutom känd under det mera plebejiska namnet Tot, tumlade om med honom från rosengången till. den avlägsnaste fruktträdgården, skalperade honom i höstackarna under barbariska tjut och var en gång nära att i fariseisk iver korsfästa honom under vindskammarens takbjälkar. Tusensköna skulle ha älskat honom för Anaks sons skull, om hon nu inte älskat honom för hans egen. Och vad mig själv angår, ja, det kan vi låta Tusensköna berätta, hur ofta jag under de perioder, då han föredragit att försvinna, undrade, när Leith skulle komma tillbaka. Leith den x älskvärde.

Och dock var han en man, om vilken vi inte visste någonting. Bortsett från det faktum att han var född i Kentucky, var hans förflutna höljt i mörker. Han

talade aldrig om det. Och han var en man, som satte en ära i att kunna skilja mellan förnuftets och hjärtats röster. Jag beskyllde honom en gång för att ha låtit hjärtat ta överhanden, då han härjade runt i huset med Anaks son på axlarna. Men så var inte fallet, påstod han. Kunde han inte hänge sig åt en glad känsla för problemets skull?

Det var inte lätt att bli klok på honom. Han blandade in oåtergivbar slang och mångstaviga tekniska termer i sitt språk, och ibland föreföll han som en riktig bandit både i tal, ansikte, uttryck och allt; vid andra tillfällen var han den kultiverade och polerade gentlemannen och ibland filosof och vetenskapsman. Men det glimtade då och då fram något hos honom, som jag inte riktigt kunde få tag på —— glimtar av uppriktighet, av verklig känsla, tänkte jag för mig själv; glimtar, som försvann, innan jag hann fånga dem; möjligen ett återsken av vad han en gång varit eller små antydningar av mannens verkliga jag bakom masken. Men själva masken lyfter han aldrig, och hans verkliga jag lärde vi aldrig känna.

—— Men de sexti dagar, som ni fick som belöning för er journalistik? frågade jag. Låt Loria ligga. Berätta i stället om det.

—— Nåja, om ni så nödvändigt vill. Han kastade

det ena knäet över det andra och log svagt. — I en stad, vars namn jag inte skall nämna, började han, en stad på 50,000 invånare, en ljus och vacker stad, där män slavar för dollars och kvinnor för kläder, fick jag en idé. Jag hade ett jämförelsevis tilltalande yttre och mina fickor var tomma. Jag kom att tänka på att jag en gång hade tänkt skriva en avhandling, i vilken jag skulle låta Kant och Spencer gå upp i varandra. Detta får naturligtvis inte tolkas så, att jag anser det möjligt att få deras ståndpunkter att sammanfalla, men de möjligheter en sådan avhandling skulle bereda mig till vetenskaplig satir ...

Jag vinkade otåligt med handen och han höll upp.

—— Jag ville bara sätta er in i mitt andliga tillstånd, för att visa er hur det hela började, sade han förklarande. Jag fick alltså en idé. Hur skulle det vara med en tidningsartikel om landstrykarna i de dagliga tidningarna? En skiss t.ex. om oförsonligheten mellan polisen och landstrykaren! Jag slet asfalten —— asfalten, käre vän, är blott ett annat namn för gatan —— för att finna ett tidningskontor. Elevatorn slungade mig upp mot himmeln och Cerberus i skepnad av en bleknosig kontorspojke stod på vakt vid dörren. Lungsot, det såg man strax vid första ögonkastet; tapper, irländsk seghet, men död inom ett år.

"Bleke yngling," sade jag, "jag ber dig visa mig

vägen till det allra heligaste, till den allerhögste överljusspridaren."

"Gå ned och tala med portvakten. Jag har ingenting med gasen att göra."

"Nej, min vita lilja, jag önskar tala med redaktören."

"Vilken redaktör?" morrade han som en bulldoggsvalp. "Teater?Sport?Societet?Söndagsnumret? Veckobladet? Dagliga upplagan? Telegram? Lokalnyheter? Reportage? Ledarna? Redaktören för vad? Vilken av dem?"

Jag visste inte vilken.

"Redaktören förklarade jag myndigt, chefsredaktören."

"Ah, Spargo!" fnös han hånfullt.

"Naturligtvis Spargo," svarade jag. "Vem eljest?"

"Ge mig ert kort," sade han.

"Mitt... vad?"

"Ert kort. —— Men vad vill ni för resten?"

Och den bleknosige Cerberus mätte mig med en så oförskämd blick, att jag räckte ut armen och lyfte upp honom ur stolen. Jag knackade på hans insjunkna bröst med pekfingerknogen och fick honom att hosta och dra efter andan; men han såg likväl oförskräckt på mig, ungefär som en trotsig sparv, som man håller i handen.

"Jag är indrivaren Tiden," dundrade jag med gravlik röst. "Pass på att jag inte bankar för hårt."

"Åh, det vet jag," fnös han föraktfullt.

Då knackade jag så hårt, att han storknade och blev blodröd.

"Nå, vad vill ni då?" väste han, då han kunde tala.

"Jag vill tala med Spargo, chefen Spargo."

"Släpp mig då, så ska jag kila upp och se efter."

"Nej, det ska du inte, min bleka lilja." Jag tog ett kraftigt tag i hans krage. "Inga slingerbultar här, förstår du! Jag följer själv med."

Leith betraktade drömmande den långa askan på sin cigarr och vände sig mot mig.

—— Vet ni vad, Anak, ni förstår inte det roliga i att spela pajas. Ni skulle inte kunna göra det, även om ni ville. Edra små futtiga konventionella teorier och er dygdiga uppfattning av vad som är korrekt och passande, skulle göra det omöjligt för er. Detta att utan vidare hänge sig med hela sin själ åt varje lustigt infall, att spela pajas utan att vara rädd för följderna, det kräver en man, som är något mer än blott husfader och laglydig medborgare.

— Nåja, förtsatte han, jag fick, som jag förut sa, träffa chefen Spargo. Han var en stor, fläskig, röd-brusig herre med väldiga käkar och dubbelhaka och satt och svettades vid sitt skrivbord i skjortärmarna.

Det var i augusti. Han talade i telefonen, då jag kom in, eller rättare sagt svor i telefonen, medan han lät blicken granskande glida upp och ned åt mig. Då han lagt luren, vände han sig förväntansfullt mot mig.

"Ni är en mycket upptagen man," sade jag.

Han nickade och förhöll sig avvaktande.

"Är det egentligen mödan värt," fortsatte jag. "Är livet värt att svettas för? Kan ni anföra något skäl, varför man skall svettas? Se på mig. Jag sliter och arbetar inte, jag spinner inte heller ..."

"Vem är ni? Vad är ni?" vrålade han med en plötslighet, som var —— nåja, brutal, han slungade ut orden.

"En högst befogad fråga, min herre," medgav jag. "För det första är jag en man; för det andra en förtrampad amerikansk medborgare. Jag lider under förbannelsen att varken ha något yrke, någon affär eller några framtidsutsikter. Liksom Esau står jag berövad min grynvälling. Min bostad är här och där och överallt; himmeln är mitt sängtäcke. Jag hör till de utstötta, jag är en sansculotte, en proletär eller —— enklare uttryckt och på ett för er mera förståeligt språk —— en landstrykare.

"Vad i helvete ... ?"

"Nej, ädle herre, en landstrykare, en man, som färdas på irrande vägar, bor i märkliga logier och lever av växlande ..."

"Sluta!" röt han. "Vad vill ni?"

"Jag vill ha pengar."

Han flög upp och började redan räcka ut armen mot en öppen låda, i vilken det måtte ha legat en revolver, men betänkte sig och muttrade:

"Detta är inte någon bank."

"Jag har heller inte några anvisningar att lyfta. Men jag har, min herre, en idé, som jag med er tillåtelse och hjälp kan få pengar ut av. Kort och gott, vad säger ni om en landstrykarartikel efter studier i fältet? Kunde ni tänkas ha användning för en sådan? Hungra era läsare efter en sådan? Törstar ni efter en sådan? Kan ni leva lyckligt utan att få den?"

Jag trodde ett ögonblick, att han skulle få slaget, men han lyckades lugna sig och sa att min fräckhet tilltalade honom. Jag tackade och sa att den också tilltalade mig själv. Så bjöd han mig en cigarr och förklarade att han trodde att vi skulle kunna göra affär.

"Men kom ihåg," sade han efter att ha stuckit en bunt manuskriptpapper i handen på mig och försett mig med en blyerts ur sin västficka, kom ihåg, att jag vill inte ha något högtravande och fantastiskt, filosofiskt snack, jag har en liten misstanke, att ni har tendenser i den riktningen. Ge det ni skriver lokalfärg, massor av lokalfärg, och kanske litet

sentimentalitet på köpet, men kom inte med rappakalja och ekonomisk politik eller sociala lagar eller dylikt. Gör de realistiskt, träffande, med schvung och fart, friskt och sprakande och intressant —— är ni med på galoppen?"

Jag förstod honom och lånade en dollar.

"Glöm inte lokalfärgen," ropade han efter mig genom dörren.

Men ack, Anak, det var lokalfärgen, som fällde mig.

Den bleknosige Cerberus flinade, då jag åkte ned med hissen.

"Blev utsparkad, inte sant?"

"Nej, bleke yngling," sade jag och log invärtes, medan jag viftade med mitt manuskriptpapper, "inte sparken utan beställning på en liten berättelse. Jag blir lokalredaktör inom loppet av tre månader, och då ska jag få dej att hoppa."

Och då hissen stannade en trappa längre ned för att ta upp ett par flickor, steg han ur och gav mig och min beställning tusan utan krus och komplimanger. Men jag tyckte bra om honom. Han hade kurage och var inte rädd, fastän han lika väl som jag visste att döden slagit sina klor i honom.

—— Men Leith, utbrast jag och såg den lungsiktige

pojken framför mig, hur kunde ni behandla honom så barbariskt?

Leith skrattade torrt.

—— Käre vän, sade han, hur ofta ska jag förklara för er, att ni rör ihop begreppen? Ni behärskas helt av ortodox känsla och stereotyp sentimentalitet. Och ert temperament sedan? Ni är i verkligheten oförmögen att döma rationellt. Cerberus? Pytt! En döende glimt, en liten slocknande gnista, en döende organism med avtagande puls —— bah! En knäpp med fingrarna, en pust och så är det gjort. En bonde i livets schackspel. Inte ens ett problem. Ett dödfött barn eller en död gosse är intet problem. De ha på sätt och vis aldrig börjat tillvaron. Det hade inte heller Cerberus. Nej, ett verkligt problem ...

—— Jamen, lokalfärgen? sade jag för att få honom tillbaka till utgångspunkten.

—— Det är riktigt, svarade han. Återför mig till ämnet. Alltså, jag begav mig med mitt manuskriptpapper direkt ned till bangården —— för att få lokalfärg ——, satte mig och lät benen dingla i dörren på en sidodörrs-Pullman, eller med andra ord en godsvagn, och kastade ned artikeln. Jag gjorde den naturligtvis spirituell o.s.v. och lade in mina små ovedersägliga snärtar åt staten och mina sociala paradoxer samt gjorde den dessutom tillräckligt konkret för att

misshaga alla kälkborgare. Sett från landstrykarsynpunkt var stadens poliskår synnerligen rutten och jag försökte därför öppna folks ögon. Det är givet —— det kan bevisas med siffror —— att det kostar samhället mer att arrestera, döma och inspärra sina landstrykare i fängelse, än det skulle kosta att ha dem liggande som gäster på det bästa hotell under samma tid. Och detta utvecklade jag närmare, framlade fakta och siffror, drog fram polisens avlöning och respengar samt rätts- och fängelsekostnaderna. Det var överbevisande och sant; och jag gav det hela en lätt humoristisk form, som lockade till ett leende men samtidigt efterlämnade en tagg. Huvudinvändningen mot systemet var, framhöll jag, att man bestal landstrykaren. Alla de pengar samhället offrade på honom var nog för att han skulle kunna leva i lyx i stället för att ruttna i fängelsehålorna. De siffror jag kom med var så fint uträknade, att de inte bara tillät honom att leva på det bästa hotell utan också att röka 25-cents cigarrer och kosta på sig en 10-cents skoputsning varje dag och likväl inte kosta skattebetalarna mer än vad de nu betalte för hans dömande och underhåll i fängelset. Men som det senare visade sig, kom detta skattebetalarna att voja sig.

En av poliserna tecknade jag livs levande, och jag glömde inte heller en viss Sol Glenhart, en av de mest

ruttna polisdomare i världen. Samtidigt som han var sorgligt beryktad inom landstrykarkåren, var hans borgerliga synder inte blott allbekanta utan också en nagel i ögat på borgarna. Jag undvek naturligtvis att nämna namn och stad och gjorde porträttet någorlunda opersonligt och sammansatt av från alla håll hämtade drag, vilket dock inte hindrade, att gud och var man hade klart för sig lokalfärgens riktighet.

Då jag själv var landstrykare, var den röda tråden i artikeln helt naturligt en protest mot landstrykarens dåliga behandling. Genom att klämma skattebetalarna på deras portmonnäer, gjorde jag dem mottagliga för vekare

känslor, och i slutet av artikeln ryckte jag fram med sentimentaliteten, öste massor av sentimentalitet över dem. Tro mig, det var ypperligt gjort och vältaligt .... Så här lydde avslutningen:

"När vi sålunda smyga oss genom gatorna ängsligt spanande efter fru Justitia, kunna vi inte undgå att tänka på, att vi stå utanför samhället; att andra människors sätt att leva livet är annorlunda än vårt och att fru Justitias sätt att behandla oss skiljer sig från det sätt, på vilket hon behandlar andra människor. Vi stackars förtappade själar, som jämra oss i mörkret av längtan efter en brödskorpa, vi ha fullt klart för oss vår hjälplöshet och vår nesa. Vi kunna som en slagen broder på andra sidan oceanen säga: 'Det

är vår stolthet att inte känna någon stolthet'. Människorna ha glömt oss, Gud har glömt oss, vi ihågkommas blott av rättvisans harpyor, vilka draga fördel av vårt elände och slå blanka skinande dollars av våra suckar och tårar." ——

Mitt porträtt av polisdomaren Sol Glenhart var i förbigående sagt bra. Det hade en slående, omisskännlig likhet och åtföljdes av sådana fraser som dessa: "denna kroknäsiga, lunsiga harpy", "denne privatsyndare, denne domarkårens bandit med en moral som tjuvarnas moral bringar på skam", "som avgör frågan om skuld tillsammans med skojare och industririddare och expedierar de olyckliga och obemedlade att avsona straff i ruttna fängelseceller" —— o.s.v., en bombastisk stil utan värdighet som man inte skulle använda i en avhandling om "Mervärde" eller om "Marxismens bedrägliga förespeglingar", men som just är vad den kära publiken tycker om.

"Hm!" grymtade Spargo, då jag stack manuskriptet i handen på honom. "Ni är inte sen i vändningarna."

Jag riktade en hypnotiserande blick på hans västficka och han tog upp en av sina bättre cigarrer; jag rökte den, medan han läste igenom artikeln. Två eller tre gånger såg han undersökande upp över pappret på mig, mén sade ingenting förrän han var färdig.

"Var har ni arbetat förut, ni snabbskrivare?" frågade han.

"Det är mitt första försök," svarade jag blygsamt, skrapade med foten och låtsade som om jag var lite generad.

"Första försök, det är så fan heller! Vad begär ni i lön?"

"Nej, nej," svarade jag. "Ingen lön här, eljest tusen tack. Jag är en fri, i stoftet nedtrampad amerikansk medborgare och ingen ska komma och säga att min tid är hans."

"Utom fru Justitia," sade han och småskrattade.

"Utom fru Justitia," svarade jag.

"Hur visste ni, att jag just höll på med att stjälpa polisdepartementet?" frågade han plötsligt.

"Jag visste det inte heller, men jag visste, att ni förberedde er på det," svarade jag. I går morse förärade en välvillig kvinna mig tre kex, en bit ost och en sorgligt liten bit av en chokladkaka, alltsammans insvept i ett av de sista numren av "Trumpeten", i vilket jag lade märke till en djävulskt hänryckt artikel med anledning av att "Koskällans" kandidat till polismästarsysslan fallit igenom. Jag lade också märke till att de kommunala valen stod för dörren och lade för övrigt två och två samman. En ny borgmästare av den rätta sorten betyder nya polistjänstemän, nya

polistjänstemän dra med sig en ny polismästare och en ny polismästare betyder Koskällans kandidat; nu är det alltså er tur att spela ut."

Han reste sig och skakade min hand och tömde sin svällande cigarrvästficka i den. Jag stoppade undan dem och rökte vidare på den jag redan hade.

"Er kunna vi ha bruk för," sade han förtjust. "Det här," sade han och klappade mitt manuskript, "blir fälttågets första och bästa salva. Ni kommer att fyra av många sådana till, innan vi är färdiga. Jag har sökt efter en man som ni i många år. Kom med in på chef redaktionen."

Men jag skakade på huvudet.

"Kom nu!" sade han ivrigt. "Inga dumheter! Koskällan måste och skall försäkra sig om er. Den formligen hungrar efter er, begär att få er och blir inte lycklig förrän den fått er. Vad säger ni?"

Han gjorde allt för att övertala mig, men jag var ståndaktig och efter en halv timmes dragkamp gav chefen Spargo upp.

"Kom ihåg," sade han, "att när helst ni ändrar er, är jag redo. Likgiltigt var ni befinner er, telegrafera till mig och jag skall sända er dukaterna omgående."

Jag tackade och bad om honoraret för mitt manuskript —— eller giftdroppar, som han kallade det.

"Åh," sade han, "låt oss använda oss av den

44vanliga affärsmetoden. Första torsdag efter artikelns offentliggörande kan ni lyfta pengarna."

—— Då måste jag besvära er med att låna ihig några få dollars, tills.....

Han såg på mig och log.

"Säg hellre rent ut vad ni vill ha."

"Nåja, då jag inte känner någon, som kan bestyrka min identitet, vill jag helst ha pengarna i kontanter," svarade jag.

Och kontanter fick jag också, tretti trissor —— trissa är en dollar, min käre Anak ——; jag tog betalningen och försvann.

"Bleke yngling," sade jag till Cerberus, "jag har fått sparken. (Han flinade förtjust.) Men mottag som tecken på min uppriktiga högaktning detta lilla —— (hans ögon blixtrade och hans ena hand flög upp liksom för att skydda huvudet mot ett väntat slag) detta lilla minne.

Jag hade tänkt sticka till honom en femdollar, men trots överraskningen, var han för snabb i vändningarna för mig.

"Å, behåll er smörja," fräste han.

"Jag börjar tycka allt mer om er," sade jag och lade till ännu en femdollar. Ni kommer att bli fullkomlig så småningom. Men ni måste verkligen ta emot det här."

Han gick brummande baklänges, men jag fick tag om hans nacke och ruskade nästan ur honom den smula luft han hade samt lämnade honom nästan dubbelviken, men med två "femmor" i fickan. Hissen hade dock knappast kommit i gång, förrän de två silvermynten klingande föll ned på taket och rullade ned mellan hisskorgen och trumman. Lyckligtvis var dörren inte stängd, så jag sträckte ut handen och snappade upp dem. Hisspojkens ögon stod på skaft.

"Det är en vana jag har," sade jag och stoppade dem i fickan.

"Det måste vara någon som tappat dem ned i trumman," viskade han.

"Det är klart," svarade jag.

"Jag ska gärna ta hand om dem," erbjöd han sig.

"Prat!"

"Det är bäst att ni lämnar dem," sade han hotande, "annars stoppar jag hissen."

"Pytt!"

Men han stoppade minsann hissen mitt emellan två våningar.

"Unge man," sade jag, "har du en mor? (Han såg betänksam ut, som om han ångrade, vad han hade gjort, och för

att göra ytterligare intryck på honom kavlade jag mycket omsorgsfullt upp min högra skjortärm.) Är du beredd att dö? (Jag hukade mig som till

språng och satte fram ena foten.) Blott en minut till, en kort minut, och du vandrar in i evigheten. (Samtidigt sträckte jag fram den andra knytnäven och beredde mig till anfall.) Unge man, unge man, ropade jag, inom loppet av tretti sekunder ska jag riva ditt bloddrypande hjärta ur bröstet på dig och böja mig ned och höra hur du skriker i helvetet."

Detta gjorde intryck på honom. Han utstötte ett skrik, hissen susade ned, och ett ögonblick senare stod jag på gatan. Som du ser, Anak, jag kan inte lägga bort vanan att lämna någon utan att efterlämna hos vederbörande ett mycket levande minne av mig. Man glömmer mig aldrig.

Jag hade knappast hunnit runt hörnet, förrän jag hörde en bekant röst bakom mig:

"Hallå, Kolstybb! Vart ska du ta vägen?"

Det var Chi Slim, som jag varit tillsammans med en gång, då jag blev avfockad från ett godståg i Jacksonville. —— Jag kunde inte se honom för bara kolstybb, beskrev han det, och den monican fick jag behålla. Monica? Det kommer av *monos,* landstrykarens öknamn.

"Sydpå," svarade jag. "Och hur har du det, Slim?"

"Dåligt. Tjurarna äro besvärliga."

"Var är klabbet?"

"På lokus. Jag ska nog klara dina begrepp."

"Vem är första spruta?"

"Jag, kom ihåg det."

Denna märkliga slang strömmade från Leiths läppar, men jag hejdade honom.

—— Var snäll och översätt det. Kom ihåg, att jag är utlänning.

—— Gärna, svarade han muntert. Slim betyder en som har otur. "Tjur" betyder polis. Han berättar alltså, att poliserna börja bli närgångna. Jag frågar var "klabbet" är, det vill säga det band han reser tillsamman med. Med orden "klara begreppen" menar han, att han nog skall visa mig var bandet håller till. Med första spruta menas anföraren, och Slim gör anspråk på denna förnäma titel.

Slim och jag smög oss ut till ett skogsbryn utanför staden, och där fann vi bandet, ett tjog trasiga landstrykare, pittoreskt grupperade på stranden vid ett litet porlande vattendrag.

"Kom fram pojkar," ropade Slim. "Opp med er! Här är Kolstybb och vi måste ta emot honom lite högtidligt."

Vilket allt betydde, att kamraterna gav sig iväg för att i en hast tigga ihop medel för att fira min återkomst till fållan efter ett års bortvaro. Men jag tog fram mina pluringar och Slim sände några av de yngre för att köpa dryckesvaror. På min ära, Anak, det blev en fest,

som man den dag i dag minns i landstrykarvärlden. Det var rent förvånande, hur mycket dryckesvaror man kunde få för tretti dollars, och det är lika häpnadsväckande hur mycket fluidum tjugo stöddiga karlar kan inmundiga. Öl och billigt vin förutom brännvin för de särskilt behövande hade anskaffats. Det blev en orgie, en härlig orgie under bar himmel, en tävlan mellan dryckeshjältar, en studie i primitiv djuriskhet. Det är i mitt tycke något bedårande hos en full man, och vore jag universitetsrektor, skulle jag införa psykologiska föreläsningar i praktisk supning. Det skulle slå böckerna ur brädet och konkurrera med laborationerna.

Men allt detta rör egentligen inte saken, ty då vi hade festat i 16 timmar, blev hela bandet tidigt på morgonen infångat av en övermäktig trupp poliser och införpassat i kurran. Efter frukost, vid tiotiden, blev vi matta och modfällda förda upp i rätten alla tjugo. Och där satt Sol Glenhart i sin purpurkåpa som en napoleonsk örn och

med små vassa pepparögon.

"John Ambrose!" ropade sekreteraren, och Chi Slim reste sig med den otvungenhet, som kommer av en lång övning.

"Lösdriveri, ers välborenhet," sade polisen, och hans välborenhet, som inte bevärdigade fången med en blick fräste: "Tio dagar", och Slim satte sig igen.

På samma sätt gick det med ett urverks enformighet med de övriga, femton sekunder för var man, fyra man i minuten, medan pojkarna reste sig i tur och ordning som mekaniska dockor. Sekreteraren ropade upp, polisen nämnde förseelsen, domaren avkunnade domen, och så satte mannen sig igen. Det var hela proceduren. Enkelt och bekvämt, inte sant?

Chi Slim knuffade mig i sidan med armbågen.

"Skoja litet med honom, Kolstybb. Du kan göra det."

Jag skakade på huvudet.

"Sätt igång," sade han ivrigt. "Duka upp en lögnhistoria för honom. Pojkarna ha ingenting emot det, och du kan kanske slippa undan och förtjäna till tobak åt oss, tills vi kommer ut.

"L. C. Randolph!" ropade sekreteraren.

Jag reste mig upp och plötsligt uppstod en paus i rättegången. Sekreteraren viskade till domaren och polisen log.

"Ni är så vitt jag förstår medarbetare vid en tidning, mr. Randolph?" sade hans välborenhet sockersött.

Det kom som en överraskning för mig, ty jag hade alldeles glömt Koskällan, tack vare sinnesrörelsen till följd av de senare händelserna, och jag såg mig själv nu stå vid randen av den grop jag grävt åt andra.

"Det är något för dig. Stå på dig!" viskade Slim uppmuntrande.

"Spelet är förlorat," viskade jag stönande till honom, men Slim, som inte kände till artikeln, begrep inte ett dugg.

"Ja, ers välborenhet, det är mitt yrke, när jag kan få arbete."

"Ni är mycket intresserad av lokala förhållanden, ser jag. (Med dessa ord bredde hans välborenhet ut morgonnumret av Koskällan och lät blicken glida upp och ned längs en spalt, som jag visste, att jag skrivit.) Lokalfärgen är god, förklarade han med ett erkännande i blicken; porträtten äro utmärkta, uppskisserade med bred pensel å la Sargent. Men denne ... denne domare, som ni har skildrat .... ni tecknar efter levande modell, antar jag?"

"Sällan, ers välborenhet," svarade jag. "I detta fall har jag lånat drag från alla håll, skildrat ideal eller —— hm —— typer, borde jag kanske snarare säga."

"Men ni förstår att få färg över er skildring, min herre, en färg som man inte kan missta sig på," fortsatte han.

"Den är påsmetad efteråt," förklarade jag.

"Denne domare är alltså inte, vilket man frestas att tro, tecknad efter levande modell?"

"Nej, ers välborenhet."

"Jaså, jag förstår, han skall alltså blott uppfattas som en typ för juridisk spetsfundighet."

”Nej, han är mera, ers välborenhet,” sade jag fräckt, ”ett ideal.”

”Påsmetad med lokalfärg efteråt? Ha! Utmärkt! Och får jag ta mig friheten att fråga, hur mycket ni har fått för detta lilla arbete?”

”Tretti dollars, ers välborenhet.”

”Hm, bra.” Hans ton bev plösligt en annan. ”Unge man, lokalfärg är ett svårt brott. Jag finner er skyldig till det

brottet och ådömer er tretti dagars fängelse eller, om ni föredrar det, tretti dollars böter.”

”Ack,” svarade jag. ”Jag festade upp mina tretti dollars.”

”Så får ni tretti dagar till för att ni förslösat era tillgångar. — Nästa mål!” tillade hans välborenhet till sekreteraren.

Slim satt som lamslagen.

”Brrr!” viskade han. ”Brrr!” Klabbet får tio dar och du får sexti. ”Brrr!”

Leith strök en tändsticka och tände sin slocknande cigarr samt öppnade boken, som låg på hans knä.

— För att återvända till vårt ursprungliga samtalsämne, tycker ni inte, Anak, att Loria, fastän han behandlar egendomens fördelning med den största grundlighet, likväl glömmer en viktig faktor, nämligen ....

— Jo, sade jag frånvarande, jo.

Amatöraftonen

Hisspojken log som den kännare han var. Då han gick upp med henne, hade han lagt märke till hennes strålande ögon och friska kinder. Hans lilla bur liksom fylldes med värme av hennes glödande iver och otålighet. Nu på nedturen var det däremot isande kallt i den lilla hisskorgen. Ögonens glans och kindernas friska färg hade försvunnit. Hon rynkade pannan, och ögonen, som han nätt och jämnt kunde skymta, var kalla och stålgrå. Ah, han kände symtomen alltför väl. Han hade iakttagelseförmåga och visste om det, och en vacker dag, när han blev tillräckligt stor, skulle han bli journalist. Tillsvidare studerade han livet i den form det i hans hisskorg flöt upp och ned genom en aderton våningars skyskrapa. Han sköt full av medlidande dörren åt sidan för henne och följde henne med ögonen, medan hon med små, fasta steg gick ut på gatan.

Det var något kärnsunt över hela hennes hållning, som kom en att mer tänka på det fria landet än på storstadens stengator. Men det var en friskhet av finare art än den vanliga. En förening av kraft och finhet kanske man skulle kunna säga, som gjorde ett nästan manligt intryck samtidigt som det kvinnliga inte saknades utan fanns i full måtto. Hennes hållning vittnade om medärvd ras, ett arv från förfäder, vilka stritt och kämpat, ett arv från folk, som arbetat tappert med hand och hjärna, gestalter från en dunkel forntid, som skapat henne och format henne till en handlingskraftig människa.

Men hon var en liten smula ond och inte så litet sårad.

— Jag kan gissa, vad ni har att säga mig, med dessa ord hade redaktören älskvärdigt men bestämt avbrutit hennes långa inledning under det just avslutade samtalet, vilket hon så länge sett fram emot. Och ni har sagt mig tillräckligt, hade han tillfogat (hjärtlöst, tyckte hon, medan hon i tankarna upplivade samtalet). Ni har inte tidigare utfört journalistiskt arbete. Ni är oövad, odisciplinerad, har ännu inte funnit någon riktig form. Ni har fått högre skolundervisning och möjligen avslutat den med lärarinneutbildning eller vistelse på ett seminarium. Ni har fått bra betyg i engelska. Era vänner ha alla pratat i er, hur bra ni

skrev, hur vackert o.s.v. Ni tror därför att ni duger till journalist och vill, att jag ska ge er arbete. Det gör mig ont, men det går inte. Om ni visste hur överfylld banan är ....

—— Jamen, då det inte går att få börja, invände hon och avbröt honom för en gångs skull, hur har då alla de som redan är antagna sluppit in? Hur ska jag kunna visa, att jag är värd att komma in på banan?

—— De andra har gjort sig oumbärliga, löd det fyndiga svaret. Gör er oumbärlig.

—— Men hur ska jag kunna det, då jag inte får någon chans?

—— Skaffa er chansen.

—— Men hur? ivrade hon och fann samtidigt i sitt stilla sinne, att han var en synnerligen orimlig man.

—— Hur? Det blir er sak och inte min, sade han och reste sig till tecken, att audiensen var slut. Jag kan upplysa er om, min unga fröken, att här har varit minst aderton andra framåtsträvande unga damer i denna vecka, och att jag inte har tid att berätta dem alla, hur de ska bära sig åt. Min uppgift här vid tidningen är ju inte att vara instruktör i en journalistskola.

Hon tog en spårvagn ut till förstadskvarteret och innan hon steg av, hade hon åter och åter repeterat samtalet. "Men hur?" upprepade hon för sig själv, medan hon äntrade upp för de tre trapporna till det

rum, där hon och hennes syster hade sitt gemensamma lilla hushåll. "Men hur?" Och så fortsatte hon att fråga sig själv, ty det flöt energiskt skotskt blod i hennes ådror, ehuru det var många generationer sedan hennes förfäder lämnade Skottland. Det var dessutom alldeles nödvändigt för henne att få veta hur. Hennes syster Letty och hon själv hade kommit från en mindre stad inne i landet till storstaden för att bryta sig en bana och för att komma fram i världen. John Wyman var en fattig lantbrukare. Misslyckade affärer hade kommit inteckningarna i hans gård att stiga till skorstenarna och tvungit hans döttrar, Edna och Letty, att se sig om efter ett självständigt arbete. Efter ett års skolundervisning och efter att under samma tid genom nattarbete ha lärt sig stenografi och maskinskrivning trodde de sig kunna realisera sin plan att bege sig in till storstaden och tillräckligt rustade våga sig på företaget, vilket emellertid inte tycktes slå så väl ut. Staden tycktes vara överfull av ovana stenografer och maskinskrivande damer, och de hade ingenting annat att bjuda på än sin oerfarenhet. Det hade varit Ednas hemliga, äregiriga plan att bli journalist, men hon hade beslutat att först söka sig en kontorsplats för att få tid och tillfälle att bestämma sig för vilken art av journalistik hon skulle ge sig på. Det hade emellertid inte lyckats henne att få någon kontorsplats varken åt

sig själv eller åt Letty, och deras lilla sparkapital blev dag för dag allt mindre och mindre, samtidigt som hyran var densamma och kakelugnen slök kol med oförminskad glupskhet. Det fanns därför nu blott en mycket anspråkslös summa kvar.

—— Det finns t.ex. Max Irwin, sade Letty, medan de satt och talade om situationen. Han är en journalist, som är känd över hela landet. Gör en visit hos honom, Ed. Han vet, hur man ska ta fatt på sådant, han kan säkert råda dig.

—— Men jag känner honom inte, invände Edna.

—— Nej, inte mer än du kände den redaktör du besökte i dag.

—— Ne—ej (det kom långsamt och liksom efter långt övervägande), men det är också skillnad.

—— Inte ett dugg skillnad. De män och kvinnor, som du en gång ska intervjua, när du väl kommit underfund med, hur det låter sig göra, kommer ju att vara lika obekanta för dig, sade Letty uppmuntrande.

—— Jag har inte sett det från den synpunkten, medgav Edna. Vad är det för övrigt för skillnad mellan att intervjua Max Irwin för en eller annan tidning eller att intervjua honom helt privat? Det blir ju dessutom lite övning. Jag ska gå ned och slå upp honom i adresskalendern.

—— Letty, jag vet, att jag kan skriva, om jag blott

får en chans, förklarade hon ett ögonblick efteråt i bestämd ton. Jag *känner* just, hur jag ska skriva, om du kan förstå, vad jag menar.

Letty nickade och förstod henne så väl. —— Jag önskar, jag visste hur han är, sade hon sakta.

—— Det skall jag nog närmare undersöka, försäkrade Edna henne; och jag ska ge dig besked inom 48 timmar.

Letty klappade i händerna. —— Utmärkt! Det är den riktiga journalistandan! Men säg 24 timmar, så är du en pärla!

——... men jag är så ledsen att behöva besvära er, med dessa ord avslutade hon framställningen av saken för Max Irwin, den berömde krigskorrespondenten och gamle beprövade journalisten.

—— Det ska ni på intet sätt vara, svarade han med en ursäktande handrörelse. Om ni inte själv talar för er sak, vem skulle eljest göra det? Nu förstår jag er situation till punkt och pricka. Ni önskar anställning vid "Kuriren", ni önskar börja genast och ni är utan tidigare erfarenhet. Först och främst: Har ni inflytelserika vänner, som kan sätta sig i rörelse? Det finns här i staden ett tiotal män, från vilka en rekommendation skulle verka som ett Sesam öppna dig. Hade ni bara en sådan, berodde det sedan på er egen duglighet, om det skulle bli knall eller fall. Det finns t.ex.

senator Longbridge och Claus Inskeep, spårvagnskungen, och Lane och McChesney .... Han höll upp och såg på henne.

—— Jag känner ingen av dem, det vet jag bestämt, sade hon modfälld.

—— Det behövs inte heller. Känner ni inte någon, som känner dem? Eller någon som känner någon som känner någon av dem?

Edna skakade på huvudet.

—— Så får vi finna på något annat, sade han muntert. Ni blir tvungen att själv prestera ett eller annat. Låt mig se.

Han teg och tänkte ett ögonblick med slutna ögon och rynkad panna. Hon satt och iakttog honom, studerade honom spänt, tills han med en plötslig rörelse öppnade ögonen och sken upp.

—— Jag har det! Fast, nej —— vänta ett ögonblick.

Och under detta ögonblick studerade han henne. Och så grundligt studerade han henne, att hon kände sina kinder blossa under hans blick.

—— Ni kan användas, tror jag, men nu får vi se, sade han gåtfullt. Det kommer att visa, vad det är för gry i er, och det kommer att göra mer intryck på Kurirens redaktion än tusen rader från all världens senatorer och krösusar. Det ni ska göra är att deltaga i en amatörafton i Tivoli.

—— Jag ... jag förstår inte riktigt, sade Edna, ty hans förslag lät som hebreiska i hennes öron. Vad är "tivoli" och vad är en "amatörafton"?

—— Jag glömde, att ni kom från det inre av landet. Men så mycket bättre, om ni blott har det rätta journalistiska greppet. Det kommer då att för er bli ett första intryck, och de första intrycken är alltid opåverkade, opartiska, friska och levande. Tivoli ligger i utkanten av staden, i närheten av parken —— det är ett nöjesetablissement. Där finns ett slags järnväg, på vilken man åker genom natursköna landskap, en vattenrutschbana, en orkester, en teater, vilda djur, biografer o.s.v, o.s.v. Allmänheten kommer för att se på djuren och för att roa sig, och andra kommer för att se allmänheten roa sig. Kort sagt, Tivoli är ett demokratiskt, muntert friluftsetablissement.

Men det som angår er är teatern. Där är en varieté. Det ena numret avlöser det andra —— taskspelare, akrobater, ormmänniskor, elddansöser, negersångare, vanliga konsertsångare, skådespelare, skådespelerskor, romanssångerskor o.s.v., o.s.v. Dessa människor är professionella artister. De förtjänar sitt uppehälle på det sättet. Många får utmärkt bra betalt. Några är kringstrykande artister, som uppträda, där de kunna få engagement, hos Obermann, i Orpheus, Alcatraz, Louvre o.s.v., o.s.v. Andra flacka runt och beresa hela

landet. Det är ett intressant liv, och betalningen är så hög, att den lockar många aspiranter.

Men nu har emellertid Tivolis direktion som ett led i sin strävan att bli populär infört något, som kallas "amatöraftnar", d.v.s. två. gånger i veckan överlåtes scenen, sedan de professionella artisterna har utfört sina nummer, till de aspirerande amatörerna. Publiken stannar för att kritisera. Publiken blir alltså konstkritiker — eller tror att den blir det, vilket kan komma på ett ut; den betalar sina pengar och är belåten med sig själv. Amatöraftnarna är en givande affär för direktionen.

Men det egendomliga med dessa amatöraftnar är —— lägg väl märke till det —— att dessa amatörer inte äro verkliga amatörer. De få betalt för att uppträda. De kan i bästa fall betecknas som "professionella amatörer". Det

är klart, att direktionen inte kan få folk att ställa sig ansikte mot ansikte med en oförsynt publik, och vid vissa tillfällen blir publiken vild. Det är ett ypperligt skämt —— för publiken. Men vad ni nu ska göra, och det kräver mod, är att gå dit ut och träffa avtal om att uppträda två kvällar (onsdag och lördag, tror jag), uppträda de avtalade två gångerna och sedan skriva om det i Kurirens söndagsnummer.

—— Men .... men, sade hon med bävande stämma.

Jag ...jag ...det var besvikelse i rösten och en aning gråt.

—— Jag förstår, sade han vänligt. Ni hade väntat något annat, något bättre. Det gör vi alla i början. Men kom ihåg amiralen i drottningens flotta, som själv sopade däcket och putsade dörrhandtaget på salongsdörren. Ni måste djärvt kasta er ut i lärotidens slit eller också ge upp strax. Vad säger ni om det?

Det överraskade henne, att han ville, att hon så snabbt skulle fatta sitt beslut. Då modet svek henne, såg hon att hari kände sig besviken.

—— På ett sätt måste det ju betraktas som ett prov, tillfogade han uppmuntrande. Ett svårt prov, men så mycket bättre. Nu har ni tillfället. Vågar ni?

—— Jag vill försöka, sade hon med svag röst, men lade dock märke till det kärva, brådskande sättet hos dessa storstadsmänniskor, som hon nu kommit i beröring med.

—— Bra! Då jag började, fick jag de mest torra och tråkiga uppdrag man kan tänka sig. Och sedan måste jag under en lång ledsam period sysselsätta mig med polis- och skilsmässoreferat. Men jag hade nytta av det, och till sist ljusnade det ju. Ni har mer tur som börjar med söndagsnumret. Det är ingen särskilt imponerande uppgift. Men vad gör det? Lös den. Visa vad ni duger till, och sedan får ni bättre arbete

—— arbete av högre kvalitet och med högre betalning. Gå ni bara ut till Tivoli redan i eftermiddag .och engagera er att uppträda två kvällar.

—— Men vad ska jag utföra för ett nummer? frågade Edna med tvivel i rösten.

—— Utföra? Det går lätt nog. Kan ni inte sjunga? Det gör ingenting, ni behöver inte sjunga. Skrik, gör blott någonting —— det är ju därför ni får betalt, betalt för att väcka munterhet, för att prestera dålig konst, som publiken kan vissla åt. Men när ni ska uppträda, tag då med en eller annan beskyddare. Var inte rädd för någon. Sjung ut. Gå runt bland amatörerna, som stå och vänta på entré, pumpa dem, studera dem, fotografera dem i er hjärna. Få tag på atmosfären, färgen, använd starka färger och många färger. Gräv med båda händer i materialet och försök få ut essensen, själen, doften av det. Vad betyder det alltsammans? Försök att lista ut vad det betyder. Det är ju det, ni är där för. Det är det läsarna av Kurirens söndagsnummer önskar få veta.

—— Och kom så ihåg, fröken Wyman, om ni är äregirig, att detta slags kåserier inte är journalistens huvuduppgifter. Undvik den jämnade vägen. Kåserier av detta slag är bara trick. Behärska genren, men låt den ej bli herre över er. Men behärska den måste ni kunna, ty går ni inte i land med sådant arbete, har ni

inte stort hopp om att kunna åstadkomma något bättre. Kort sagt, lägg in hela ert jag i detta, men se samtidigt till att ni står utanför, förbliv er själv, om ni vill följa mitt råd. Och så, lycka till!

De hade kommit bort till dörren och tryckte varandras händer.

—— En sak till, och han avbröt henne i hennes tacksägelser, låt mig se ert manuskript, innan ni lämnar in det. Det är ju möjligt jag kunde gé er en vink här och där.

Edna fann, att Tivolis direktör var en korpulent herre med väldiga käkar, buskiga ögonbryn och krigiskt utseende, med ett frånvarande och bistert uttryck i ansiktet och med en svart cigarr i munnen. Han hette Symes, hade hon fått veta, Ernst Symes.

—— Som vad vill ni uppträda? frågade han, innan hon hade kommit till hälften av sitt inledningstal.

—— Som romanssångerska, sopran, svarade hon raskt, i det hon erinrade sig Irwins råd att vara djärv.

—— Vad heter ni? frågade mr. Symes, som knappt bevärdigade henne med en blick.

Hon tvekade med svaret. Hon hade råkat så huvudstupa in i äventyret, att hon alls inte hade skänkt namnet en tanke.

—— Har ni inte något namn? Artistnamn? röt han otåligt.

—— Nan Bellayne, svarade hon med en ögonblickets ingivelse.

—— B-e-l-l-a-y-n-e. Ja, nu har jag det. Han skrev ned det i sin anteckningsbok. Gott, sjung på onsdag och lördag.

—— Hur mycket får jag? frågade Edna.

—— Två och en halv per gång. För två gånger fem dollars. Får era pengar första måndagen efter andra uppträdandet.

Och utan att iakttaga den ringaste hövlighet och bekväma sig att säga "adjö", vände han henne ryggen och fördjupade sig i den tidning, han varit upptagen av, när hon inträdde.

Edna infann sig tidigt onsdag afton tillsammans med Letty och med sin kostym i en flat korg; kostymen var ytterligt enkel. Den bestod av en rutig schal, lånad av tvättgumman, en trasig arbetskjol, lånad av skurgumman, och så en grå peruk, som hon hyrt hos en kostymateljé för 25 cents per kväll. Edna hade nämligen valt att uppträda som en gammal olycklig irländsk kvinna, som sjöng sorgliga visor om sin i främmande land kringflackande son.

Fastän de kommit tidigt, fann de allt i full gång.

Själva huvudföreställningen hade börjat. Orkestern spelade och allt emellanåt klappade publiken. Amatörerna, som strömmade in, störde arbetet bakom scenen, fyllde korridorerna, omklädningsrummen och kulisserna samt åstadkom en fruktansvärd röra. Detta förargade särskilt de professionella artisterna, vilka uppträdde som det anstod en högre kast och vilkas uppträdande gentemot amatörerna präglades av överlägsenhet, för att inte säga brutalitet. Edna, som knuffades och puffades, höll krampaktigt fast sin korg, medan hon sökte efter ett omklädningsrum och samtidigt iakttog allt.

Långt om länge fann hon ett omklädningsrum, som redan var upptaget av tre andra amatörer, vilka anlade krigsmålning under väldigt oväsen, i det de med gälla röster kivades om rummets enda spegel. Hennes egen utstyrsel var så enkel, att omklädnaden fort var verkställd och hon lämnade de tre damerna, vilka slöt vapenstillestånd, medan de kritiserade henne. Letty höll sig i hälarna på henne, och med litet tålamod och uthållighet lyckades de finna en krok mellan kulisserna, varifrån de kunde överblicka scenen.

En liten mörk, livlig och vänlig man i frack och med hög hatt valsade runt på scenen med små, sirliga steg och sjöng med svag stämma någonting, tydligen mycket patetiskt, om ett eller annat. Då han med

svikande stämma nalkades sångens slutstrofer, strök en ouppfostrad tjock kvinna med en ovanligt rik blond hårmassa förbi Edna, trampade henne kraftigt på tårna och knuffade henne föraktfullt åt sidan. "Förbaskade amatörer!" väste hon, medan hon gick förbi; ett ögonblick senare stod hon på scenen och gjorde en behagfull böjning på huvudet för publiken, medan den mörke herrn snurrade runt på tåspetsarna på ett egendomligt tillgjort sätt.

—— Hallå, små flickor!

Denna hälsning, som framläspades rakt i örat på Edna med obeskrivbar smekande klang i varje stavelse, kom henne att förskräckt göra ett litet hopp. En ung man med ett slätrakat månansikte stod och log godmodigt mot henne. Av hans kostym framgick det tydligt att han var variténs vagabondtolkare, ehuru han saknade de oumbärliga polisongerna.

—— Åh, dem sätter jag på mig på en minut, sade han förklarande och viftade med de nämnda prydnaderna, då

han gissade orsaken till hennes sökande blick. De kommer en att svettas så, förklarade han vidare. Kort därpå frågade han: —— Vad uppträder ni som?

—— Sopran —— romanssångerska, svarade hon och försökte att låta obesvärad och karsk.

—— Varför gör ni det? frågade han rakt på sak.

,67—— För det roar mig, varför eljest? sade hon parerande.

—— Det antog jag också, strax jag såg er. Ni arbetar väl inte för någon tidning?

—— Jag har blott träffat en redaktör i mitt liv, svarade hon undvikande, och jag, han —— nåja, vi kom inte så väl överens.

—— Ni ville ha arbete av honom?

Edna nickade vårdslöst, fast hon inom sig var orolig och funderade skarpt för att finna något annat ämne att leda över samtalet på.

—— Vad sade han?

—— Att det redan varit aderton flickor uppe hos honom den här veckan.

—— Han räckte er en iskall hand, inte sant? Den unge mannen med månansiktet skrattade och slog sig på låren. Jag ska säga er, att vi äro litet misstänksamma, ty söndagstidningarna har stor lust att skoja med dessa amatörkvällar, ge dem en liten humoristisk anstrykning, men det passar inte direktören precis. Han blir vild vid blotta misstanken.

—— Och vad uppträder ni som? frågade hon.

—— Vem? Jag? Åh, jag uppträder som landstrykare i kväll. Jag är Charley Welsh, förstår ni.

Hon förstod, att han genom att nämna detta namn lämnat tillräckligt uttömmande upplysningar om sig

själv, men det enda hon kunde finna på att svara var att i en hövlig ton säga: —— Ah, är ni verkligen det?

Hon var nära att brista i skratt, då hon såg det kränkta och besvikna uttrycket i hans ansikte, men behärskade sig.

—— Näh, vet ni vad, sade han bryskt. Ni ska inte inbilla mig, att ni aldrig hört Charley Welshs namn! Ni måste vara mycket ung. Min kära dam, jag är en unik, den ende amatören inom den genren. Ni måste verkligen ha sett mig. Jag uppträder överallt. Jag kunde vara professionell, men jag får bättre betalt genom att uppträda som amatör.

—— Men vad menas då med en "unik", frågade hon. Det skulle jag gärna vilja veta.

—— Så gärna, sade Charley galant. Jag ska upplysa er om det. En "unik" är detsamma som en enastående, en oförglömlig gestalt, en som utför ett visst nummer bättre än alla andra. Han är en "unik", förstår ni?

Jo, Edna förstod.

—— Fråga ut mig, om ni vill veta något mer om saken, fortsatte han. Jag är den ende allsidige amatören. I afton ska jag dupera folk som landstrykare. Det är svårare att bluffa som landstrykare än att rätt och slätt vara det, men till gengäld är det konst, skådespelarkonst. Förstår ni? Jag åtar mig allt, från Sheeny-monologen till duetter och dans och rena

gycklet. Jo, jag är Charley Welsh, den enastående Charley Welsh, det är då säkert.

Under detta samtal gav Charley Welsh, medan den magre mörke dansören och den tjocka blonda damen sände sina drillar ut över scenen och de andra professionella artisterna avlöste varandra i olika nummer, Edna upplysningar om mångt och mycket; en del var helt överflödiga, men mycket lade hon på minnet för att använda det som stoff i Kurirens söndagsupplaga.

—— Nå, tra, la, la, sade han plötsligt. Där är hans höghet för att få tag på er. Ni står först på listan. Bry er inte

om oväsendet, när ni börjar. Genomför ert nummer som en verklig dam.

Edna kände i detta ögonblick sin journalistiska äregirighet försvinna och önskade sig många mil därifrån. Men direktören spärrade vägen för henne som den hemske busen. Hon kunde höra de första takterna av den sång hon skulle sjunga intoneras av orkestern och oväsendet från "salongen" som dog bort och efterföljdes av en förväntansfull tystnad.

—? In med dig nu, viskade Letty och tryckte hennes hand, och från andra sidan hördes Charley Welshs bestämda: —— Ge inte upp!

Men hennes fötter var som fastvuxna vid golvet och hon lutade sig mot en kuliss. Orkestern började från

början på nytt och en röst från "salongen" skrek med förvånande skärpa:

—— Fixeringsbild! Var är Nannie!

Skämtet hälsades med ett tjut av skratt, och Edna vek tillbaka. Men direktörens starka hand föll på hennes skuldra och med en snabb kraftig knuff förpassade han henne in på scenen. Hans hand och arm syntes ett ögonblick helt tydligt, och publiken, som förstod situationen, hälsade händelsen med dånande bifall. Orkestern drunknade i det fruktansvärda oväsendet, och Edna kunde se stråkarna glida över strängarna, som det tycktes utan att frambringa ett ljud. Det var omöjligt för henne att börja på rätt ställe, och medan hon stod lugnt med armarna i sidan och spänt väntade för att uppfånga musiken, bröt oväsendet i "salongen" ut på nytt (det var, fick hon senare höra, ett omtyckt trick för att få amatörerna att bli förvirrade genom att förhindra dem att höra orkestern).

Men Edna blev snart herre över sig själv. Hon såg framför sig från parkett till "hylla" ett väldigt hav av skrattande ansikten och hörde skrattsalvor, den ena efter den andra; hennes skotska blod blev plötsligt kallt av vrede. Den ivrigt arbetande orkestern gav henne tonen, och utan att frambringa ett ljud började hon röra läpparna, sträckte ut armarna och rörde kroppen som om hon verkligen sjöng. Åskådarna

fördubblade oljudet för att dränka hennes stämma, men hon fortsatte kallblodigt med sin pantomin. Detta pågick en stund, som föreföll henne oändligt lång, tills publiken plötsligt, trött på skämtet, fick lust att lyssna, slutade upp med oväsendet och upptäckte hennes stumma spel. Ett ögonblick var det alldeles tyst, bortsett från orkestern, och hon fortsatte att röra läpparna utan att frambringa ett ljud; så gick det upp för publiken, att hon hade lurat den, och oväsendet bröt ut på nytt, men denna gång blandat med uppriktigt bifall, som ett erkännande av hennes seger. Hon valde detta gynnsamma ögonblick för sin sorti, och efter en huvudböjning mot publiken gick hon baklänges ut från scenen och sjönk i Lettys armar.

Det värsta var över och återstoden av aftonen rörde hon sig bland amatörerna och de professionella artisterna, pratade med dem, lyssnade och iakttog, sökte att finna meningen bakom det hela och lade det på minnet. Charley Welsh utnämnde sig själv till hennes lärare och beskyddare, och så väl skilde han sig från detta uppdrag, att hon, då det hela var slut, kände sig tillräckligt underrättad för att skriva sin artikel. Men avtalet var, att hon skulle uppträda två gånger, och tack vare sitt medfödda mod kände hon sig förpliktad att hålla avtalet. Hon kom under de mellanliggande dagarna också underfund med att det fanns åtskilliga

saker, som hon inte fått riktigt reda på och som därför behövde undersökas på nytt. På lördagen infann hon sig därför åter med sin flata korg och åtföljd av Letty.

Direktören hade, tycktes det, sökt efter henne, och hon såg ett uttryck av lättnad i hans ögon, då han fick syn på henne. Han skyndade sig fram till henne, hälsade och bugade sig med verklig respekt som lustigt kontrasterade mot hans tidigare uppträdande. I det han bugade sig för henne, såg hon över hans axel Charley Welsh blinka skälmskt.

Men det väntade henne fler överraskningar. Direktören bad sålunda att bli presenterad för hennes syster, pratade med dem och försökte göra sig så angenäm som möjligt. Han gick till och med så långt, att han gav Edna eget omklädningsrum, vilket fyllde de tre andra damerna, med vilka hon tidigare stiftat bekantskap, med en

omisskännbar avundsjuka. Edna förstod inte, vad som gick åt honom, och det var först då hon. stötte på Charley Welsh i korridoren, som hon fick mysteriet uppklarat.

—— Hallå! ropade han. Man har visst kommit på grön kvist nu, eller hur? Allt går galant för er.

Hon skrattade muntert.

—— Han tror, att ni är en kvinnlig journalist. Jag höll nästan på att kikna av skratt, då jag såg honom

anstränga sig för att vara söt och behaglig. Ärligt talat, det är väl inte ert yrke?

—— Jag har ju berättat för er om min upplevelse med redaktören, sade hon parerande. Och ärligt talat, det var också sanning, det jag berättade er.

Men den enastående Charley Welsh skakade på huvudet tvivlande.

—— Det angår ju inte mig ett dugg, sade han. Men om ni är journalist, ge då mig åtminstone ett par rader, litet reklam, förstår ni. Och är ni inte journalist, nåja, så är ni lika bra ändå. Ni tillhör bara inte vår klass, så mycket är säkert.

Efter sitt uppträdande, som hon denna gång skilde sig från med en tränad veterans kallblodighet, infann direktören sig igen och efter att ha sagt några älskvärda fraser och varit artigheten själv, gick han rakt på det som för ögonblicket intresserade honom.

—— Ni vill säkert behandla oss väl, hoppas jag, sade han insmickrande.

—— Å, nej, svarade hon oskyldigt. Ni kan inte övertala mig att låta engagera mig igen; jag vet nog, att det föreföll som om jag gjorde lycka och att ni gärna vill ha mig, men jag kan med bästa vilja i världen inte.

—— Ni vet mycket väl, vad jag menar, sade han, med litet av sin tidigare brutalitet i rösten.

—— Nej, jag vill och kan verkligen inte, sade hon envist. Varietélivet är alltför ... alltför nervpåfrestande, i alla fall för mina nerver.

Han såg villrådig och tvivlande på henne, men lät bli att vidare fördjupa sig i ämnet.

Men då hon måndag morgon infann sig på hans kontor för att lyfta sin betalning för de två kvällarna, var det han som gjorde henne förvirrad.

—— Ni måste bestämt ha missförstått mig, sade han och ljög utan att blinka. Jag minns, att jag sade något om att jag ville betala era spårvagnspengar. Det gör vi alltid, som ni kanske vet, men vi betalar aldrig, aldrig amatörer. Det vore ju att beröva hela idén hela dess originalitet och särskilda dragningskraft. Nej, Charley Welsh har lurat er. Han själv får ingenting för sitt uppträdande. Ingen amatör får betalning. Idén är löjlig. Här är emellertid 50 cents. Det är tillräckligt för att täcka era omkostnader för spårvagn för er och er syster. Och (det kom särskilt sockersött) tillåt mig så på Tivolis vägnar tacka er för er älskvärdhet att med sådan framgång ställa era talanger till vår disposition.

Samma dag överlämnade hon, trogen sitt löfte till Max Irwin, sitt maskinskrivna .manuskript till honom. Medan han ögnade igenom det, nickade han gång på

gång och avfyrade den ena berömmande anmärkningen efter den andra:

—— Utmärkt! Precis så ska det vara! Psykologin har ni klarat utmärkt! Ni har fångat precis det rätta! Utmärkt!
—— Här har ni skjutit litet vid sidan av målet, men det kan gott passera! Det här är kraftigt! Starkt! Levande! Sådana bilder! Utmärkt! Alldeles utmärkt!

Och då han kommit till den sista sidans rad, räckte han henne handen:

—— Kära fröken, jag gratulerar er. Jag får erkänna, att ni överträffat mina förväntningar, vilka dock, det kan jag försäkra er, var stora. Ni är journalist, den födda journalisten. Ni har det rätta greppet och ni kommer säkert att slå igenom. Kuriren vill säkert ta in det här och anta er på köpet. Gör de inte det, kommer säkert en av de andra

tidningarna att göra det.

—— Men vad är detta, frågade han ett ögonblick senare med betänksam min. Ni talar inte alls om, att ni fått någon betalning för att uppträda två kvällar, och det är ju en av de viktigaste punkterna i det hela. Det sa jag ju uttryckligt till er, som ni kanske minns.

—— Det duger inte, sade han och skakade olycksbådande på huvudet, då hon hade förklarat saken för honom. Ni måste verkligen på ett eller annat sätt inkassera ert gage. Låt mig tänka efter. Låt mig tänka ett ögonblick.

—— Det kan vara detsamma, mr. Irwin, sade hon. Jag har besvärat er tillräckligt. Var vänlig och låt mig använda er telefon, så ska jag tala med Ernst Symes igen.

Han lät henne sätta sig i sin stol vid skrivbordet, och Edna tog luren.

—— Charley Welsh är sjuk, började hon, då hon fått förbindelse. Vad? Nej, jag är inte Charley Welsh. Charley Welsh är sjuk, men hans syster vill gärna fråga, om hon kan komma ut i eftermiddag och lyfta hans honorar åt honom:

—— Säg Charley Welshs syster, att Charley Welsh var här i förmiddags och lyfte sitt honorar, hördes direktörens barska och bryska röst svara.

—— Bra! fortsatte Edna. Men nu önskar också Nan Bellayne att få veta, om hon och hennes syster också kan komma ut i eftermiddag och lyfta Nan Bellaynes honorar?

—— Vad sa han? Vad sa han? utbröt Max Irwin ivrigt, medan hon hängde upp luren.

—— Att han inte kunde mäta sig med Nan Bellayne och att hon och hennes syster kunde komma ut och lyfta hennes honorar och till på köpet få fribiljetter till Tivoli.

—— En sak till, sade han och avbröt hennes

tacksägelser borta vid dörren liksom under hennes första visit. Nu, då ni visat, vilket gry det är i er, skulle jag betrakta det som . . . hm . . . ett privilegium att själv få ge er ett par rekommenderande rader till Kurirens redaktion.

*

Midas' män

Wade Atsheler är död — död för egen hand. Det vore inte sant att påstå, att meddelandet kom oväntat för den lilla klick, som kände honom; och dock hade vi, hans närmaste vänner, aldrig dryftat en sådan möjlighet. På sin höjd var vi undermedvetet förberedda därpå. Före självmordet hade ingen av oss ägnat en sådan utgång en tanke, men då han väl var död, var det som om vi alla likväl hade anat och väntat oss det. Detta lät sig förklara av den självskris som vi voro medvetna om, att han genomlidit. Jag använder med avsikt uttrycket självskris. Ung och vacker och med en säker ställning som Eben Hales, den store spårvagnskungens, högra hand hade han ingen orsak att beklaga sig över att lyckan inte log mot honom. Icke desto mindre hade vi sett hans släta panna bli fårad och rynkad som under trycket av en eller annan frätande sorg. Vi hade sett hur hans tjocka, svarta hår blevtunt och grått, och vem kan glömma den djupa tankspriddhet och det djupt deprimerade humör, som kunde komma över honom mitt under de muntra tillställningar han mot slutet av sitt liv allt mera kastade sig in i? Vid sådana tillfällen, då glädjen var som störst, kunde hans ögon plötsligt och utan påvisbar orsak bli glanslösa och pannan rynkad, medan han med knutna händer och ansiktet krampaktigt förvridet av självskval brottades vid randen av en avgrund med någonting okänt, som hotade honom.

Han talade aldrig om sina bekymmer, och vi voro diskreta nog att inte fråga ut honom. Men det var lika bra, att vi ej gjorde det, ty om vi gjort det och han lättat sitt hjärta, skulle vår hjälp och våra ansträngningar likväl ej ha kunnat rädda honom. Då Eben Hale dog, Eben Hale, vars förtrogne sekreterare han var —— ja, snarare

adoptivson och likställde kompanjon —— visade han sig inte mera bland oss. Inte därför att vårt sällskap var honom motbjudande —— det vet jag nu —— utan därför att hans bekymmer blivit så stora, att han inte kunde dela vår glädje och inte tillsammans med oss kunde finna någon lisa i sin sorg. Varför kunde vi då inte förstå, ty då Eben Hales testamente öppnades, fick man veta, att han var ensam arvinge till sin chefs många miljoner, och det uttalades tydligt i testamentet, att detta stora arv tillföll honom

utan några villkor och stod till hans fria disposition. Inte en enda aktie, inte ett öre hade testamenterats till den avlidnes släktingar. Vad den avlidnes närmaste släktingar beträffar, förordnade en klausul i testamentet helt överraskande, att Wade Atsheler till Eben Hales hustru, söner och döttrar blott skulle utbetala summor, som han själv fann passande, och vid tidpunkter, som passade honom. Hade det inträffat en eller annan skandal inom den avlidnes familj eller hade hans söner varit vilda krabater, kunde det ha funnits ett spår av mening i denna högst egendomliga bestämmelse, men Eben Hales husliga lycka hade nästan blivit till ett ordspråk, och man fick färdas länge för att finna en skara sundare söner och döttrar. Vad hans hustru beträffar, så blev hon av dem som kände henne med beundran kallad "Gracchernas moder". Det är överflödigt att anmärka, att detta testamentet väckte stort uppseende, men den förväntansfulla allmänheten kände sig besviken över att det ej kom till process.

Det är blott några dagar sedan Eben Hales stoft bisattes i det pompösa marmormausoleet. Och nu är Wade Atsheler död. Dödsfallet stod i morgontidningarna i morse. Jag har just emottagit ett brev från honom, tydligen avsänt blott en timme innan han gick in i evigheten. Detta brev, som ligger framför mig,

är en berättelse som, skriven med hans egen handstil, fogar samman talrika tidningsurklipp och brevavskrifter till en sammanhållande kedja. Originalbreven har han, meddelar han mig, överlämnat till polisen. Han ber mig dessutom att varna samhället mot en förskräcklig och djävulsk fara, som hotar själva dess existens, att offentliggöra den fruktansvärda rad av tragedier, i vilka han utan skuld var inblandad. Jag framlägger här texten i dess helhet:

Det var i augusti 1899 strax efter min hemkomst från sommarsemestern, som slaget föll. Vi anade det inte då; vi hade ännu ej tränat våra hjärnor att sätta sig in i så fruktansvärda möjligheter. Mr. Hale öppnade brevet, läste det och kastade det leende bort på mitt skrivbord. Då jag hade läst det, skrattade jag också och sade: "Något ohyggligt skämt, mr. Hale, men allt annat än smakligt." Du finner här, käre John, en exakt avskrift av det nämnda brevet:

M.M:s kontor, 17 augusti 1899.

Till penningbaronen Eben Hale.

Ärade herre. Vi anmoda Eder att av Edra oerhörda tillgångar realisera det nödvändiga för framskaffandet av 20 miljoner dollars kontant. Denna summa anmoda

vi Eder att utbetala till oss eller vår befullmäktigade. Ni torde observera, att vi icke angivit någon bestämd termin; vi önska nämligen icke påskynda Eder i denna affär. Ni kan till och med, om det passar Er bättre, betala oss i tio, femton eller tjugo avbetalningar; men vi vilja icke mottaga någon avbetalning å mindre belopp än en miljon.

Tro oss, bäste mr. Hale, då vi säga att då vi beslutat oss för detta tillvägagångssätt, beror detta ingalunda på några ovänliga känslor gentemot er. Vi äro medlemmar av det intellektuella proletariatet, vars tillväxt är så betecknande för det nittonde århundradets sista år. Vi ha, efter grundliga nationalekonomiska studier, beslutat oss för att slå in på denna affärsmetod. Den har många fördelar, bland vilka vi först och främst skola nämna den, att vi kunna inlåta oss på omfattande och inkomstbringande affärer utan att behöva driftskapital. Vi ha tills dato haft ganska stor framgång, och vi hoppas, att vår affärsförbindelse med Eder må bliva angenäm och tillfredsställande.

Vi bedja Er skänka oss uppmärksamhet, medan vi närmare utveckla våra åsikter. Grunden för det nuvarande samhällssystemet är äganderätten. Och denna individuella rätt att besitta egendom vilar, vilket de senaste undersökningarna visat, uteslutande på makt. Vilhelm Erövrarens harneskklädda adelsmän delade

och skiftade England mellan sig med dragna svärd. Detsamma kan, vilket vi tillåta oss tro, att Ni vill medgiva, sägas om alla feodala besittningar. Efter ångmaskinens uppfinning och efter den därigenom uppkomna industriella revolutionen skapades kapitalistklassen i ordets moderna betydelse. Dessa kapitalister lyfte sig raskt över den gamla adeln. Industrins fältherrar ha faktiskt undanträngt den gamla krigaradelns avkomlingar. Hjärnkraft och icke muskelstyrka segrar i våra dagar i striden om tillvaron. Men detta förhållande vilar på alldeles samma sätt på makt. Förändringen har varit kvalitativ. Forna tiders feodala baroner härjade världen med eld och svärd; de moderna penningbaronerna utsuga världen genom att behärska och utnyttja världens ekonomiska krafter. Hjärnkraft och icke muskelkraft segrar i kampen, och de som överleva striden äro de intellektuellt och kommersiellt starkast.

Vi, M.M., nöja oss icke med att vara löneslavar. De stora trusterna och affärssammanslutningarna (med vilka Ni måste jämställas) förhindra oss att nå den plats vid Er och Edra likställdas sida, vilken plats vår intelligens kvalificerar oss till att intaga. Vi tillhöra proletariatet, men skilja oss från genomsnittspöbeln genom att våra hjärnor höra till de bästa, och vi hysa inga etiska och sociala skrupler. Som lönslavar kunna

vi icke, även om vi arbeta bittida och sent och föra ett nyktert och förståndigt liv, under loppet av sextio eller fyra gånger sextio år samla en förmögenhet, som är tillräckligt stor för att med framgång kunna konkurrera med de stora mängder av hopat kapital, som nu existera. Icke desto mindre ha vi vågat oss in på arenan. Vi kasta nu handsken i ansiktet på världskapitalet. Vare sig det vill eller inte vill upptaga kampen, skall det bli tvunget att slåss.

Mr. Hale, våra intressen bjuda oss att begära tjugo miljoner dollars av Er. Samtidigt som vi äro så hänsynsfulla att bevilja Er en rimlig frist, inom vilken Ni kan utföra den Eder påvilade transaktionen, bedja vi Er dock att icke dröja för länge. Inför, när Ni har accepterat våra villkor, en lämplig notis i "Morgonrodnadens" korrespondentavdelning. Vi skola då underrätta Er om våra planer för det nämnda kapitalets överförande. Ni gör bäst i att göra detta ett par dagar före den l:e oktober. Gör Ni det icke, döda vi denna datum en man på Östra 39:e gatan för att visa, att vi mena allvar. Det blir en arbetare. Ni känner icke denne man; det göra vi ej heller. Ni representerar en makt inom det moderna samhället; vi representera också en makt — en ny makt. Utan att vara besjälade av vrede eller ondska ha vi börjat fälttåget. Som ni snart skall komma underfund med, äro vi affärsmän.

Ni är den övre, vi den undre kvarnstenen; denne man söndermales mellan oss. Ni kan rädda honom, om Ni går in på våra villkor och handlar i tid.

Det var en gång en kung, som led under förbannelsen, att allt vad han rörde vid blev guld. Vi ha upptagit hans namn och begagna det som vår officiella signatur. Vi ha för avsikt, att vid tillfälle försäkra oss om lagligt skydd för namnet för att skydda oss själva mot konkurrenter.

Med största högaktning Midas’ män.

Du medger säkert, käre John, att vi voro i vår goda rätt, då vi skrattade åt detta brev. Idén var, det måste vi medge, bra påhittad, men den var för grotesk för att tas allvarligt. Mr Hale sade, att han ville gömma brevet som en litterär kuriositet och gömde det i en låda i skrivbordet, och så glömde vi snart helt och hållet bort dess existens. Men inte långt därefter —— den 1 :e oktober —— läste vi, då vi gingo igenom morgonposten, följande:

M.M:s kontor, 1 oktober 1899.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Ert offer har mött sitt öde. För en

timme sedan blev en arbetare på Östra 39:e gatan stucken genom hjärtat med en kniv. Redan innan Ni läser dessa rader har hans lik förts till bårhuset för identifiering. Gå dit och betrakta Ert offer.

Den 14:e oktober komma vi, för att visa hur allvarligt vi mena i denna sak, att döda en polis i hörnet av

Polkgatan och Clermontavenyen eller i dess närhet, förutsatt att Ni icke dessförinnan giver efter.

Högaktningsfullt Midas' män.

Mr. Hale skrattade också denna gång. Hans tankar voro starkt upptagna av en affär, som han väntade sig kunna avsluta med ett Chicagokonsortium angående försäljningen av alla hans spårvagnslinjer i denna stad, och han började därför strax diktera för sin stenograf och tänkte inte vidare på brevet. Men av en eller annan orsak, jag vet inte varför, kände jag mig mycket illa berörd. Om det nu inte var skämt, sade jag till mig själv och tog ovillkorligen morgontidningen. Där stod händelsen omtalad, men som det rörde sig om en okänd person av den lägre klassen, hade på händelsen blott offrats några få rader, och notisen var placerad i ett hörn vid sidan av annonser om humbugsmedicin. Notisen löd:

Klockan något över fem i morse blev en arbetare, Per Lascalle, som var på väg till sitt arbete, stucken genom hjärtat av en bandit på 39 :e gatan i Östra kvarteret; gärningsmannen lyckades undkomma. Polisen har icke kunnat finna något motiv till brottet.

"Omöjligt"! blev mr. Hales svar, då jag hade läst upp notisen för honom. Men händelsen plågade honom tydligen, ty på eftermiddagen bad han mig, efter att ha påpekat hur löjligt det var, att sätta polisen in i saken. Jag hade nöjet att bli utskrattad på polisinspektörens kontor, men gick dock därifrån med en försäkran, att man skulle undersöka saken närmare och att trakten kring hörnet av Polkgatan och Clermontavenyen skulle avpatrulleras med dubbla styrkor den angivna kvällen. Därmed fick saken bero i fjorton dagar, tills vi genom posten mottog följande biljett:

M.M:s kontor, 15 oktober 1899.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Ert andra offer har fallit vid planlagd tidpunkt. Vi ha ingen brådska, men för att öka vår press på Er, ha yi nu för avsikt att döda varje vecka. For att skydda oss själva mot polisen, komma vi hädanefter att underrätta Er först omedelbart innan eller

samtidigt som dråpet äger rum. I förhoppning att dessa rader träffa Eder vid god hälsa teckna vi

Högaktningsfullt Midas' män.

Denna gång tog mr. Hale tidningen och läste, efter att ha funnit notisen, följande:

En feg förbrytelse.

Joseph Donahue, som i natt skickats i ett särskilt patrulleringsuppdrag i 11:e kvarteret, blev vid midnatt skjuten genom huvudet och dog ögonblickligen. Tragedien utspelades i full belysning, i skenet av gatlyktorna i hörnet av Polkgatan och Clermontavenyen. Vårt samhälle är verkligen dåligt skyddat, när till och med ordningens upprätthållare öppet och utan vidare skjutas ned. Polisen har hitintills icke funnit det svagaste spår.

Han hade knappast läst detta förrän polisen infann sig —— inspektören själv och två av hans dugligaste spårhundar. Deras ansikten förrådde oro och nervositet, och de voro, vilket var lätt att se, starkt uppskrämda. Ehuru de föreliggande fakta voro få och föga komplicerade, talade vi länge tillsammans ochdryftade gång på gång saken i alla detaljer. Då inspektören tog avsked försäkrade han oss tillitsfullt, att allt nog skulle bli uppklarat och mördarna gripna. Under mellantiden ansåg han det bäst, att två poliser skyddade mr. Hale och mig och han lät flera andra ständigt bevaka huset och trakten däromkring. Efter en veckas förlopp ingick kl. 1 eftermiddagen följande telegram:

M.M:s kontor, 21 oktober 1899.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Det gör oss ont att konstatera, hur komplett Ni missförstått oss. Ni har ansett Er böra omgiva er själv och hela ert hus med väpnad vakt, som om vi voro vanliga förbrytare, vilka voro i stånd att bryta sig in hos

Er och med våld fråntaga Er de 20 miljonerna. Tro oss, detta är långt ifrån vår avsikt.

Ni skall, om Ni tänker en liten smula nyktert på saken, snart förstå, att Ert liv är oss dyrbart. Ni skall inte vara rädd. Vi vilja på intet sätt göra Er illa. Vår politik går ut på att skydda och värna Er mot varje övergrepp. Vi ha intet intresse i Er död. Om vi hade det, skulle vi icke —— var övertygad därom —— tveka ett ögonblick att röja Er ur vägen. Tänk på detta, mr. Hale. När Ni har betalt vårt pris, blir Ni

tvungen att inskränka Er. Avskeda strax Ert vaktmanskap och bringa ner Edra utgifter.

Tio minuter efter det Ni mottagit dessa rader, skall en barjungfru strypas i Brentwoodparken. Liket återfinnes i ett buskage, som sträcker sig längs den stig, som viker av åt vänster vid musiktribunen.

Högaktningsfullt Midas' män.

Mr. Hale flög ögonblickligen till telefonen och underrättade inspektören om det förestående mordet. Inspektören avbröt med en ursäkt samtalet för att strax ringa upp förstadsstationen F. att sända polis till det uppgivna stället. En kvart senare ringde han upp oss och meddelade, att man funnit liket, ännu varmt, på den angivna platsen. Kvällstidningarna voro denna gång späckade med feta överskrifter om Jack Stryparen; de fördömde det brutala dådet och klagade över polisens slöhet. Vi hade ett samtal mellan fyra ögon med inspektören, som bad oss att till varje pris hålla saken hemlig. En lycklig utgång berodde, sade han, av fullständig tystnad.

Som du vet John, var mr. Hale i besittning av en järnvilja. Han avböjde att ge efter. Men, åh John, det var förskräckligt, nej, hemskt —— detta förfärliga, som man inte visste vad det var, denna hemliga makt i

mörkret. Vi kunde inte bekämpa den, inte finna någon utväg mot den utan blott lägga armarna i kors och vänta. Och vecka efter vecka visste vi, lika säkert som att solen gick upp, att vi skulle få meddelande om en eller annan persons död, en man eller kvinna, som intet ont gjort, men som på detta vis dödats av oss, nästan som om vi skulle ha mördat dem med våra egna händer. Ett ord från mr. Hale och mördandet skulle upphöra. Men han gjorde sig hård och väntade, och under tiden blevo fårorna i hans panna djupare, munnen och ögonen strängare och fastare och han åldrades för varje timme som gick. Jag behöver inte tala om i hur hög grad jag själv led under hela denna fruktansvärda period. Läs här M.M:s brev och telegram och tidningsurklippen om de olika morden.

Lägg också märke till de brev, i vilka mr. Hale varnas för vissa intriger från affärsfienders sida och för hemliga börsmanövrer. M.M. tycktes hålla ett finger på affärslivets och den finansiella världens puls. De förstodo att sätta sig i besittning av upplysningar, som våra agenter inte kunde uppsnappa, upplysningar, som de sedan läto gå vidare till oss. En biljett från dem i rätt tid räddade i ett kritiskt ögonblick i en viss affär 5 miljoner för mr. Hale. En annan gång sände de oss ett telegram, som med all sannolikhet hindrade en vansinnig anarkist att mörda sin chef. Vi grepo

mannen, då han infann sig, och överlämnade honom till polisen, som fann honom inneha ett så stort förråd av sprängämnen, att det skulle ha varit tillräckligt att sänka ett slagskepp.

Vi gåvo inte efter. Mr. Hale utvecklade en rastlös energi. Han utbetalte omkring 100,000 dollars i veckan till den hemliga polisen. Pinkertons och otaliga andra privata detektivbyråer kallades till hjälp, och dessutom stodo tusentals personer på vår avlöningslista. Våra agenter funnas överallt och i alla möjliga förklädnader och borrade sig in i alla samhällsklasser. De följde tusentals spår; hundratals misstänkta anhöllos, och vid. olika tidpunkter voro tusentals misstänkta personer under polisuppsikt, men ingenting kom i dagen. Vad breven beträffar växlade Midas' män ständigt metod för avlämnandet. Varje bud, de sände oss, blev ögonblickligen arresterat. Men det visade sig alltid, att de voro oskyldiga personer, och de beskrivningar de lämnade över sina uppdragsgivare överensstämde aldrig. Den siste december mottog vi följande skrivelse:.

M.M:s kontor, 31 december 1899.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Fullföljande vår politik, vilken vi

smickra oss med att vara välbekant för Er, tillåta vi oss att meddela Er, att vi akta utställa respass från denna jämmerdal för polisinspektör Bying, med vilken Ni, tack vare den uppmärksamhet vi ägnat Er, kommit på så förtrolig fot. Han brukar vara på sitt privata kontor vid detta klockslag. I det ögonblick Ni läser dessa rader, håller han på att draga sin sista suck.

Högaktningsfullt Midas' män.

Jag kastade brevet ifrån mig och sprang till telefonen. Det föll en sten från mitt hjärta, då jag hörde inspektörens kraftiga röst. Men i samma ögonblick han började tala, dog hans stämma bort i en rullande suck, och jag kunde svagt höra ett dovt ljud som av en kropp som föll. En främmande röst ropade en sekund senare hallå till mig, sände mig en hälsning från M.M. och ringde av. Jag alarmerade ögonblickligen centralpolisstationen och bad dem att genast skynda till inspektörens hjälp. Jag begärde att förbindelsen ej bröts och några minuter senare fick jag meddelande om, att han blivit funnen badande i blod och dragande sin sista suck. Inga ögonvittnen funnos till mordet och intet spår efter mördaren.

Mr. Hale utökade efter denna händelse den hemliga polistjänsten, så att i slutet av varje vecka utbetaltes

en kvarts miljon av hans kassa. Han var fast besluten att segra. De av honom utlovade större eller mindre belöningarna uppgingo till över 10 miljoner. Du vet ju ungefär hur stor hans förmögenhet var och du förstår, varför han offrade av den. Det var på grund av principen, påstod han, och han kämpade för denna och inte för pengarna. Och det måste erkännas, att det inte råder det minsta tvivel om hans oegennyttiga och nobla motiv. Alla storstäders polis samarbetade; till och med Förenta staternas regering ingrep, och hela affären utvecklade sig till att bli ett av de största statsproblem. Vissa nationella hjälpfonder ställdes till hans disposition för fälttåget mot Midas’ män, och varenda polis var på jakt. Men allt var förgäves. Midas' män fortsatte oförhindrat sin verksamhet. De genomförde sitt krig, och deras slag föllo med aldrig sviktande säkerhet.

Men samtidigt som han kämpade till det yttersta, förmådde mr. Hale dock icke att avtvätta det blod, som klibbade vid hans händer. Utan att i egentlig mening vara mördare och ehuru ingen jury sammansatt av hans ståndsbröder någonsin skulle ha förklarat honom skyldig, var. han dock skuld till varje individs död, därigenom att, som jag tidigare sade, ett ord från honom kunde ha gjort slut på mördandet. Men han nekade att uttala detta ord. Han gjorde gällande att

samhällets integritet blev angripen, att han inte var så feg, att han ville överge sin post, och att det tydligen var rätt att låta några bli martyrer, om man blott därigenom kunde säkra de mångas lycka och välfärd. Icke desto mindre kom detta blod över hans huvud, och han försjönk allt mer i djup melankoli. Jag kände det på samma sätt som hans medbrottsling. Nyfödda dödades obarmhärtigt, barn och gamla, och dessa mord voro icke blott lokala utan begingos över hela landet. En afton i mitten av februari, då vi sutto i biblioteket, knackade det hårt på dörren. Då jag gick för att öppna, fann jag följande brev ligga på mattan i korridoren:

M.M:s kontor, 15 februari 1900.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Gråter icke Er själ över den blodiga skörd, som går över landet? Vi ha kanske varit för abstrakta i våra affärsmetoder. Låt oss nu vara litet mera konkreta. Fröken Adelaide Laidlow är en begåvad ung dam, och så vitt vi veta lika god som vacker. Hon är dotter till Er gamle vän, domaren Laidlow, och det är oss icke obekant, att Ni bar henne på Edta armar, då hon var barn. Hon är Er dotters bästa

väninna och gästar henne för närvarande. När Ni läser dessa rader, är hennes besök slut.

Högaktningsfullt Midas' män.

Gud skall veta, att vi ögonblickligen förstodo den fruktansvärda meningen! Vi rusade genom vardagsrummet och kabinetten —— där fanns hon inte —— och vidare till hennes rum. Dörren var låst, men vi slogo in den genom att kasta oss emot den. Där låg hon, just färdigklädd för att gå på operan, kvävd med kuddar från schäslongen; livets rosor syntes ännu på hennes kinder och kroppen var ännu böjlig och varm. Låt mig förbigå detta ohyggliga.

Du minns säkert, John, tidningarnas berättelser.

Mycket sent samma kväll sände mr. Hale bud efter mig och bad mig högtidligt lova honom att stå vid hans sida och icke gå på ackord ens om släkt och vänner röjdes ur vägen till sista man.

Följande dag blev jag förvånad över hans munterhet. Jag hade trott, att han skulle vara djupt skakad av denna sista tragedi —— hur djupt skulle jag snart få erfara. Han var hela dagen upprymd och munter, som om han till sist hade funnit en utväg ur den svåra situationen. Följande morgon funno vi honom död i hans säng med ett fridfullt leende i sitt härjade

ansikte. Han hade tagit livet av sig. Med polisens och myndigheternas medgivande meddelades det, att han dött av ett slaganfall. Vi ansågo det bäst att förtiga sanningen, men vi hade ingen nytta av det, vi ha inte haft någon nytta av någonting.

Knappt hade jag lämnat dödsrummet förrän —— ack för sent —— följande brev anlände:

M.M:s kontor, 17 februari 1900.

Herr penningbaron Eben Hale.

Ärade herre. Vi hoppas, att Ni förlåter oss vår närgångenhet så tätt på den sorgliga händelsen i förgår, men det vi önska meddela kan möjligen vara av den största betydelse för Er. Vi tänka oss möjligheten av att Ni skulle kunna göra ett försök att undgå oss. Som Ni kanske länge haft klart för Er finnes det blott en utväg. Men vi vilja upplysa Er om, att även denna väg är spärrad. Ni kan dö, men Ni dör som en slagen man och erkänner själv att Ni förlorat spelet. Lägg märke till följande: *Vi utgöra en integrerande del av Edra tillgångar. Vi övergå med dem till Edra arvingar eller vem Ni än må överlåta den på.*

Vi äro det oundvikliga ödet. Vi äro kulmen av industriell och social orättfärdighet. Vi vända oss emot det samhälle, som skapat oss. Vi, som nu ha

vind i segeln, äro en produkt av tidsålderns hela förfelade sociala system, vi äro en vansläktad civilisations gissel.

Vi äro resultatet av ett felaktigt socialt urval. Vi möta makt med makt. Blott den starke kan överleva. Vi tro på de bäst utrustades seger. Ni har trampat Edra lönslavar i stoftet och blev själv den överlevande. På Er order har militär skjutit ned Edra arbetare som hundar i ett tjugotal blodiga strejker. Ni har med hjälp av sådana medel hållit Er uppe. Vi skola inte tadla resultatet, ty vi erkänna själva samma naturlag och ha den att tacka för vår tillvaro. Men nu uppstår den frågan: *Vem av oss skall segra under de nuvarande sociala förhållandena?* Vi tro själva, att vi äro de bäst utrustade. Ni tror, att det är Ni. Vi överlämna avgörandet åt tiden och naturlagarna.

Högaktningsfullt Midas' män.

John, förvånar det dig, att jag avskydde nöjen och undvek mina vänner? Men det lönar sig inte nu att komma med förklaringar. Denna berättelse skall uppklara allt. Det är tre veckor sedan Adelaide Laidlow dog. Sedan dess har jag väntat med fruktan och bävan. I går blev testamentet öppnat och offentliggjort. I dag fick jag ett varningsbrev, som meddelade, att en kvinna

av medelklassen skulle bli mördad i Golden-Gate-parken i det avlägsna San Francisco. Kvällstidningarnas telegram bringade detaljer om den brutala ogärningen —— detaljer, som helt motsvara dem jag erhöll före mordet.

Det är lönlöst. Jag kan inte kämpa emot det oundvikliga. Jag har varit trogen och lojal i mitt förhållande till mr. Hale och har arbetat hårt. Varför min trohet lönats på detta sätt, förstår jag inte. Likväl kan jag inte visa mig opålitlig och svika mitt ord genom att gå på ackord. Och dock har jag beslutat att jag icke skall få flera dödsfall på mitt samvete. Jag har testamenterat de många miljonerna till deras rättmätige ägare. Låt Eben Hales käcka söner själva kämpa för deras räddning. Innan du läser dessa rader, har jag vandrat hädan. Midas' män äro allsmäktiga. Polisen är maktlös. Jag har genom polisen fått veta, att även andra miljonärer på liknande sätt blivit

dömda att utbetala stora belopp —— hur många vet man icke, ty när en man höjt sig över Midas' män, är hans mun från den stunden sluten med sju sigill. De som inte ha givit efter, inhösta nu sin blodiga skörd. Den blodiga kampen har genomförts. Förenta staternas regering kan ingenting göra. Så vitt jag förstår, ha liknande filialorganisationer dukit upp i Europa. Samhället är skakat i sina grundvalar. Furstendömen och

stater äro som torra risbunkar, som blott vänta på att antändas. I stället för massorna emot klasserna står här en klass emot alla klasser. Vi, som vaka över mänsklighetens framåtskridande, ha blivit slagna. Lag och ordning existerar icke mera.

Myndigheterna ha bett mig att hålla detta hemligt. Det har jag också gjort, men nu kan jag inte göra det längre. Det har blivit en fråga av offentlig betydelse, innebärande de förskräckligaste följder, och jag vill göra min plikt, innan jag lämnar denna världen, genom att underrätta om den fara som hotar den. John, du måste offentliggöra detta. Låt dig ej skrämmas. Mänsklighetens öde vilar i dina händer. Låt pressen utspy miljoner exemplar; låt telegrafen sprida det jorden runt; låt det gå så långt, att var helst människor mötas och samtala, tala de om saken med ångest och bävan. Och låt så samhället, när det blivit tillräckligt vaket och skakat, resa sig i all sin makt och befria sig från denna vederstygglighet.

Med ett sista farväl på lång och obestämd tid

din Wade Atsheler.

*

Skugga och ljus

När jag tänker tillbaka, förstår jag, vilken egendomlig vänskap det egentligen var. Där var först Lloyd Inwood, lång, smärt, spänstig, nervös och mörk, och så Paul Tichlorne, lång, smärt, spänstig, nervös och blond. De liknade varandra i allt utom i färgen. Lloyds ögon var svarta, Pauls blå. När blodet vid sinnesrörelse steg dem åt huvudet blev Lloyds ansikte olivbrunt, Pauls purpurrött. Men bortsett från denna olikhet i färg liknade de varandra som två bär. De var båda nervösa, i stånd till ytterlig kraftanspänning och uthållighet, och de levde båda i samma exalterade stämning.

Men denna vänskap omfattade också en tredje person, och denne tredje var liten, tjock och lat, denne tredje var, skam till sägandes, jag. Lloyd och Paul tycktes skapade till att rivalisera och jag till att stifta fred mellan dem. Vi växte upp tillsammans alla tre, och jag har ofta måst mottaga de slag, som de bådaämnat åt varandra. De konkurrerade alltid och försökte alltid överträffa varandra, och hade de väl givit sig in i en sådan strid, var det ingen gräns för deras kraftansträngningar och passionerade häftighet.

Denna rivalitet gjorde sig gällande både i deras studier och deras lekar. Om Paul lärde sig en sång av "Marmion"En berömd dikt av Walter Scott, övers. anm. utantill, lärde Lloyd sig två, Paul kom sedan med tre och Lloyd åter med fyra, tills de båda två kunde hela dikten utantill. Jag erinrar mig en händelse, som tilldrog sig vid badstället —— en händelse, som var ett tragiskt exempel på deras rivaliserande. Vi pojkar roade oss stundom med att dyka ned till bottnen av en fem alnar djup damm och hålla oss fast vid trädrötterna för att se, vem som kunde hålla sig längst under vattnet. Paul och Lloyd bestämde sig efter en dispyt för att dyka samtidigt. Då jag såg deras hårda och bestämda ansikten försvinna under vattnet, anade jag, att något hemskt skulle inträffa. Sekunderna gick, ringarna på vattnet försvann, dammens vattenspegel blev åter lugn och stilla, men varken det ljusa eller det mörka huvudet dök upp igen. Vi, som stod däruppe, började bli ängsliga. Det tidsrekord, som satts av den duktigaste pojken, hade för länge sedan blivit slaget, men fortfarande syntes ingen av dem. Några luftbubblor visade sig på ytan ochvittnade om att deras lungor höll på att tömmas på luft, och ett ögonblick därefter upphörde även luftbubblorna att stiga upp. Varje sekund tycktes som en evighet, och till sist störtade jag mig i vattnet, då jag inte längre kunde uthärda spänningen.

Jag fann dem nere på bottnen, krampaktigt klamrande sig fast vid rötterna; deras huvuden var inte en fot ifrån

varandra, och de stirrade varandra rakt in i ögonen. De led förskräckliga kval och vred sig under sina frivilliga kvävningsförsök; ingen av dem ville först ge upp och erkänna sig besegrad. Jag försökte slita loss Pauls händer från trädroten, men han gjorde kraftigt motstånd. Så höll jag själv på att tappa andan och kom ytterst andfådd upp till vattenytan. Jag förklarade snabbt situationen för de andra pojkarna och ett tiotal av dem dök ned och ryckte dem loss med våld. Då vi fick upp dem på land, var de båda medvetslösa, och först efter att ha rullat och gnidit och bearbetat dem lyckades vi att väcka dem till liv. De skulle ha drunknat, om ingen kommit dem till hjälp.

Då Paul Tichlorne började studera vid universitetet, lät han sin omgivning förstå, att han skulle kasta sig över nationalekonomin. Lloyd Inwood, som började sina universitetsstudier samtidigt, valde samma ämne. Men Paul hade hela tiden bestämt sig för att i verkligheten ägna sig åt naturvetenskaperna med kemi som

specialämne och i sista minuten kastade han om. Ehuru Lloyd redan planerat sina studier för det kommande läsåret och bevistat de första föreläsningarna, följde han ögonblickligen Pauls exempel och började att studera naturvetenskap med kemi som huvudämne. Det dröjde inte länge, förrän deras rivalitet blev det allmänna samtalsämnet vid universitetet. De sporrade varandra och trängde djupare in i kemins hemligheter än studenter tidigare gjort —— så djupt, att de, redan innan de tagit sin examen, kunde ha stukat vilken kemiprofessor som helst vid universitetet med undantag av "gubben" Moss, fakultens dekanus, och till och med honom satte de mer än en gång på det hala. Lloyds upptäckt av "dödsbacillen" hos spindelkrabban förde hans och universitetets namn ut över världen. Paul var emellertid inte många steg efter, i det han lyckades i sitt laboratorium framställa geléartade organiska föreningar, som visade amöbaliknande livsfunktioner, och dessutom kastade han nytt ljus över befruktningsprocessen genom sina förbluffande experiment med enkla klornatrium- och magnesiumlösningar använda på lägre former av havsfaunan.

Det var emellertid under deras studenttid, medan de som bäst var mitt uppe i den organiska kemins mysterier, som Doris Van Benschoten dök upp i deras liv. Lloyd träffade henne först, men Paul ordnade det

genast så, att han inom 24 timmar också gjort hennes bekantskap. Givetvis förälskade de sig båda i henne, och hon blev för dem det enda i livet, som det var värt att leva för. De uppvaktade henne med samma glöd och iver, och deras strid om henne blev så häftig, att snart sagt varannan student började slå vad om utgången. Till och med "gubben" Moss lät en dag, sedan han sett Paul utföra ett förbluffande experiment på laboratoriet, förleda sig till att hålla en månadslön på att Paul skulle bli Doris Van Benschotens man.

Till sist löste hon problemet på sitt sätt och till allas belåtenhet, Paul och Lloyd undantagna. Efter att ha fört dem samman en dag sade hon, att det i verkligheten var alldeles omöjligt för henne att välja mellan dem, då hon höll lika mycket av dem båda; och då det olyckligtvis inte var tillåtet att ha flera män i Förenta staterna, såg hon sig nödsakad att avstå från äran att gifta sig med någon av dem. De gav varandra ömsesidigt skulden till detta beklagliga resultat, och bitterheten mellan dem växte.

Situationen tillspetsades snart ytterligare. Det var i mitt hem efter det de tagit sin examen och försvunnit för världens ögon, som början till slutet inträffade. De var båda förmögna och var inte tvungna och kände för övrigt inte heller någon lust att ägna sig åt lärarkallet. Min vänskap och deras ömsesidiga fiendskap

band dem samman. Ehuru de mycket ofta besökte mig i mitt hem, försökte de envist att undvika varandra vid sådana tillfällen, trots att det på grund av omständigheterna var så gott som omöjligt.

Den dag, jag tänker på, hade Paul Tichlorne hela morgonen suttit fördjupad i ett just utkommet nummer av en vetenskaplig tidskrift på mitt studentrum. Jag hade därför haft tillfälle att sköta mina egna angelägenheter och var sysselsatt med mina rosor, då Lloyd Inwood infann sig. Medan jag med munnen full av småspik klippte och beskar och fäste upp klängrosorna vid entrén, följde Lloyd efter mig och gav mig då och då en hjälpande hand. Vi kom så småningom in i en diskussion om sagovärldens osynliga väsen, dessa mystiska varelser, som ännu leva i sagorna. Lloyd kom i tagen och pratade på sitt nervösa, ryckiga sätt och började snart diskutera de fysiska möjligheterna för osynlighet. En fullständigt svart gestalt skulle, påstod han, gäcka den skarpaste syn.

—— Färg är ett sinnesintryck, sade han. Utan objektiv realitet. Utan ljus kan vi varken se färgerna eller

föremålen. Alla föremål är svarta i mörker, och i mörker är det omöjligt att se dem. Faller det inte ljus på dem, kastas inte heller något ljus tillbaka från dem till ögat, och vi får således ingen synbékräftelse på deras existens.

—— Men vi ser dock svarta föremål i dagsljus, invände jag.

—— Mycket sant, fortsatte han ivrigt. Och det är för att de inte är fullständigt svarta. Vore de fullständigt svarta, absolut svarta så att säga, kunde vi inte se dem. Ja, vi skulle inte ens se dem, om de befunne sig i ljuset av tusen solar! Och därför påstår jag, att med de rätta färgämnena i den rätta sammansättningen måste man kunna åstadkomma en absolut svart färg, som skulle göra allt som var överstruket med den osynligt.

—— Det skulle bli en märkvärdig upptäckt, sade jag reserverat, ty det hela föreföll mig för fantastiskt för allt annat än spekulativa experiment.

—— Märkvärdigt! Lloyd slog mig på skuldran. Ja, det vill jag lova. Gamle gosse, kunde jag måla över mig med den färgen, kunde jag med detsamma lägga hela världen för mina föter. Kungarnas och hovens hemligheter skulle avslöjas för mig, diplomaternas och politikernas ränkspel, börsjobbarnas manövrer, trusternas och korporationernas planer. Jag skulle kunna hålla min finger på tingens hemligaste puls och bli den största makten i världen. Och jag .... Han höll plötsligt upp, men tillade litet senare: —— Nåja, jag har börjat mina experiment, och jag kan lika gärna berätta det för dig nu. Jag står inför lösningen.

Vi ryckte till vid ett skratt från dörren. Det var Paul Tichlorne, som stod där med ett hånleende på sina läppar.

—— Du glömmer något, käre Lloyd, sade han.

—— Glömmer vad?

—— Du glömmer, fortsatte Paul — du glömmer alldeles skuggan.

Jag såg, att Lloyd blev lång i ansiktet, men han svarade spotskt:

—— Jag kan gå med parasoll, min vän. Så vände han sig plötsligt häftigt mot honom och sade: —— Nu ska jag. säga dig något, Paul. Stick inte din näsa i det här, det är bäst för dig.

En större scen syntes oundviklig, men Paul log godmodigt:

—— Det skulle inte falla mig in att röra vid dina smutsiga färger. Men även om du har tur utöver dina djärvaste förhoppningar, ska du alltid stånga pannan mot skuggan. Den kan du inte komma ifrån. Jag tänker använda rakt motsatt metod. Enligt mina försök ska skuggan borteliminernas.

—— Genomskinlighet! utbröt Paul ögonblickligen. Men det är ouppnåeligt.

—— Åh nej, visst inte. Paul ryckte på skuldrorna, vände sig om och försvann nedför rosengången.

På detta sätt började det. De gav sig båda på att lösa problemet med all sin energi och med ett agg och en bitterhet, som kom mig att ängslas för att någon av dem skulle lyckas lösa problemet. De hade båda den mest obegränsade tillit till mig, och under de många och långa av experiment upptagna veckorna måste jag lyssna till deras teorier och övervara deras demonstrationer. Jag gav aldrig med vare sig ord eller tecken någon av dem den minsta vink om den andres framsteg, och de respekterade mig för min tystnad.

Lloyd Inwood hade, då hans själs- och kroppskrafter efter långvarigt och oavbrutet arbete hotade att inte kunna uthärda spänningen, ett egendomligt sätt att förfriska sig på. Han bevistade boxningsmatcher. Det var vid en av dessa brutala uppvisningar, som han släpat mig med sig för att berätta om sina senaste resultat och att hans teori på ett slående sätt blivit besannad.

—— Kan du se mannen där med det röda hakskägget? frågade han och pekade över arenan på femte bänkraden på motsatta sidan. Och kan du se den som sitter vid sidan av honom, han med den vita hatten. Nåja, det är ju liksom ett mellanrum mellan dem, inte sant?

—— Ja, svarade jag. De sitta en plats ifrån varandra. Mellanrummet är en tom plats.

Han böjde sig fram emot mig och sadeu högtidlig ton:

—— Mellan den rödskäggige mannen och mannen med den vita hatten sitter Ben Wasson. Du har hört mig tala om honom. Han är den duktigaste boxaren i sin viktklass här i landet. Han är dessutom karibisk neger, den svartaste negern i Förenta staterna. Han har en svart tillknäppt överrock på. Jag såg honom, då han kom in och satte sig på platsen. Så snart han satte sig ned, försvann han. Passa väl på, det är ju möjligt att han skrattar.

Jag väntade och stirrade ditöver, tills mannen med det röda skägget vände sitt huvud på ett sätt, som om han vände sig till den tomma platsen. I samma ögonblick såg jag på den tomma platsen vitan av ett par rullande ögon och två vita tandrader, och just i det ögonblicket skymtade jag ett negeransikte. Men då leendet försvann, blev han åter osynlig och platsen föreföll åter vara tom.

—— Om han vore fullständigt svart, kunde du sitta vid sidan av honom utan att se honom, sade Lloyd; och jag måste tillstå, att detta exempel var så slående, att jag var nära att låta mig övertygas.

Jag besökte Lloyds laboratorium många gånger efter detta och fann honom alltid fördjupad i försök att finna det absolut svarta. Hans experiment

omfattade alla slags färgämnen, lampsot, tjäror, förkolnade vegetabilier, kimrök från förbrända oljor och fettämnen och olika förkolnade djuriska substanser.

—— Vitt ljus består av sju grundfärger, förklarade han för mig. Men det är själv, i sig själv, osynligt. Blott genom att återkastas från föremål blir det och föremålen synliga. Men blott den del av det som kastas tillbaka blir synligt. Här är nu t.ex. en blå tobaksask. Det vita ljuset faller på den, och med ett enda undantag absorberas alla de färger, av vilka det är sammansatt —— violett, indigo, grönt, gult, orange och rött. Det enda undantaget är blått. Denna färg absorberas inte utan kastas tillbaka. Tobaksasken gör därför intryck av att vara blå. Vi se inte de andra färgerna, därför att de absorberats. Vi se blott den blå. Av samma orsak är gräs grönt. Det vita ljusets gröna vågor kastas tillbaka till ögat.

—— När vi målar våra hus, bestryker vi dem inte med färg, sade han en annan gång. Vad vi gör är följande: Vi bestryker dem med vissa substanser, som har egenskaperna att från vitt ljus kunna absorbera alla färger utom den med vilken vi vill att vårt hus ska framträda. När en substans kastar tillbaka alla färger till ögat, uppfatta vi den som vit. När den absorberar alla färgerna, är den svart. Men som jag förut sa, vi har inte den fullständigt svarta färgen. *Alla*

färger absorberas inte ännu. Det absolut svarta ska bli totalt ock absolut osynligt.

Han pekade på en palett, som låg på hans arbetsbord. Den var påstruken med olika nyanser av svart pigment. Särskilt en av nyanserna var nästan omöjlig att se. Den åstadkom liksom dimfläckar för mina ögon, och jag gned dem och stirrade åter på den svarta nyansen.

—— Det här, sade han med verkningsfull patos, är det svartaste svarta du och alla andra dödliga någonsin sett. Men vänta bara, jag ska frambringa svart, som blir så svart, att ingen dödlig skall kunna betrakta det —— *och samtidigt se det.*

Å andra sidan brukade jag finna Paul Tichlorne lika fördjupad i studiet av ljuspolarisation, diffraktion och interferens, enkel och dubbel refraktion och alla slags organiska blandningar.

—— Genomskinlighet: därmed förstås, att en kropp befinner sig i ett sådant tillstånd eller är utrustad med sådana egenskaper, att alla ljusstrålar gå igenom den. Så definierade han begreppet, för mig. Det är ett sådant tillstånd, sådana egenskaper, som jag söker finna. Lloyd klabbar och söker och stångar ständigt pannan mot problemet skuggan med dess fullständiga ogenomskinlighet. Men jag undviker den. Engenomskinlig kropp kastar ingen skugga, den återkastar inte heller några ljusstrålar —— det vill säga den fullständiga genomskinligheten gör det inte. En sådan kropp kommer inte, om högt sidoljus undvikes, att kasta någon skugga och den kommer också, eftersom den inte återkastar något ljus, att vara osynlig.

En annan gång stod vi tillsammans vid fönstret. Paul var sysselsatt med att polera några linser, som stod på rad i fönsterkarmen. Efter en paus i samtalet sade han plötsligt:

—— Åh jag har tappat en lins. Stick ut huvudet och se efter var den blev av.

Jag försökte genast att sticka ut huvudet, men en stark stöt i pannan kom mig att fara tillbaka. Jag gned min ömma panna och såg förebrående och frågande på honom. Paul stod och skrattade muntert som en pojke.

—— Nåå? sade han.

—— Nåå? upprepade jag.

—— Varför ser du inte efter? frågade han. Jag såg efter. Innan jag stack ut huvudet hade mina sinnen, vilka fungerade rent automatiskt, gett mig intryck av att det inte fanns något emellan mig och luften utanför, att fönsteröppningen var alldeles tom. Jag sträckte fram handen och kände något hårt, glatt, kallt och slätt, som mitt känselsinne på grund av tidigare

erfarenheter sade mig var glas. Jag såg efter ännu en gång, men kunde absolut inte se någonting.

—— Vit kvartssand, sade Paul och fortsatte i uppräknande ton: Natriumkarbonat, släckt kalk, glaspulver, mangansyrad superoxid —— där har du det, finaste franska spegelglas, fabricerat av det stora Saint Gobain-bolaget, som framställer det finaste spegelglaset i världen, och stycket där, är det finaste de någonsin framställt. Det representerar lösensumman för en kung. Men se nu riktigt på det. Du kan inte se det. Du har ingen aning om att det finns där, förrän du kör huvudet emot det. —— Hm! Gamle gosse! Det är blott åskådningsmaterial —— vissa element, som i sig själv är ogenomskinliga, ha blandats samman på ett sådant sätt, att de som slutresultat bilda en kropp, som är genomskinlig. Men det faller inom den oorganiska kemin, vill du invända. Mycket riktigt. Men jag vågar påstå, lika säkert som jag nu står här på två ben, att jag inom den organiska kemin kan prestera precis detsamma som inom den oorganiska.

—— Se här! Han höll upp ett provrör mellan mig och ljuset, och jag såg, att det innehöll en oklar eller grumlig vätska. Han hällde över innehållet i ett annat provrör och det blev nästan ögonblickligen klart och gnistrande.

—— Eller se här! Han sökte med snabba, nervösa rörelser mellan sina provrör, och förvandlade en vit

lösning till en vinfärgad vätska och en ljusgul lösning till en mörkbrun. Han doppade en bit lakmuspapper i en syra; det blev ögonblickligen rött, och efter att ha fuktat det i en alkalisk vätska, blev det genast blått.

—— Lakmuspappret är fortfarande samma bit lakmuspapper, sade han i formell och docerande föreläsningston. Jag har inte förvandlat det till något som helst annat. Men vad har jag då gjort? Jag förändrade blott dess molekylers inbördes ordning. Då det första gången absorberade alla färger från ljuset utom rött förändrades sedan dess molekylers ordning så, att det absorberade alla färger utom blått. Och så går det i det oändliga. Vad jag nu tänker göra är följande. —— Han gjorde ett ögonblicks paus. —— Jag tänker söka efter och också finna just de reagenser, som, då de inverka på den levande organismen, kan frambringa molekylära förändringar, som är analoga med dem du själv just sett. Men dessa reagenser, som jag ska finna och som jag för övrigt är mycket nära att finna, ska inte förvandla den levande kroppen till blå eller röd eller svart utan till något genomskinligt. Allt ljus ska gå rakt igenom den. Den kommer att bli osynlig. Den kommer inte heller att kasta någon skugga.

Ett par veckor senare gick jag en dag ut på jakt tillsammans med Paul. Han hade redan länge lovat

mig, att jag skulle få nöjet jaga med en underbar hund —— i verkligheten den mest underbara hund en man någonsin jagat med, så försäkrade han i varje fall, och han höll på med sina försäkringar så ivrigt, att jag verkligen blev nyfiken. Men den nämnda morgonen blev jag besviken, ty det fanns ingen hund att se.——

—— Syns han ingenstans? sade Paul obekymrad, och vi sträckte ut och sneddade över fälten.

Jag kunde den morgonen inte förstå, vad som fattades mig, men jag hade på känn, att en eller annan sjukdom var i antågande. Mina nerver var angripna, och att döma av de spratt de spelade mig tycktes alla mina sinnen vara i olag. Då och då hörde jag besynnerliga ljud som skrämde mig. Ibland hörde jag prasslet av gräs, som sköts åt

sidan, och en gång trampet av fötter över stenig mark.

—— Hörde du något, Paul? frågade jag en gång.

Men han skakade på huvudet och fortsatte att trava på.

Då jag klättrade över en gärdsgård, hörde jag en hund ivrigt gnälla tydligen blott en aln från mig, men då jag såg mig omkring kunde jag inte upptäcka någonting.

Jag kastade mig ned utmattad och skälvande.

—— Paul, sade jag, vi måste gå hem igen. Jag är rädd för att jag blir sjuk.

—— Prat, gamle gosse! svarade han. Solskenet har stigit dig åt huvudet liksom vin. Det går nog över. Det är ju strålande väder.

Men då vi kom in på en smal stig, som förde genom en dunge popplar, strök ett eller annat föremål mot mina ben, så att jag snubblade och var nära att falla. Jag såg plötsligt förskräckt och rädd på Paul.

—— Vad står på? frågade han. Snubblar du över dina egna ben.

Jag teg och traskade vidare, fastän jag var mycket förvirrad och alldeles säker på att en eller annan mystisk sjukdom hade angripit mina nerver. Hitintills hade det inte varit något fel på mina ögon, men då vi åter kom ut på öppna fältet svek ögonen mig. Egendomliga ljusglimtar av olika färger och liksom med ett regnbågsskimmer kom och gick på stigen framför mig. Det lyckades mig dock att bibehålla självbehärskningen, tills de mångfärgade ljusglimtarna visade sig i hela tjugo sekunder och samtidigt började fladdra och dansa framför mig på stigen. Då satte jag mig ned, svag och darrande.

—— Nu är det alldeles slut med mig, stönade jag och höll händerna för ögonen. Det har angripit mina ögon, Paul, följ mig hem.

Men Paul skrattade blott högt och länge.

—— Vad sa jag dig? Den mest märkvärdigt hund, inte sant? Nåja, vad tycker du själv?

Han vände sig till hälften bort från mig och började vissla. Jag hörde trippandet av fötter, ett upphettat djurs flåsande och otvetydiga skall. I samma ögonblick böjde Paul sig ned och smekte synbarligen —— tomma luften.

—— Här! Räck mig din hand!

Och han gned min hand över en hunds kalla nos och käkar. Det var utan tvivel en hund, efter formen och den släta hårremmen att döma en pointer. Jag återvann fort min självbehärskning och mitt goda humör. Paul knäppte ett halsband om hundens hals och band en näsduk i dess svans. Ett ögonblick därefter upplevde vi den egendomliga synen av ett tomt halsband och en fladdrande näsduk, som förflyttade sig fram över fältet. Det var märkvärdigt att se detta halsband och denna näsduk göra stånd för en flock vaktlar i en akasiedunge och stå alldeles stilla, tills vi fått fåglarna på flykt.

Då och då utsände hunden de mångfärgade ljusglimtar, som jag beskrivit. Det var det enda, förklarade Paul, som han inte hade förutsett och som han tvivlade på kunde övervinnas.

—— Det är en stor familj, sade han, de där bisolarna, regnbågarna och halofenomenen. Deuppkommer vid ljusets brytning mot mineral och iskristaller, dimma, regn, vattenstänk och allt möjligt; och jag är rädd, att de är det vederlag jag måste betala för genomskinligheten. Jag slapp undan Lloyds skugga, men jag stötte i stället på regnbågsglimtarna.

Ett par dagar senare slog en vedervärdig stank mig till mötes vid Pauls laboratorium. Den var så stark, att det var lätt nog att upptäcka varifrån den härledde sig —— nämligen från en på tröskeln liggande massa, som till sina konturer påminde om en hund.

Paul blev högst förvånad, då han undersökte mitt fynd. Det var hans osynliga hund, eller rättare sagt, det som en

gång varit hans osynliga hund, ty nu var den sannerligen synlig. Den hade några minuter tidigare sprungit omkring och inte fattats någonting. Vid en undersökning visade det sig, att dess hjärnskål krossats genom något kraftigt slag. Det var redan märkvärdigt nog att hunden blivit dödad, men det var fullständigt oförklarligt, hur den så snabbt undergått förruttnelse.

—— De reagenser, som jag sprutade in i den, var oskadliga, förklarade Paul. Men de var verksamma, och det ser ju ut som om de, när döden inträder, förorsaka praktiskt taget ögonblicklig upplösning. Märkvärdigt! Högst märkvärdigt! Nåja, det gäller alltsåblott att inte dö. De är oskadliga så länge man är i livet. Men jag skulle vilja veta, vem som har krossat hans skalle.

Det blev emellertid utrett, då en jungfru kom med den underrättelsen, att Gaffer Benshaw samma morgon för inte en timme sedan blivit sinnessjuk och haft ett raserianfall. Nu låg han infångad och bunden hemma i jaktstugan och fantiserade om en kamp han haft med ett glupskt och jättestort odjur, som han stött på på Tichlornes äng. Han påstod att väsendet, av vad slag det än var, var osynligt och att han med egna ögon sett att det var osynligt. Hans gråtande hustru och döttrar hade, då han berättat om det, skakat på huvudet, vilket blott hade gjort honom ännu mera rasande, så att trädgårdsmästaren och kusken måst spänna in ännu ett hål i remmarna, som fängslade honom.

Medan sålunda Paul Tichlorne med synbar framgång hade löst osynlighetsproblemet, hade Lloyd inte heller legat på latsidan. Han hade sänt bud efter mig —— att jag skulle komma över till honom och se hur det gick för honom. Jag gick därför dit en dag. Hans laboratorium låg ensligt mitt på hans vidsträckta ägor. Det var byggt i en tilltalande liten glänta och på alla håll omgivet av skog, och man kom dit längs en slingrande och villsam stig. Men jag hade vandrat dennastig så ofta, att jag kände varje tum av den. Döm därför om min förvåning då jag nådde gläntan och inte såg något laboratorium. Den underliga, om en lada påminnande byggnaden med sin röda sandstensskorsten var borta. Det såg till och med ut, som om den aldrig funnits där. Inga ruiner syntes till, inga rester efter byggnadsmaterial.

Jag gick bort till den plats, där laboratoriet en gång legat. "Här ungefär", sade jag till mig själv, "skulle stället vara, där trappan förde upp till dörren." Orden hade knappast kommit över mina läppar, förrän jag stötte tårna mot ett eller annat hinder, föll framåt och stötte huvudet emot någonting, som i högsta grad gjorde intryck av att vara en dörr. Jag sträckte ut handen. Det var en dörr. Jag fick tag i dörrhandtaget och vred om det. Och i samma nu som dörren svängde inåt på sina hängslen visade sig hela det inre av laboratoriet för mig. Efter att ha? hälsat på Lloyd, stängde jag dörren och gick ett par steg baklänges nedåt stigen. Jag kunde inte se det minsta av byggnaden. Då jag vände tillbaka och öppnade dörren blev möblerna och varje liten detalj av det inre synliga. Det var verkligen förbluffande denna övergång från det tomma intet till ljus och form och färg.

—— Nå, vad tycker du? frågade Lloyd och kramade min hand. Jag beströk huset utvändigt ett par gångermed absolut svart i går eftermiddag för att se hur det verkade. Hur är det med ditt huvud? Du stötte det visst ganska kraftigt?

—— Åh, det är ingenting att tala om, sade han och avbröt mina lyckönskningar. Jag har något bättre i bakfickan åt dig.

Medan han talade, började han klä av sig, och då han stod naken, stack han en målarpyts och en pensel i handen på mig och sade:

—— Varsågod, måla över mig en gång med det där.

Det var ett oljigt, shellackliknande ämne, som fort och lätt spred sig över huden och torkade hastigt.

—— Det där är blott en förberedelse och ett försiktighetsmått, förklarade han, då jag var färdig; nu ska vi fortsätta med det riktiga, det egentliga färgämnet.

Jag böjde mig ned och tog en annan målarpyts, som han pekade på; jag tittade i den men kunde inte se någonting.

—— Den är tom, sade jag.

—— Stick ned ditt finger i den.

Jag gjorde så och hade en förnimmelse av, att jag rörde vid någonting svalt och fuktigt. Då jag drog tillbaka handen såg jag på mitt pekfinger, som jag stuckit ned i pytsen, men fingret var försvunnet. Jag rörde på det och visste, eftersom jag kunde känna hur

musklerna ömsom sträcktes och slappades, att jag rörde det, — men se det, kunde jag ej. Det såg alldeles ut, som om jag fått ett finger avklippt. Jag kunde inte se det, förrän jag höll upp det mot ljuset och såg dess skugga avteckna sig mot golvet.

Lloyd skrattade smått.

— Måla nu över mig och håll ögonen väl öppna!

Jag doppade penseln i den synbarligen tomma pytsen och strök ett långt drag över bröstet. Den levande huden försvann under penseldraget. Jag målade över hans högra ben, och han förvandlades till en enbent man, som gäckade alla tyngdlagar. På samma sätt målade jag över lem efter lem, och Lloyd Inwood blev till intet. Det var en ohygglig upplevelse, och jag var glad, då det inte fanns mera kvar att se än hans svarta brinnande ögon, som tycktes sväva fritt i luften.

— För dem har jag en raffinerad och oskadlig lösning, sade han. Nu rör jag mig litet omkring, och berätta så för mig, vilka intryck och förnimmelser du får.

— Jo, först och främst kan jag inte se dig, sade jag, och jag kunde höra hans glada skratt från någonstans. Givetvis kan du inte, fortsatte jag, undgå din egen skugga, men det var ju heller inte annat att vänta. När du glider emellan mig och ett annat föremål, försvinner föremålet för mig, men dess försvinnande är

så obegripligt, att jag liksom får förnimmelsen att det har försvunnit inför mina ögon. När du rör dig hastigt dansar det liksom en rad förvirrande dimfläckar för mina ögon. Känslan av att allt flyter samman och slätas ut, tröttar mina ögon och gör mig tung i huvudet.

— Har du på något annat sätt en känsla av att jag är närvarande? frågade han.

— Både ja och nej, svarade jag. När du är i närheten av mig, smyger det sig över mig en känsla, som påminner om de förnimmelser man har i fuktiga packhus, dunkla kryptor och djupa gruvschakt. Och liksom sjömän under mörka nätter kan märka närheten av land, tycker jag att jag märker din kropps atmosfär. Men det allt blott mycket vagt och obegripligt.

Vi talade länge tillsammans denna sista morgon i hans laboratorium, och då jag skulle till att gå, lade han med ett nervöst grepp sin osynliga hand i min och sade:

— Nu ska jag erövra världen! Jag hade inte mod att berätta för honom att också Paul Tichlorne med avgjord framgång löst problemet.

Då jag kom hem, fann jag en liten biljett från Paul med anmodan att strax komma över till honom. Det var just vid middagstiden, då jag på min cykel susade upp för inkörsvägen. Paul ropade på mig fråntennisbanan, och jag steg av och gick dit bort. Men tennisbanan var tom. Medan jag stod där och gapade, råkade en tennisboll mig på armen, och då jag vände mig om susade en annan förbi mitt öra. Fastän jag inte kunde se min angripare, kom bollarna susande emot mig från tomma rymden. Jag blev ordentligt bombarderad. Men då de bollar, som redan kastats mot mig, började komma igen och slog ned omkring mig med nya smällar, förstod jag situationen. Jag grep en räcket, och då jag spärrade upp ögonen, såg jag hastigt en regnbågsliknande ljusglimt, som kom och försvann, fara fram över banan. Jag slog efter den, och då jag med racketen gett den ett par eftertryckliga slag, hörde jag Pauls stämma:

— Nog! Nog! Stopp! Kom ihåg att du slår mig på bara skinnet. Aj! A-aj! Det räcker! Jag ville bara visa dig min förvandling, sade han i ynklig ton, och jag hade en känsla av att han stod och gned sig på de ömma ställena.

Ett par minuter senare började vi spela tennis. Jag var för min del starkt handikappad, då jag inte hade någon

aning om var han befann sig», utom då alla vinklar mellan honom, solen och mig stod i rätt inbördes förhållande. När detta var fallet utsände han ljusglimtar, eljest inte. Men ljusglimtarna var mera strålande än regnbågen — av det renaste blått, det mestdelikata violett, det klaraste gult och av alla mellanliggande nyanser, gnistrande som diamanter, bländande och spelande.

Men plötsligt medan vi spelade kände jag en köldrysning, som påminde mig om djupa gruvschakt och dunkla kryptor, en köldrysning av samma slag som den jag känt samma morgon. Ett ögonblick senare såg jag en boll i närheten av nätet vända mitt i luften och tomma rummet, och i samma ögonblick sköt en regnbågsfärgad ljusglimt ut från Paul Tichlorne ett tiotal alnar längre bort. Det kunde alltså inte vara han, som hade kastat tillbaka bollen. En pressande ångest kom över mig, ty det gick plötsligt upp för mig, att Lloyd Inwood hade dukit upp på tennisbanan. För att få visshet spejade jag efter hans skugga, och ganska riktigt, där var den, som en formlös fläck, som motsvarade hans kropps storlek (solen stod högt) och som rörde sig bort över banan. Jag kom att tänka på hans hotelse och kände mig övertygad om att de många årens rivalitet nu skulle kulminera i en hemsk strid.

Jag ropade en varning till Paul och hörde ett morrande som från ett vilt djur från ett annat håll. Jag såg den mörka skuggan röra sig hastigt över tennisbanan och en lysande glimt av mångfärgat ljus, som med samma hast skyndade fram för att möta den. Ett ögonblick därefter tornade skuggan och ljusglimten

samman och jag hörde ljudet av slag, som jag inte kunde se någon mottaga eller utdela. Nätet föll till marken inför mina förskräckta ögon. Jag sprang bort emot de stridande och ropade:

— För Guds skull .... !

Men deras sammanslingrade kroppar stötte mot mina knän och jag blev omkullslagen.

— Blanda dig inte i det här, min gosse lilla! hörde jag Lloyd Inwood ropa från luften.

Och strax därefter hörde jag Paul ropa:

— Ja, vi har haft nog av din fredsmäkling.

Av ljudet av deras röster förstod jag att de hade släppt varandra. Jag visste ungefär var Paul var, och gick därför bort emot den skugga, som angav var Lloyd stod. Men plötsligt fick jag från andra sidan ett förlamande slag rakt på käkspetsen och hörde Paul ropa vredgat:

— Nå, kan du hålla dig undan?

Nästan i samma ögonblick gick de löst på varandra igen. De våldsamma slagen, stönandet och flämtandet och den hastighet, varmed både ljusglimten och skuggan rörde sig, vittnade tydligt om att det var en kamp på liv och död som utkämpades.

Jag ropade på hjälp och Gaffer Bedshaw kom störtande in på tennisbanan. Jag kunde då han närmade

sig se, att han underligt stirrade på mig, men han stötte samman med de båda kämpande och kastades huvudstupa till marken. Han utstötte ett förtvivlat skrik och ropade: — Å, Gud nu har jag honom! störtade upp som en vanvettig och rusade bort från tennisbanan.

Jag kunde ingenting göra, varför jag satt rätt upp och ned och följde spänt deras kamp. Middagssolen kastade sina bländande strålar över den tomma tennisbanan. Tom var den nämligen. Det enda jag kunde se var skuggfläcken och de regnbågslika ljusglimtarna, dammet, som virvlades upp under de osynliga fötterna, och ståltrådsnätet, som då och då böjdes utåt, när deras kroppar slungades emot det. Det var det hela, och efter en stund upphörde också detta. Inga flera ljusglimtar syntes och skuggan hade blivit lång och stillastående. Jag erinrade mig plötsligt deras hårda, förvridna pojkansikten den gången, då de klamrade sig fast vid rötterna på bottnen av den kalla djupa dammen.

Man fann mig en timme senare. Tjänstefolket fick nys om vad som hade hänt och lämnade alla som en det Tichlornska huset. Gaffer Bedshaw övervann aldrig sin andra chock och lever nu inspärrad som obotlig på ett

hospital. Hemligheten rörande Pauls och Lloyds upptäckter följde dem i graven, och båda deras

laboratorier revs ned av deras sörjande släktingar. Vad mig själv beträffar bryr jag mig inte mera om kemiska undersökningar, och vetenskapliga ämnen vidröras aldrig och få inte dryftas i mitt hus. Jag har återvänt till mina rosor. Naturens färger är goda nog för mig.

*

Guldklyftan

Det fanns en punkt mitt i den gröna floddalen, där fjällsidorna liksom vek tillbaka och mildrade klyftans hårda, skarpa linjer genom att bilda en liten skyddad vrå, där allt var lugnt och stilla. Här var allt i vila. Till och med den lilla bergbäcken stannade ett ögonblick i sitt larmande brus och bildade en lugn göl. En brunröd, mångtaggig kronhjort stod med nedböjt huvud och halvslutna ögon och dåsade i vattnet till knäna.

På ena sidan sträckte sig från gölen en liten äng, ett svalt, grönt täcke, som sträckte sig ända till den dystra fjällväggens fot. På andra sidan av gölen höjde sig en jämn ås upp mot fjällsidan. Sluttningen var bevuxen med fint gräs — gräs med blommor här och var, som bildade orangefärgade, purpurröda och gyllene fläckar. Nedanför slöt sig klyftan och stängde utsikten. De branta fjällväggarna lutade sig emot varandra, och klyftan slutade i ett kaos av mossbelupna klippblock, som doldes av ett grönt draperi avvinrankor, klängväxter och grenar. Långt borta vid klyftans övre ända reste sig avlägsna bergstoppar och fjällspetsar, de stora barrskogsbevuxna randbergen. Och långt bortom dem, som skyar på himmeln, stack vita minareter upp, där Sierras eviga snö gnistrade i ljushavet.

Det fanns intet damm i fjällklyftan. Bladen och blommorna var rena och jungfruliga. Gräset var som sammet. Tre popplar lät sitt snövita dun dala genom den stilla luften ned över gölen. På sluttningen fyllde manzanitrankornas blommor luften med vårdoft, medan bladen — visa av erfarenheten — redan började ställa sig på kant för att kunna möta den kommande sommartorkan. På sluttningens öppna fläckar, dit inte ens manzanitrankornas långa skuggor kunde nå, reste sig mariposaliljor som svärmar av juvelgnistrande nattfjärilar, liksom hejdade i flykten och redo att åter sväva bort på fladdrande vingar. Här och där fyllde skogens Harlekin, madronträdet, vars ärtgröna stam just började skifta i krapprött, luften med vällukten från sina stora blomklasars vaxbleka klockor. Dessa blomklockor hade ett gräddfärgat skimmer, påminde till formen om liljekonvaljens och utandades vårens ljuvliga doft.

Icke en fläkt förnams. Luften var fylld av vällukter, och all denna söta doft skulle ha verkat

tryckande, om luften varit tung och fuktig. Men den var hög och frisk. Den var som stjärnljus förvandlat till luft, genompyrd och värmd av solsken och mättad av blomsterdoft.

Då och då fladdrade en fjäril fram och tillbaka över fläckarna av ljus och skugga, och från alla håll hördes bergbinas dämpade och sövande surr — ett ljud som från festglada sybariter, som godmodigt knuffades kring kalasbordet men som inte hade tid till kiv. Den lilla bergbäcken porlade och risslade så lugnt fram genom sin canyon, att man blott då och då hörde dess kluckande. Bäckens röst var som en dåsig viskning, som gång på gång dog bort och tystnade men åter och åter vaknade och lät höra sig på nytt.

Det var ett dämpat, glidande tempo över allting här i canyons hjärta. Fjärilar och solstrålar gled ut och in mellan träden. Binas surrande och backens viskning bildade ett långdraget glidande ljud. Och de glidande ljuden och glidande färgerna vävdes samman till en spröd overklig vävnad, själva platsens själ. Det vilade en stämning av frid över platsen, en frid som inte var dödens utan den frid som skapas av livet, när det flyter lätt och sorglöst fram, präglat av en ro, som dock icke är tystnad, av en rörelse, som icke är handling, och av vila, full av liv men utan kampens och arbetets våldsamma oro. Platsens själ bar enprägel av livets frid, litet dåsig av sin sorglösa tillvaro och alldeles ostörd av alla rykten om avlägsna strider.

Den brunröda kronhjorten med sin mångtaggiga krona behärskades av ställets frid och dåsade till knäna i vattnet i den svala, skuggiga gölen. Det fanns tydligen inga flugor som generade den, och den stod försjunken i djup,, njutande vila. Öronen klippte emellanåt, när bäcken vaknade upp och började viska, men den rörde sig dåsigt, då den var väl medveten om att det blott var bäcken, som, efter att ha upptäckt att den sovit, plötsligt blivit lite pratsam.

Men det kom ett ögonblick, då hjorten spänt och ivrigt lyssnade med spetsade öron. Den vände på huvudet och såg ned genom klyftan. Dess känsliga, vibrerande näsborrar vädrade i luften. Blicken kunde inte genomtränga det gröna draperiet, under vilket bäcken risslande försvann, men öronen uppfångade ljudet av en mänsklig röst. En enda gång hörde hjorten klangen av metall mot sten. Den fnyste, då den uppfattade ljudet, och tog ett språng ur gölen upp på ängen. Klövarna sjönk ned i den mjuka mattan, den spetsade åter öronen och vädrade på nytt. Så gick den lugnt bort över den lilla ängen, stannade då och då för att lyssna och försvann ur klyftan som en ande, lättfotad och utan minsta ljud.

Det klirrande ljudet av järnskodda stövelsulor mot sten blev så småningom starkare, och mansstämman blev högre och tydligare. Den steg till ett slags nynnande och blev, efter hand som den kom närmare, så tydlig att orden kunde uppfattas:

Vänd dig om och lyft ditt öga emot bergen, töcknigt höga. — Syndens makt du hånar nu. — Se dig om och klicka ut. Syngens makt nu tagit slut. — Snart för Herren ståndar du. —

Sången åtföljdes av ett rasslande ljud, och platsens frid flydde samma väg som hjorten. Det gröna draperiet revs åt sidan, och en man kikade spejande ut över ängen, gölen och fjällsluttningen. Det var en försiktig och lugn man. Han kastade en snabb blick över hela omgivningen och lät därpå sina ögon forskande granska alla detaljer liksom för att få bekräftelse på det första intrycket. Sedan, men inte förr, öppnade han munnen och sade på en gång i livlig och gillande ton:

— Se på tusan! Se bara här! Skog och vatten och gräs och en fjällsluttning! En fröjd för varje guldgrävaröga och ett paradis för en prärieponny! Svalt, grönt gräs, en lisa för trötta ögon! En enslig, lugn betesmark för trötta guldgrävare och utsläpade åsnor; det var ett lyckligt fynd!

Han var mycket ljus i hyn och det mest iögonfallande draget i hans ansikte tydde på en viss livlighet och humor. Det var ett ansikte med mycket rörligt och skiftande uttryck. Att tänka tycktes för honom vara en nästan synlig process. Tankarna kunde så att säga avläsas i hans ansiktsuttryck som vindfläktar över ytan på en sjö. Hans hår, som var tunt och rufsigt, hade samma obestämbara, bleka färg som hans hy. Det såg ut som om all färg hos honom hade samlat sig i hans ögon, som var förbluffande blå. Det var dessutom ett par leende och glada ögon, som hade bevarat inte så litet av barnets naiva och förundrade uttryck men samtidigt lyste på ett sällsamt omedvetet sätt av lugnt självmedvetande och fasthet, vilket man kunde ana bottnade i personliga erfarenheter och kunskap om världen och livet.

Från det täta snåret av rankor och klängväxter halade han ut en hacka, en spade och en vaskpanna och kastade sakerna framför sig. Därpå kravlade han sig själv fram och gick ut på den öppna platsen. Han var klädd i en urblekt overall och en svart bomullsskjorta, hade grova spikbeslagna smorlädersstövlar på fötterna och på huvudet en hatt, vars form och fläckar visade att vind, regn, solsken och lägerrök farit illa fram med den. Han stod rätt upp och ned och betraktade med uppspärrade ögon den tysta och lugna

platsen och inandades med vidgade näsborrar canyonvegetationens blomsterdoft. Han drog ihop ögonen till leende små springor och ansiktet avspeglade glädje, då han leende utbrast:

— Anfäkta, det här är en doft som jag tycker om! Låt andra få behålla sina rosenolje- och eau-de-colognefabriker! Det här är något helt annat!

Han hade vanan att tala högt för sig själv. Hans växlande ansiktsuttryck röjde varje tanke och stämning, men icke förty måste tungan följa med och upprepa dem som en annan Boswell.

Han lade sig ned vid gölen och drack djupt och länge.

— Det smakar gott, mumlade han och lyfte huvudet och stirrade upp längs fjällsluttningen medan han torkade sig om munnen med baksidan av handen. Han granskade, fortfarande liggande på magen, bergformationerna länge och noggrant. Det var ett övat och vant öga, som undersökte sluttningen ända upp till den förvittrade fjällväggen och ned igen till gölen. Han reste sig upp och undersökte ännu en gång sluttningen.

— Ser bra ut, så vitt jag kan se, sade han till sist och tog sin hacka, skyffel och vaskpanna upp från marken.

Han gick över bäcken nedanför gölen, i det han lätt

hoppade från sten till sten. Där bergsluttningen gränsade intill vattenspegeln grävde han upp en skyffel grus och lade det i vaskpannan. Han satte sig på huk med pannan i händerna och doppade den till hälften ned i bäcken. Så satte han pannan i en rask cirkulerande rörelse, som kom vattnet att strömma fram och tillbaka över jorden och gruset. De större och lättare partiklarna arbetade sig upp till ytan och genom behändiga doppande rörelser med pannan fick han dem att glida ut över kanten. Då och då höll han pannan stilla och plockade för att påskynda vaskningen bort stenar och flisor med händerna.

Pannans innehåll minskades snabbt och till sist fanns blott fin sand och de allra minsta gruspartiklar kvar. Han började nu arbeta mycket försiktigt. Det var en försiktig vaskning nu, som så småningom blev allt försiktigare. Han såg noga efter och rörde pannan med små, varsamma rörelser. Till sist tycktes den blott innehålla vatten, men i det han med en snabb, halvcirkelformad rörelse slungade vattnet ut över pannans kant, visade sig ett lager av svart sand på bottnen av den. Detta lager var så tunt att det såg ut som en färghinna. Han undersökte det noga. I mitten var det en liten guldgul fläck. Han lät litet vatten sippra in över kanten. Med en snabb rörelse lät han vattnet spola över bottnen och sätta de svarta kornen

i rörelse. En ny liten guldgul fläck blev lönen för hans möda.

Vaskningen hade nu blivit mycket noggrann — mycket noggrannare än vanlig guldvaskning behöver vara. Han arbetade med den svarta sanden, tog litet i taget och undersökte den på pannans böjda kant. Varje liten portion undersökte han så noga, att han granskat varje litet korn innan han lät det försvinna över kanten. Blott korn för korn lät han glida bort, allt under det han noga såg till, att det bara var den svarta sanden som försvann. Ett gyllene korn, som inte var större än en knappnålsspets, visade sig på kanten, men med en liten handrörelse fick han vattnet att spola det ned på bottnen igen. På detta sätt upptäckte han ett nytt guldkorn och ännu ett. Han passade mycket noga på dem. Som en herde vaktade han sin hjord av gyllene korn, så att intet gick förlorat. Till sist fanns intet annat kvar i pannan än hans gyllene hjord. Han räknade noga kornen och slungade dem så med en avslutande vattenpåfyllning ut ur pannan, trots allt det arbete han haft med dem.

Men hans blå ögon strålade av begär, då han reste sig upp.

— Sju, mumlade han högt med hänsyftning på det antal guldkorn han arbetat så hårt för att utvinna och som han så vårdslöst åter kastat bort. — Sju,

upprepade han och lade vikt på antalet, som om han riktigt ville inpränta det i sitt minne.

Han stod stilla en stund och betraktade fjällsluttningen. Det var ett uttryck av nyväckt, brinnande nyfikenhet i hans ögon. Det var något av triumf i hela hans hållning, något av ivern hos ett jagande djur som fått nytt väderkorn på ett villebråd.

Han gick ett par steg längre nedåt bäcken och fyllde på nytt sin vaskpanna med grus.

På nytt vaskade han omsorgsfullt ut gruset och vakade svartsjukt över sina gyllene småkorn och kastade dem åter utan vidare i bäcken, då han räknat dem.

— Fem, mumlade han och upprepade åter: fem.

Han kunde inte låta bli att undersöka fjällsluttningen ännu en gång, ty han fyllde åter sin panna litet längre ned längs bäcken. Hans gyllene skörd minskades i antal. — Fyra, tre, två, ett, upprepade han för sig själv, i det han

gick längs bäcken. Då endast ett guldkorn blev resultatet av en vaskning, höll han upp och gjorde upp ett litet bål av torra grenar. Han kastade vaskpannan på bålet och lät den ligga i flammorna tills den blev helt svartblå. Så tog han upp den och undersökte den kritiskt. Mot bakgrunden av denna färg kunde inte ens det allra minsta lilla guldkorn undgå hans uppmärksamhet.

Han gick längre nedåt bäcken och vaskade en ny

panna. Resultatet blev ett enda guldkorn. Pannan nummer tre innehöll inte något guld alls. Han nöjde sig dock inte härmed, utan vaskade tre pannor och lät det inte vara mer än tre fot mellan varje plats, där han tog sin skyffel jord. Det fanns intet guld i något av proven, men detta tycktes inte slå ned hans mod utan snarare tillfredsställa honom. Hans segerstolthet växte varje gång vaskningen gav negativt resultat, och till sist reste han sig upp och utbrast glädjestrålande:

— Om inte detta här är något extra fint, så må vår Herre krossa skallen på mig med ruttna äpplen!

Han återvände till sin utgångspunkt och började ta prover uppåt bäcken. Hans gyllene korn växte till att börja med i antal — ökades förbluffande. — Fjorton, aderton, tjugoett, tjugosex, upprepade han för sig själv. Strax ovanför gölen vaskade han ut sitt rikaste fynd — trettiofem guldkorn.

— Nästan tillräckligt för att ta vara på, sade han i beklagande ton, medan han lät vattnet spola bort dem.

Solen steg så småningom högt på himlen. Mannen fortsatte att arbeta. Han gick upp längs bergbäcken och vaskade den ena pannan efter den andra, och resultatet blev allt sämre och sämre.

— Det är rent av storartat, så det gradvis avtar,

utbröt han triumferande, då en skyffel grus visade sig icke innehålla ett enda guldkorn.

Och då till sist flera pannor inte uppvisat något guld, rätade han på sig och kastade en förhoppningsfull blick upp mot sluttningen.

— A-ah, mr Pocket! *Pocket*=ficka, en liten urholkning eller ränna i ett berg, där guld avlagrats, sedan det av flod- och regnvatten vaskats ut ur de förvittrade bergarterna. utbrast han som om han vände sig till en åhörare, som låg gömd någonstans under fjällsluttningens yta. Ah-ha, mr Pocket! Jag kommer, jag kommer och jag skall nog få tag på dig, lika säkert som två gånger två är fyra!

Han vände sig hastigt om och kastade en undersökande blick på solen, som stod rakt över honom på den azurblå molnfria himmeln. Så gick han ned genom klyftan längs den rad hål han grävt med skyffeln varje gång han fyllt sin vaskpanna. Han gick över bäcken nedanför gölen och försvann bakom det gröna draperiet. Platsens frid återvände dock icke, ty mannens röst, som gick över i en trallande visa, ekade fortfarande i klyftan.

Efter en liten stund återvände han, och nu hördes det en starkare klang av järnbeslagna fötters tramp mot sten än tidigare. Det gröna draperiet sattes i våldsam rörelse. Det böljade fram och tillbaka liksom under en våldsam strid. Ett starkt klingande och ettklirrande ljud av metall hördes. Mannens röst blev gällare och fick en skarp befallande klang. En tung kropp hördes falla, och man hörde ett stönande och pustande. Från busksnåret hördes ett brak och ett knastrande ljud, och under en skur av fallande blad bröt en häst plötsligt igenom den grönskande väggen. På ryggen bar den packning och efter den släpade avrivna rankor och klängväxter. Hästen stirrade högst förvånad på de omgivningar den så plötsligt kommit in i, men sänkte ögonblickligen huvudet mot gräset och började beta nog så belåten. En ny häst tumlade plötsligt ut ur snåret, gled på de mossiga berghällarna, men kom på benen igen, då dess hovar sjönk ned i ängens mjuka matta. Den hade ingen ryttare, fastän den på ryggen hade en mexikansk sadel, som var repad och urblekt av långvarigt bruk.

Sist kom mannen själv. Han kastade av sadel och packning, såg sig om efter en lämplig lägerplats och lät hästarna gå fritt omkring och beta. Han packade upp sin proviant tillsammans med en stekpanna och en kaffepanna. Därpå samlade han ihop en famn full torrt bränsle och byggde sig med tillhjälp av några stenar en eldstad.

— Du gode gud! sade han, vad jag är hungrig. Jag skulle kunna sluka järnbitar och hästskosöm och det till och med i flera portioner.

Han rätade upp sig och lät, medan han rotade i byxfickan efter en tändsticksask, sin blick glida ut över gölen och upp längs fjällsluttningen. Hans fingrar hade redan tag på tändstickorna, då han släppte dem igen, och då han tog upp handen ur byxfickan, var den tom. Han stod tydligen villrådig. Han såg på sina förberedelser för matlagningen och han såg upp på berget.

— Jag tror att jag ska göra ett försök till här, sade han till sist och började gå över bäcken.

— Det är fånigt jag medger det, mumlade han liksom ursäktande. Men jag tror inte att det skadar, om jag skjuter upp middan en liten stund.

Några få fot bakom den rad hål, där han hade fyllt sina första vaskpannor, började han gräva en ny rad provhål. Solen sjönk i väster och skuggorna blev längre, men mannen fortsatte att arbeta. Han började på en tredje rad. Efter hand som han kom uppför bergsluttningen lade han rad efter rad av provhål tvärs över sluttningen. Mittelhålet i varje rad gav det rikaste resultatet, men vid sluthålen i varje rad fick han inte ett guldkorn. Allt eftersom han kom högre och högre upp blev också raderna märkbart kortare. Den regelbundenhet, varmed de avkortades, visade, att någonstans uppe på sluttningen skulle den sista raden bli så kort, att man över huvud taget inte

kunde tala om längd, och att den till sist måste sluta i en punkt. Planritningen bildade nu ett upp och nedvänt "V". De sammanlöpande linjerna i detta V bildade gränserna för det område, inom vilket det guldförande gruset var att finna.

Spetsen av detta V var tydligen målet för mannens grävande. Han lät ofta blicken glida längs de konvergerande linjerna och vidare längs sluttningen för att gissa sig till, var spetsen av detta omvända V, den punkt där den guldförande jorden skulle upphöra, var belägen. Där bodde "mr Pocket" — ty så tilltalade mannen förtroligt den imaginära punkten på sluttningen. Han ropade bl.a.:

— Kom bara fram mr Pocket! Var nu hygglig och kom hit ned!

— Nå ja-ja, sade han en stund senare i en resignerad men bestämd ton. Nå ja-ja, mr Pocket, jag märker nog, att jag blir tvungen att komma ända upp till er och dra ut er vid öronen. Men det ska jag nog vara man till. — Var säker på det! tillade han efter en liten paus.

Varje panna tog han ned till vattnet och vaskade ut den, och efter hand som han kom högre upp på sluttningen blev vaskpannans innehåll rikare och rikare, så att han till sist började att gömma guldet i en tom bakpulverask, som han vårdslöst stack i

bakfickan. Han var så upptagen av sitt arbete, att han inte lade märke till att skymningen började falla, förebådande kvällen. Först då han inte längre kunde se guldkornen på bottnen av pannan, gick det upp för honom, att tiden lupit ifrån honom. Han rätade sig plötsligt upp, och med ett lustigt förvånat och förskräckt uttryck i ansiktet sade han i långsam ton:

— Gud sig förbarme, har jag inte alldeles glömt middagsmaten!

Han stapplade över bäcken i mörkret och tände sin länge bortglömda eld. Kvällsmålet bestod av pannkakor och fläsk samt uppvärmda bönor. Efteråt rökte han en pipa vid det slocknande bålet, lyssnande till nattens ljud och gladde sig åt månskenet. Till sist bredde han ut sina filtar, drog av sina tunga stövlar och svepte in sig i filtarna. Hans ansikte lyste vitt i månskenet och påminde om ett liks. Men det var ett lik, som kunde stå upp av sig själv, ty plötsligt reste mannen sig upp på ena armbågen och stirrade upp mot fjällsidan:

— God natt, mr Pocket, mumlade han sömnigt, god natt!

Han sov hela natten och under de första grå morgontimmarna, och först då solens nästan lodräta strålar föll på hans slutna ögonlock, vaknade han med ett

ryck och såg sig omkring, tills det gick upp för honom, vem han var och var han var.

Hans påklädsel bestod nästan uteslutande i att han drog på sig stövlarna. Han såg på eldstaden och därifrån upp på fjällsluttningen, var tveksam en stund, men övervann frestelsen och började tända upp eld.

— Ta det med ro, Bill, ta det med ro, sade han förmanande till sig själv. Vad tjänar allt detta jäkt till? Det är inte bra att hetta upp sig och bli svettig. Mr Pocket väntar nog på dig. Han springer minsann inte sin väg, medan du äter frukost. Vad du behöver, Bill, är lite nytt på matsedeln. Så du blir väl tvungen att se dig om efter nånting.

Han skar sig ett kort spö vid brädden av gölen och drog upp en bit metrev och en ramponerad fluga, som sett bättre dagar, ur fickan.

— De nappar kanske tidigt på morgonen, mumlade han och kastade ut reven. Ett ögonblick senare utbrast han glädjestrålande: — Sa jag inte det? Sa jag kanske inte det?

Han hade ingen rulle till reven, och för att inte försumma mer än nödvändigt, drog han hastigt in den med bara händerna. En glänsande tio tums forell blev hans fångst. Den och tre till, som han fångade tätt efter varandra, utgjorde hans frukost. Då han var på väg upp mot sluttningen och kom till

vadstenarna i bäcken, slog en tanke honom plötsligt och han stannade.

— Jag gjorde kanske bäst i att göra en liten tur ned längs bäcken, sade han. Man kan aldrig veta, om det finns en eller annan, som luskär omkring här i grannskapet.

Men han gick vidare över stenarna och med ett: — Jag borde ju egentligen göra en liten undersökningsexpedition, slog han ett streck över sina försiktighetsskrupler och började arbeta.

Då det mörknade rätade han på sig. Hans ben var styva av att arbeta i framåtböjd ställning och medan han lade handen på ryggen på de värkande musklerna sade han: — Nu har jag förbaske mig glömt bort middan igen! Om jag inte ser upp, blir jag en sådan där småfjantig tok, som nöjer sig med två måltider om dagen.

— Pocketar ha en ovanlig förmåga att göra en tankspridd, sade han till sig själv på kvällen, då han rullade in sig i sina filtar. Han glömde inte heller att ropa till sluttningen:

— God natt, mr Pocket! God natt!

Han steg upp med solen, åt i en hast sin frukost och gick tidigt till sitt arbete. Han var som gripen av feber, och det faktum att provvaskningen gav allt rikare och rikare resultat; gjorde honom inte mindrefebril. Hans kinder blossade på. ett sätt, som inte kunde skyllas på solen, och han glömde både trötthet och tid. När han fyllt en panna med grus, sprang han ned längs sluttningen för att vaska ut den; och han kunde inte bärga sig för att andfådd och snubblande återvända uppför sluttningen för att fylla pannan på nytt.

Han var nu cirka hundra meter från vattnet, och det omvända V-et började antaga sina konturer. Det guldförande gruslagrets bredd avtog alltjämt, och mannen förlängde i tankarna det omvända V-ets sidor till skärningspunkten högt uppe på sluttningen. Spetsen av detta V var hans mål och han vaskade ut många pannor för att fastställa dess läge.

— Precis två meter ovanför den där manzanitabusken och en meter till höger, sade han till sist.

Plötsligt grep frestelsen honom. — Det är ju så solklart, sade han och gav upp arbetet med grävandet av hålrader tvärs över sluttningen och klättrade upp till den punkt, där han ansåg, att det omvända V-ets spets skulle ligga. Han fyllde sin vaskpanna och bar den nedför sluttningen för att vaska ut den. Den innehöll inte ett enda guldkorn. Han grävde djupt och han grävde just i ytan, fyllde och vaskade ut ett tiotal pannor, men fick inte så mycket som ett enda litet guldkorn som belöning för alla sina ansträngningar.

Han var förargad över att han givit efter för frestelsen och rasade och svor över sig själv på det mest gudsförgätna och anklagande sätt. Till sist gick han nedför sluttningen och återupptog arbetet efter sin ursprungliga plan.

— Långsamt men säkert, Bill, långsamt men säkert, mumlade han. Det ligger ju inte för dig att gå genvägar efter lyckan, det borde du ju veta. Var förnuftig, Bill, var förnuftig. Den långsamma och säkra metoden är den enda du förstår dig på, använd du den och håll dig till den.

Efter hand som tvärlinjerna blev kortare och visade, att det omvända V-ets sidor konvergerade, växte detta V på djupet. Det visade sig att guldkornen låg på allt större och större djup. Han fick inga guldkorn i sin panna, om han inte grävde sig ned trettio tum under ytan. Tjugofem tum från ytan fann han vask-gruset och på trettiofem tums djup fick han ingenting i pannan. Vid V-ets bas vid vattenbrynet hade han funnit guldkorn mellan gräsrötterna. Ju högre upp på sluttningen han kom desto djupare fick han gräva efter guldet. Det var ett ganska besvärligt arbete att gräva tre fot djupa hål för att blott få en provpanna fylld och emellan honom och V-ets spets skulle det grävas många sådana hål. — Och ingen vet, hur mycket djupare det senare blir, suckade han

under ett ögonblicks paus, medan han masserade sin värkande rygg.

Feberhet av spänning, öm i ryggen och med värkande muskler slet mannen med hacka och spade i den mjuka bruna jorden och arbetade sig uppför fjällsluttningen. Framför honom låg den släta sluttningen brokig av blommor och insvept i dess doft. Bakom honom var ödeläggelse. Det såg ut som om sluttningens släta yta hade varit föremål för vulkaniska utbrott. Hans långsamt framåtskridande arbete påminde om snigelns.

Den på allt större djup liggande guldådern ökade hans arbete, men han fann en tröst i pannornas allt rikare innehåll. Värdet av guldet i pannorna växlade mellan 20, 30 och 50 cents, och då han vid mörkrets inbrott vaskade sin sista panna, gav den honom guld för en dollar i blott en enda skyffel grus.

— Jag slår vad om, att det kommer en eller annan inkräktare och jagar på min mark, mumlade han sömnigt, då han den kvällen svepte filtarna om sig.

Plötsligt satte han sig upp. — Bill, utbröt han i skarp ton. Hör nu på, va jag säger, Bill. Du blir i morron tvungen att ströva omkring litet och se om du kan upptäcka någon. Förstår du? I morgon bitti, glöm inte det!

Han gäspade och kastade en blick på sin fjällsluttning. — God natt, mr Pocket! ropade han.

På morgonen var han uppe före solen, ty då dess första strålar föll på honom, hade han redan ätit frukost och höll på att klättra uppför fjällklyftans vägg på ett ställe, där detta var möjligt tack vare att klippan förvittrat och erbjöd fotfäste. Då han nått toppen och spejande stod och såg sig omkring, fann han, att han var ensam mitt i en ödemark. Den ena bergskedjan reste sig bakom den andra så långt han kunde se. Hans blick, som svävade ut över de milsvida och talrika bergskedjorna, stannade mot öster vid Sierras vita topp — huvudbergskedjan, Västerns ryggrad, som reste sig högt mot himlen. Mot norr och söder såg han tydligare de bergskedjor, vilka gick på tvären över detta ändlösa hav av berg. Mot väster blev bergskedjorna allt lägre, och till sist gick de över i de mjuka randbergen, som åter sänkte sig ned mot den stora dal, som han inte kunde se.

Men inom hela detta väldiga område såg han intet spår av människor eller människors arbete — med undantag av den uppgrävda bergsluttningen nedanför honom. En gång föreföll det honom, att han såg en svag antydan av rök långt nere i en fjällklyfta. Han stirrade med skärpt uppmärksamhet på fenomenet och kom till det resultatet, att det var canyonväggen

bakom honom som med sin skugga gjorde det violetta diset mörkt och böljande som en rökspiral.

— Hej där nere, mr Pocket! ropade han ned i klyftan. Kom fram där nere! Nu kommer jag, mr Pocket! Nu kommer jag!

De tunga smorläderstövlarna gjorde att han föreföll tung och ovig, men han svingade sig inte desto mindre lätt och behändigt som en stenbock ned från den svindlande höjden. Ett klippblock, som vid kanten av avgrunden gled under hans fot, kom honom att förlora balansen. Han tycktes precis veta, när den kritiska tidpunkten var inne, och begagnade sig under mellantiden av det vikande underlaget som stödjepunkt för att komma i säkerhet. Där sluttningen var så brant, att det var omöjligt att stå upprätt en sekund, tvekade han inte ett ögonblick. Hans fot berörde blott under bråkdelen av en sekund den farliga ytan, men tillräckligt för att ge honom möjlighet till

ett språng, som förde honom vidare. Där fotfäste ens under bråkdelen av en sekund måste anses ödesdigert, svingade han sig vidare genom att blixtsnabbt gripa tag i en framspringande klippkant, en rämna eller en rotfast buske. Till slut tog han ett väldigt språng och hasade utför ovanpå åtskilliga ton glidande jord och grus.

Han första prowaskning denna morgon gav honom för över två dollar grovt guld. Grusen togs mitt i

centrum av det omvända V-et. På båda sidor om denna punkt avtog guldmängden hastigt. Hans rader av hål tvärs över sluttningen blev allt kortare. De konvergerande sidorna av V-et var nu blott några meter från varandra, deras skärningspunkt blott en meter ovanför honom. Men det guldhaltiga materialet måste sökas djupare och djupare ned. Tidigt på eftermiddagen måste han göra hålen fem fot djupa, innan proverna visade spår av guld.

Guldstänken hade för övrigt blivit mera än stänk. Gruset var i sig själv tillräckligt guldhaltigt och han beslöt sig för att vända tillbaka, sedan han väl funnit guld-"fickan". Men pannornas stigande guldhalt började förarga honom. Sent på eftermiddagen hade pannornas guldinnehåll stigit till ett värde av tre till fyra dollars. Han kliade sig betänksamt i huvudet och lät blicken glida några fot uppåt sluttningen till den manzanitabuske, som ungefär markerade var det nämnda V-ets spets var. Han nickade med huvudet och sade i orakelmässig ton:

— Det finns två möjligheter, Bill, två möjligheter. Antingen har mr Pocket strött ut sig själv över hela fjällsluttningen, eller också är mr Pocket så rik, att du inte ens kan föra honom med dig på en gång. Och det skulle ju vara en förbaskad historia, inte sant?

Han log invärtes och gladde sig vid tanken på att möjligen råka i ett sådant dilemma.

Då mörkret föll på, satt han vid bäcken och höll på att stirra sig fördärvad genom att i den tilltagande skymningen försöka vaska ut en panna, som innehöll för fem dollars guld.

— Jag önskar jag hade elektriskt ljus att arbeta vidare vid, sade han.

Han hade svårt att sova den natten. Gång på gång lade han sig till ro och slöt ögonen för att falla i sömn, men blodet bankade för vilt och feberaktigt, och gång på gång öppnade han ögonen igen och mumlade trött: Bara solen snart ville gå upp.

Slutligen föll han dock i sömn, men då de första stjärnorna började blekna, slog han upp ögonen, och då den grå gryningen kom, hade han redan ätit frukost och höll på att klättra uppför bergsidan åt def håll, där mr Pocket höll sig dold.

I den första raden av hål han grävde denna dag blev det plats för tre, så smalt var det guldhaltiga bältet här och så nära hade han kommit den gyllene strömmens källa,, som han sökt efter i fyra dagar.

— Var lugn, Bill, var lugn, sade han förmanande till sig själv, då han gav sig till att gräva det sista hålet på den punkt, där det omvända V-ets sidor skar varandra.

— Nu har jäg fått er i lasson, mr Pocket, och ni blir inte av med mig, sade han gång på gång, medan han gjorde hålet djupare och djupare.

Fyra fot, fem fot, sex fot grävde han sig ned. Det blev svårare och svåraré att gräva. Hans hacka klirrade till slut mot berggrunden. Han undersökte klippan. —- Vittrad kvarts, förklarade han, medan han med skyffeln rensade hålets botten från grus. Han bearbetade den vittrade kvartsen med hackan, och för varje slag lossnade bitar av berggrunden.

Han satte skyffeln ned i den lösa massan. Ögonen uppfångade en gyllene glimt. Han kastade skyffeln och satte sig plötsligt på huk. Och liksom en bonde stryker vidhängande jord från nyuppgrävd potatis, gav han sig till att skrapa gruset från ett förvittrat kvartsstycke, som han höll i med båda händerna.

— Du gode gud! utropade han. Här finns ju hela klumpar av det. Bokstavligen hela klumpar.

Blott hälften av det han höll i handen var kvarts. Den andra hälften var rent guld. Han lät det falla ned i pannan och undersökte ett annat stycke. Det såg inte vidare gult ut utanpå, men med sina starka fingrar smulade han

sönder den förvittrade kvartsen, tills båda händerna var fulla av glänsande guld. Han gned jorden av den ena biten efter den andra och kastade dem i pannan. Det var en riktig skattkammare i hålet.

Kvartsen hade förvittrat till den grad att det fanns mindre kvafts än guld. Då och då fann han ett stycke, som var helt fritt från kvarts — ett stycke rent guld. En stor klump, som hackan till hälften hade splittrat, blixtrade som en handfull gula ädelstenar, och han lade huvudet på sned och beskådade den, medan han långsamt vred och vände på den för att iaktta ljusets strålande spel i den.

— Folk talar om den där inmutningen. "För mycket guld", sade han hånfullt. Mot det här fyndet är de rena bagateller. Detta är ju rent guld. Därför döper jag också här på fläcken och i detta heliga ögonblick denna canyon till "Guldklyftan".

Han blev sittande på huk och fortsatte att undersöka kvartsstyckena samt kastade dem i pannan. Plötsligt fick han en känsla av att en eller annan fara hotade honom. Det var som om det fallit en skugga över honom. Han hade liksom fått en klump i halsen och höll på att kvävas. Ett ögonblick senare liksom stelnade blodet i hans ådror och han kände sin svettiga skjorta klibba vid kroppen.

Han sprang inte upp och såg sig inte heller omkring. Han rörde sig inte. Han övervägde, vad det var för slags varsel han mottagit och försökte fundera ut, varifrån den mystiska kraft kom, som hade varnat honom, och försökte förnimma det osynliga väsens

närvaro, som hotade honom. Fientliga makter utstråla en aura, som ger sig till känna genom så eteriska sändebud, att de vanliga sinnena inte förmå urskilja dem. Han hade på känn, att en sådan aura var i närheten av honom, men han var inte klar över, på vilket sätt han kände och märkte det. Han hade en känsla liknande den man erfar då en sky döljer solen. Hans förnimmelse var av samma förstämmande och hotande art; det var som om något mörkt, hotande, kvävande hade kommit mellan honom och livet och förde med sig döden — hans död.

Varje fiber och nerv i honom var spänd och redo för den händelse han bestämde sig att springa upp och ansikte mot ansikte möta den osynliga faran, men han hade själsstyrka nog att betvinga den paniska skräcken, och han blev sittande på huk med en guldklimp mellan händerna. Han vågade inte se sig omkring, men han visste nu att det fanns något bakom och ovanför honom. Han låtsade som om han var upptagen av guldet i handen. Han undersökte det kritiskt, vände och vred det och gned gruset av det. Men han kände hela tiden, att någon över hans skuldra betraktade guldet.

Han lyssnade spänt, allt under det han fortsatte att låtsa sig var ivrigt upptagen av guldklimpen; han hörde någon andas bakom sig. Hans blick for sökande

över marken framför honom för att om möjligt finna något vapen, men den fann endast det uppgrävda guldet, som var utan värde för honom i hans nuvarande situation. Det fanns visserligen en hacka, som han i vissa situationer hade kunnat använda som vapen men som inte var användbar i denna. Det gick plötsligt upp för honom hur farlig hans ställning var. Han befann sig i ett trångt hål, som var sju fot djupt. Hans huvud nådde inte upp till markytan. Han befann sig i en fälla.

Han blev sittande på huk. Han var helt kall och behärskad, men hans förstånd, som övervägde alla möjligheter sade honom, att hans ställning var hopplös. Han fortsatte att gnida gruset av kvartsstyckena och kastade guldet i vaskpannan. Där var intet annat att göra. Och dock visste han, att han förr eller senare måste bli tvungen att resa sig upp och ansikte mot ansikte möta faran, som hotade honom bakom hans rygg. Minuterna gick, och för varje minut som försvann, visste han, att han nalkades den tidpunkt, då han skulle bli tvungen att resa sig eller — hans våta skjorta klibbade vid kroppen vid tanken — eller möta döden, medan han satt där nedlutad över sin skatt.

Han fortsatte att sitta nedhukad och att gnida gruset av guldet och övervägde samtidigt, hur han skulle resa sig upp. Han kunde resa sig upp med ett ryck

och arbeta sig upp ur hålet och möta det som hotade honom. Eller han kunde resa sig långsamt och låtsa som om man tillfälligtvis upptäckte den som andades bakom hans rygg. Hans instinkt och varje stridslysten fiber i hans

kropp sade honom, att han borde välja den desperata lösningen och med händer och fötter fortast möjligt arbeta sig upp ur hålet. Hans förstånd rådde honom dock till att långsamt och försiktigt närma sig sin motståndare, som han inte kunde se. Men medan han dryftade allt detta för sig själv, hördes plötsligt en brakande knall. I samma ögonblick kände han en kraftig stöt i vänstra sidan av ryggen och en svidande smärta. Han flög upp, men sjönk i samma ögonblick ihop innan han kommit halvvägs på benen. Hans kropp krympte ihop som ett blad som vissnar i i plötslig hetta; han föll med bröstet mot sin vaskpanna och med ansiktet nedborrat i grus och stenar och med benen vridna och hopvikta under sig på grund av det trånga utrymmet i hålet. Hans ben darrade krampaktigt flera gånger. Kroppen skakade som under en svår frossbrytning. Lungorna vidgades och en lång suck hördes. Så andades han ut långsamt, mycket långsamt och kroppen slappnade och föll samman.

Ovanför kikade en man, som höll en revolver i handen, ned över hålets kant. Han stirrade länge på den utsträckta och orörliga gestalten. Efter en stund

satte den främmande sig ned på kanten av hålet, så att han kunde se ned i det och lät samtidigt revolvern vila på sitt knä. Han stack handen i fickan och drog upp en bit brunt papper. Han lade litet tobak i pappret och rullade det till en kort cigarett. Han stirrade härunder oavbrutet ned på den utsträckta gestalten på bottnen av hålet. Han tände cigaretten och insög med välbehag röken i lungorna. Han rökte långsamt. Cigaretten slocknade en gång, men han tände den igen. Och hela tiden satt han och stirrade på den orörliga kroppen därnere.

Till sist kastade han bort cigarettstumpen och reste sig upp. Han ställde sig vid öppningen och tog spjärn med en hand mot vardera kanten och sänkte sig ned på armarna, fortfarande med revolvern i högra handen. Då fötterna var en meter från bottnen, släppte han taget och lät sig falla ned.

I samma ögonblick hans fötter nådde bottnen såg han guldgrävarens arm flyga ut och han kände hur det togs ett fast grepp om hans ben och ryckte till så att han föll. Den hand, i vilken han höll revolvern var på grund av hans ställning vid nedhoppet lyftad över hans huvud. Men han sänkte den blixtsnabbt i samma ögonblick han kände taget om benen, och ännu medan han hängde i luften avfyrade han skottet. Knallen var öronbedövande och röken fyllde hålet, så haninte kunde se. Han föll ned på bottnen på ryggen, och guldgrävaren kastade sig som en katt ovanpå honom. I samma ögonblick guldgrävaren kastade sig över honom, höjde främlingen högra armen för att skjuta, men i samma ögonblick stötte guldgrävaren med en snabb armbågsstöt till hans handled. Revolvern slogs åt sidan, och kulan slog med en smäll in i hålets vägg.

I ungefär samma ögonblick kände främlingen guldgrävarens hand gripa tag om hans handled. Striden gällde nu revolvern. Båda försökte de att vända den mot varandra. Röken i hålet började skingras, och den främmande, som låg på ryggen, började att kunna skymta. Men plötsligt förblindades han av en handfull grus, som hans motståndare kallblodigt kastade i hans ögon. Under den chock han därvid blev utsatt för, slappades hans grepp om revolvern. I nästa sekund kände han ett kolsvart mörker breda sig i sin hjärna, och mitt i mörkret upphörde själva mörkret.

Men guldgrävaren sköt gång på gång, tills revolvern var tömd. Då kastade han den ifrån sig och satte sig starkt andfådd ned på den dödes ben.

Guldgrävaren storknade och kippade efter andan. — Usla skurk! flämtade han. Du smög dig efter mig och lät mig göra arbetet och skjuter mig så till sist i ryggen!

Han var nästan gråtfärdig av förbittring och utmattning. Han stirrade undersökande på den döde mannens ansikte. Det var överdraget av lös jord och grus och det var svårt att urskilja anletsdragen.

— Har aldrig sett honom förr, sade guldgrävaren, tjuv, måtte tusan ta honom! Och så sköt han mig bakifrån! Han sköt mig i ryggen!

Han knäppte upp sin skjorta och trevade på sig själv på vänster sida.

— Den har gått rakt igenom, men har inte gjort någon skada, utbrast han triumferande. Jag slår vad att han siktade riktigt nog, men han darrade på handen, när han tryckte av, den skurken! Men jag grejade honom! Åh,

han fick betalt!

Han kände på det hål kulan gjort i hans vänstra sida, och det gled en skugga av bekymmer över hans drag. — Det kommer att göra mig helvetes styv, sade han. Och det är nog bäst, att jag får det förbundet och ser att komma härifrån.

Han kravlade upp ur hålet och gick nedför fjällsluttningen till sin lägerplats. En halv timme därefter kom han tillbaka med sin packhäst. Under hans öppna skjorta syntes det primitiva förband, varmed han förbundit såret. Han rörde sig långsamt och

besvärat, men det hindrade honom inte från att använda sin arm.

Med tillhjälp av ett rep, som han lade under den döde mannens axlar, lyckades det honom att få liket upp ur hålet. Sedan började han samla samman sitt guld. Han arbetade flitigt i flera timmar, men höll ofta upp för att vila sin styva axel, medan han mumlade:

— Han sköt mig i ryggen, den usle skurken! Han sköt mig i ryggen!

Då han samlat upp sin skatt och packat in den i sina filtar till en mängd bylten, gjorde han ett överslag över vad den kunde vara värd.

— 400 pund eller också må jag vara skapt som en nors, förklarade han. Låt oss säga, att det finns 200 pund i kvarts och grus — så blir det likväl 200 pund guld över. Bill! Vakna! Två hundra pund guld! 40.000 dollars! Och de är dina — allesamman dina!

Han rev sig förnöjt i huvudet, och hans fingrar stötte plötsligt på en fåra, som han inte kände igen. De gled undersökande flera tum längs den. Det var en fåra i skallen, som kulan nummer två plöjt.

Han gick vred och förbittrad bort till den döde.

— Du skulle bra gärna velat ha mig död, inte sant? sade han triumferande. Skulle du inte det? Men jag gav dig, vad du behövde och jag skall till på

köpet ge dig en vacker begravning. Det är mer än du skulle unnat mig.

Han släpade liket bort till kanten av hålet och lät det falla ned. Det slog emot bottnen med ett dovt ljud, föll på sidan och med ansiktet vänt upp mot ljuset. Guldgrävaren såg ned på det.

— Du sköt mig i ryggen! sade han anklagande.

Med hjälp av hacka och skyffel fyllde han hålet. Sedan lastade han guldet på sin häst. Det var för tungt lass för djuret, och då han nådde lägret lastade han något över på sin ridhäst. Men efter att ha gjort det, blev han tvungen att lämna kvar en del av sin utrustning — hacka och skyffel och vaskpanna, extraproviant och kokkärl samt olika småsaker.

Solen stod i söder, då han drev hästarna genom det gröna draperiet av rankor och klängväxter. För att klättra upp över de stora rullstenarna och klippblocken måste djuren resa sig på bakbenen och i blindo bana sig väg genom den kaotiska massan av grönska. Ridhästen störtade en gång tungt till marken, och han måste befria den från dess börda för att få den upp igen. Då den åter satte sig i rörelse stack guldgrävaren ut huvudet genom lövverket och såg ännu en gång upp mot fjällsluttningen.

— Den usle skurken! sade han och försvann. Det hördes ett prassel och brakande av sönderrivna

rankor och grenar. Träden vajade fram och tillbaka och markerade hästarnas väg mellan dem. De järnskodda hovarna smattrade mot berggrunden, och då och då hördes en ed eller ett skarpt, genomträngande rop. Till sist höjde mannen sin röst och sjöng:

Vänd dig om och lyft ditt öga emot bergen, töcknigt höga. — Syndens makt du hånar nu. — Se dig om och blicka ut. Syndens makt nu tagit slut. — Snart för Herren ståndar du. —

Sången blev svagare och svagare, och ställets frid smög sig åter tillbaka genom tystnaden. Bäcken dåsade och

viskade igen. Bergbinas sövande surr hördes åter och popplarnas snövita dun dalade ned genom den doftfyllda luften. Fjärilarna fladdrade fram och tillbaka mellan träden, och över det hela flammade det tysta solskenet. Blott spåren av hästarnas hovar i ängens mjuka matta och den uppgrävda fjällsluttningen erinrade ännu om att livets våldsamma dyningar en gång brutit platsens frid-och sedan fortsatt sin väg vidare.

*

Psykografen

— Jag har rätt att få veta allt, sade den unga flickan. Hennes röst var fast och bestämd. Det fanns inte ett spår av något bedjande tonfall i den, och dock var den fasthet den röjde av det slag som blott uppnås efter en tids långa böner. Men för hennes del hade det inte rört sig om muntligt uttalade böner, utan hela hennes person hade så att säga varit en enda bön. Hennes läppar hade alltid varit stumma, men hennes ansikte och ögon och hela hennes väsen hade varit talande och frågande nog. Detta hade mannen mycket väl känt, men han hade aldrig svarat; nu begärde hon i klara och tydliga ordalag, att han skulle svara.

— Jag har rätt att få veta allt, upprepade hon.

— Jag medger det, svarade han förtvivlat och hjälplöst.

Hon satt avvaktande och riktade under den tystnad som inträdde sina ögon på det ljus som silade ned

genom de högtsittande grenarna och insvepte de stora furornas stammar i ett mjukt och varmt skimmer. Det såg ut som om detta dämpade ljus utstrålade från stammarna själva, så starkt mättat var det med deras färg. Flickan såg det och såg det inte, pä samma sätt som hon både hörde och inte hörde bäckens kluckande djupt nere på kanjonens botten.

Hon såg ned på mannen. — Nåå? sade hon med samma bestämdhet, som vittnar om en viss tro på att motparten skall ge efter.

Hon satt med ryggen mot en kullvräkt trädstam; han låg tätt intill henne, på sidan, med ena armbågen mot marken och handen under kinden.

— Kära, kära Lute, mumlade han.

Hon ryckte till vid ljudet av hans röst — inte därför att hon kände sig obehagligt berörd av den utan därför att hon kämpade emot den förtrollning, som dess smekande och milda klang utövade på henne. Hon hade så småningom kommit underfund med mannens lockmedel och vilka rika löften om lugn och frid det låg i hans smekande tonfall, i den blotta beröringen av hans hand eller hans andedräkt mot hennes hals och kind. Mannen kunde inte uttrycka sig varken genom ord, blickar eller beröring utan att på ett förstulet och hemlighetsfullt sätt smyga in något särskilt i uttrycket, liksom en känsla av en smekande hand,

som lugnade och tröstade när den smekte. Denna ständiga smeksamhet var dock inte sådan att den blev obehaglig genom alltför mycket sötma, den var inte heller varken sjukligt sentimental eller våldsamt berusande. Det var något visst kraftigt, tvingande och manligt i den. Den var för övrigt hos mannen omedveten. Han anade blott svagt, att det förhöll sig så. Smeksamheten var liksom en del av honom, så att säga hans själs andedräkt, ofrivilligt och oöverlagt.

Men nu gjorde hon sig hårdhjärtad och desperat. Han försökte se på henne, men hennes grå ögon mötte hans med en fast blick under de kalla, släta ögonbrynen. Hennes hand strök helt lätt över hans hår, och hennes ansikte fick ett bekymrat uttryck. Men då han såg upp igen, var blicken i hennes grå ögon åter fast och hennes ögonbryn släta och lugna som förut.

— Vad mer har jag att säga dig? sade mannen. Han lyfte huvudet och mötte hennes blick. Jag kan inte gifta mig med dig. Jag kan inte gifta mig med någon kvinna. Jag älskar dig — det vet du ju — högre än mitt eget liv.

Väger jag dig mot allt annat här i livet, uppväger du allt. Jag skulle vilja offra allt vad jag äger för att få äga dig, och dock är det omöjligt. Jag kän inte gifta mig med dig. Jag kan aldrig gifta mig med dig.

Hon knep ihop läpparna under sina försök att behärska sig. Hans huvud höll på att sjunka ned igen i hennes knä, då hon hejdade honom.

— Du är kanske redan gift, Chris?

— Nej, nej! utbröt han häftigt. Jag har aldrig varit gift. Jag vill inte gifta mig med någon annan än dig, men jag kan inte.

— Såå .....

— Åh, låt bli! sade han avbrytande. Låt bli att fråga mig.

— Jag har rätt att få veta allt, upprepade hon.

— Ja, det vet jag väl, sade han och avbröt henne igen. Men jag kan inte berätta dig det.

— Du har inte alls tänkt på mig, Chris, fortsatte hon milt.

— Det vet jag, det vet jag, inföll han.

— Du kan inte ha tänkt på mig. Du vet inte, vad jag måst utstå från min familjs sida för din skull.

— Jag visste inte, att de var så ovänligt stämda mot mig, sade han bittert.

— Nej, kanske inte. Men de kan knappt tala om dig. De visa dig det inte, men de nästan hata dig. Och allt detta har jag måst bära. Men det har för resten inte alltid varit så. I början höll de av dig, liksom ... liksom jag höll av dig. Men det var för fyra år sedan. Tiden gick — ett år, två år; så

började de vända sig emot dig. Man kan inte förtänka dem det. Du sa inte ett ord. De kände att du skulle komma att förstöra mitt liv. Det är nu fyra år sedan, och du har under hela denna tid inte en enda gång talat med dem om äktenskap. Vad skulle de tro? Det de trodde och ansåg, nämligen att du höll på att förstöra mitt liv.

Medan hon talade, lät hon fingrarna smekande glida genom hans hår, bedrövad över att behöva göra honom ont.

— De höll verkligen av dig i början. Vem kan låta bli att hålla av dig? Du förstår ju att vinna allt levandes kärlek, nästan liksom träden suga fuktighet ur marken. Du är född med det. Tant Mildred och onkel Robert tyckte inte, att någon kunde jämföras med dig. Du var deras A och O. De ansåg att jag borde vara den lyckligaste flickan i världen, sedan jag vunnit en så förträfflig mans kärlek. "Och det ser nästan ut som om du vore det", brukade onkel Robert säga medan han skälmskt skakade på huvudet. Tant Mildred brukade sucka och se spjuveraktigt på onkel och säga: "När jag tänker på Chris, är jag ofta nära att önska, att jag själv vore yngre". Och då svarade onkel gärna: "Det kan jag inte förtänka dig, min flicka." Och så överöste de mig med lyckönskningar båda två.

De visste ju också, att jag älskade dig lika högt. Hur skulle jag kunna dölja det? Detta stora underbara mirakel, som kommit in i mitt liv och som helt fyllde mina dagar! I fyra år, Chris, har jag levt uteslutande för dig. Varje ögonblick har varit ditt. När jag var vaken, älskade jag dig, när jag sov, drömde jag om dig. Varje liten sak jag företog mig, hade dig till upphov, dig och tanken på dig. Till och med mina tankar formade och präglade du genom din osynliga närvaro. Jag hade intet mål, varken stort eller litet, utan att du var infattad i det.

— Jag anade inte, att jag pålade dig ett sådant slaveri, mumlade han.

— Du pålade mig ingenting. Du lät mig alltid ha min fria vilja. Det var du, som var den lydige slaven. Du uppvaktade mig utan att förnärma mig. Du gissade alla mina önskningar utan att låta märka att du gissade dem, så naturligt och självfallet var allt vad du gjorde för mig. Jag sade: utan att förnärma mig. Du var nämligen inte någon marionett. Du gjorde inte stor affär av någonting. Förstår du inte, vad jag menar? Det var liksom om du över huvud taget inte gjorde något alls för mig. Men å andra sidan gjorde du det dock alltid, och jag upptäckte plötsligt, att nu hade du gjort det och det, men som en alldeles självklar sak.

Slaveriet var ett kärlekens slaveri. Det var min kärlek till dig som gjorde att du så att säga upptog all min tid. Du trängde dig inte med våld in i mina tankar. Du smög dig in i dem, alltid, och du var alltid i dem — i hur hög grad kommer du aldrig att få veta.

Men efter hand som tiden gick började tant Mildred och onkel Robert att tycka mindre om dig. De började bli ängsliga. Vad skulle det bli av mig? Du höll på att förstöra mitt liv. Min musik? Du vet själv hur alla mina drömmar i fråga om den bleknat och flyktat. Den vår, då jag första gången träffade dig — jag var tjugo år och skulle just resa till Tyskland för att studera på allvar. Det var för fyra år sedan, och jag sitter fortfarande här i Californien.

Jag hade andra friare. Dem jagade du bort .... Nej, nej, det var inte så jag menade. Det var ju jag själv, som jagade bort dem. Vad brydde jag mig om kavaljerer, när du var i närheten? Men som jag förut sade, tant Mildred och onkel började bli oroliga. Folk började prata — vänner, beställsamma själar o.s.v. — tiden gick. Du sade inte något. Jag visste inte, vad jag skulle tro. Jag visste, att du älskade mig. De började tala nedsättande om dig, först onkel, sedan också tant Mildred. De var ju för mig i fars och mors ställe. Jag kunde inte säga något till ditt försvar. Å andra sidan tog jag inte heller till orda emot dig. Jag nekade att diskutera dig med dem. Jag slöt mig inom mig själv. Det började bli ett kyligt förhållande i hemmet — onkel Robert gick omkring med likbjudarmin och tant Mildreds hjärta höll på att brista. Men vad skulle jag göra, Chris. Vad kunde jag göra—?

Den unge mannen, som åter vilade huvudet mot hennes knä, stönade, men svarade inte.

— Tant Mildred var mig i mors ställe. Men det var inte möjligt för mig att anförtro mig åt henne. Min barndoms bok var igenslagen. Det var en härlig bok, Chris. Jag får ofta tårar i ögonen, när jag tänker på den. Men det gick väl an. Jag har ju varit mycket lycklig. Jag är glad, att jag kan tala öppet och rent ut om min kärlek till dig, och det, att jag så småningom kommit till denna frimodiga öppenhet gentemot dig, har gjort mig mycket lycklig. Jag älskar dig, Chris. Jag älskar dig — jag kan inte förklara hur mycket. Du är allt för mig och mera ändå. Minns du barnens julgran? Hur vi lekte blindbock? Och du grep mig i armen — så här — och knep mig så hårt att jag skrek för det gjorde ont? Jag har aldrig talat om det för dig, men jag fick mörka blånader på armen. Du kan inte tro, hur jag likväl njöt av det. Där satt de svarta och blå märkena efter dina fingrar — dina fingrar, Chris. Din beröring hade liksom blivit synlig. Märkena satt där en hel vecka, och jag kysste dem — åh, ofta! Jag var ledsen, då de försvann; jag fick lust att knipa mig i armen igen för att få märkena att bli kvar litet längre. Jag iakttog nästan svartsjukt, hur det vita kom tillbaka och trängde undan de mörka fläckarna. Hur det nu var — åh, jag kan inte förklara det, men jag älskade dig så gränslöst. —

Under den följande tystnaden fortsatte hon att smeka hans hår, medan hon frånvarande betraktade en stor grå ekorre, som livligt hoppade fram och tillbaka en bit längre bort uppe i furorna. En hackspett med högröd nacke och kam, som energiskt bearbetade en kullfallen trädstam, fångade hennes uppmärksamhet och drog hennes blick ifrån ekorren. Den unga mannen lyfte inte huvudet. Han pressade tvärtom sitt ansikte tätare och tätare mot hennes knä, och på hans axlar, som höjde och sänkte sig, kunde hon se hur tungt han andades.

— Du måste berätta mig allt, Chris, sade hon milt. Detta mysterium — håller på att ta livet av mig. Jag måste få veta, varför vi inte kan gifta oss. Skall det alltid förbli på det här sättet? Blott hålla av varandra, mötas ofta, visserligen, men dock med långa mellanrum emellan varje gång? Åh, det är härligt att bara älska, det vet jag nog — du har gjort mig så otroligt lycklig, men man längtar, törstar stundom efter något mera och annat! Jag begär att få mera, ännu mera av dig, Chris, jag vill ha dig helt och hållet. Jag längtar efter att få vara tillsammans med dig alltid. Jag längtar efter det samliv, det kamratskap, som vi nu inte kan föra, men som kan bli vårt, då vi blivit gifta. — Hon drog plötsligt häftigt andan. — Men det är ju sant, vi skall aldrig gifta oss. Det glömde jag. Men nu måste du säga mig orsaken.

Den unge mannen lyfte huvudet och såg henne i ögonen. Det var en vana han hade att alltid se folk rakt i ögonen, vem han än talade med.

— Jag har tänkt på dig, Lute, började han häftigt och bestämt. Jag tänkte med bekymmer på dig redan från början. Jag borde inte ha låtit det gå så långt. Jag borde ha dragit mig tillbaka i tid. Jag kände det och tänkte med oro på vad det skulle bli av dig, och dock — drog jag mig inte tillbaka. Jag kunde inte förmå mig att resa bort. Jag kunde inte. Jag stannade. Jag beslöt att resa, men utförde inte mitt beslut. Jag var som en berusad man. Jag var berusad av dig. Jag var svag, jag vet det nog. Jag kunde inte resa bort. Jag försökte. Jag reste — du minns det säkert, fast du då inte visste, varför jag reste. Nu vet du det. Jag reste bort, men jag var inte stark

nog att stanna borta. Fast jag visste, att vi aldrig kunde gifta oss, kom jag tillbaka till dig. Och nu är jag här tillsammans med dig. Skicka bort mig, Lute. Jag har inte kraft att resa bort av mig själv.

— Men varför skulle du också resa bort? frågade hon. Jag måste ju veta orsaken, innan jag kan skicka bort dig.

— Fråga mig inte.

— Berätta mig allt, sade hon. Hennes ton var öm och inträngande.

— Åh, Lute, tvinga mig inte, sade den unge mannen bönfallande.

— Du måste berätta det, vidhöll hon. Så mycket är du skyldig mig.

Den unge mannen tvekade.

— Om jag berättar dig det ..... började han.

Kort därpå fullbordade han meningen och sade i en bestämd och avgörande ton: skulle jag aldrig förlåta mig själv. Nej, jag kan inte berätta det för dig. Försök inte att tvinga mig, Lute. Du skulle bli lika bedrövad som jag.

— Om det är något ..... om det finns hinder,

som .... om denna gåta verkligen är ett hinder för, att vi ... Hon talade sakta, gjorde långa uppehåll för att uttrycka sina tankar så skonsamt som möjligt. Chris, jag älskar dig. Jag älskar dig så högt, som det

är möjligt för en kvinna att älska. Om du nu i detta ögonblick sade till mig: "Kom", så skulle jag följa dig. Jag skulle följa dig, vart du än förde mig. Jag skulle vara din page, på samma sätt som fruar och jungfrur i gamla dagar följde sina riddare till fjärran länder. Du är min riddare, Chris, och du kan inte göra något orätt. Din vilja är min lag. Jag var en gång rädd för världens dom och kritik. Men nu, då du kommit in i mitt liv, är jag inte rädd längre. Jag skulle skratta åt världen och dess dom för din skull — och också för min egen. Jag skulle skratta, om jag blott ägde dig, ty du betyder mera för mig än hela världens gillande och välvilja. Om du säger "kom", vill jag ......

— Säg inte mera, säg inte mera! utbröt han. Det är omöjligt! Äktenskap eller inte, jag kan inte säga: "Kom". Jag vågar inte. Jag skall visa dig varför. Jag skall berätta dig allt.

Han satte sig upp vid sidan av henne, resolut och bestämt. Han tog hennes hand i sin och höll den fast omsluten. Hans läppar rörde sig och han skulle just säga någonting. Allt det mystiska trängde sig skälvande fram för att bli utlöst i ord. Luften dallrade av det. Flickan gjorde sig hård för att lyssna till det som skulle komma, som om det var ett oåterkalleligt dekret. Men den unge mannen teg och stirrade stelt

framför sig. Hon kände att hans hand slappnade i hennes, och hon tryckte den deltagande och uppmuntrande. Men hon kände att hans spänstighet försvann och kände att själ och kropp slappnade samtidigt. Hans bestämdhet höll på att ebba ut. Han skulle inte berätta henne det — hon visste det, hon kände det, och hon kände också med den visshet, som tron skapar, att det var för att han inte kunde.

Hon stirrade förtvivlad framför sig med en isande känsla i hjärtat, som om hopp och lycka för alltid vissnat. Hon såg, hur solskenet silade ned mellan de glödande furustammarna, men hon iakttog det mekaniskt och frånvarande. Hon såg på allting liksom på långt avstånd, utan intresse, som om hon själv varit en främling och ej längre haft någon del i jorden och träden och blommorna, som hon älskade så högt. Hon tycktes vara så långt borta, att hon liksom kändé ett egendomligt opersonligt intresse för hela sin omgivning. Genom en öppning

mellan de närmaste träden betraktade hon ett kastanjeträd, som stod i full blom, som om hon sett det för första gången. Hennes blick stannade och dröjde ett ögonblick vid en klunga gula Diogeneslyktor, som växte vid kanten av en glänta. Blommor brukade alltid komma henne att darra av glädje, men hon kände ingen glädje nu. Hon såg tungsint och grubblande på blommorna, som en

haschischätare, rusig av giftet, stirrar på en blomma i sin fantasi. Flodens röst ljöd i hennes öron — en hes och sömnig gammal jätte, som mumlade halvt i sina drömmar. Men hennes lust att drömma vaknade ej som vanligt; hon visste att ljudet icke var något annat än vattnet, som brusade fram över klippblocken i den djupa dalbottnen, och hennes blick gled vidare förbi Diogeneslyktorna till den ljusa gläntan. Två hästar betade på sluttningen i den vilda havren, som räckte dem till knäna, två kastanjebruna fuxar, alldeles lika, guldblanka i solskenet; deras blanka vårpäls var liksom insprängd med ljusa skiftningar, vilka gnistrade som juveler. Hon ryckte nästan till, då det gick upp för henne, att den ena av dem var hennes eget sto, Dolly, hennes barndoms och ungdoms trofasta ledsagarinna, mot vars hals hon gömt sitt huvud, både då hon snyftat av sorg och glädje. Hennes ögon fylldes av tårar vid synen, och hon vaknade åter till medvetande och visste, att hon nu som förr hade andel i världen, dess lidanden och sorger.

Den unge mannen sjönk framåt, föll fullständigt samman och lät huvudet tungt som en sten sjunka ned i hennes knä. Hon böjde sig ned över honom och tryckte mjukt och länge sina läppar mot hans hår.

— Kom, låt oss gå, sade hon nästan viskande.

Hon kvävde en snyftning och knep ihop läpparna,

då hon reste sig. Hans ansikte var likblekt, så uppskakad var han av den strid han utkämpat med sig själv. De såg inte på varandra utan gick direkt ned till hästarna. Hon lutade huvudet mot Dollys hals, medan han spände till sadelgjordarna. Sedan samlade hon tyglarna i sin hand och väntade. Han såg på henne, i det han böjde sig ned, och det var en liten bön om förlåtelse i hans ögon; hennes ögon gav honom svar i samma ögonblick. Hennes fot vilade i hans hand och hon svingade sig upp i sadeln. Utan att säga något, utan att se mera på varandra, vände de hästarna och slog in på den smala stig, som slingrade sig ned mellan furornas dystra rader och över de öppna gläntorna till betesmarkerna längre ned. Stigen blev en kreatursväg och sedan en skogsväg, som förde ut till en väg, på vilken man under höskörden körde in hö. De red mellan de låga, brungula kaliforniska kullarna till en punkt, där ett led förde ut till landsvägen, som gick längs dalbottnen. Den unga flickan höll in sin häst, medan han steg av och lyfte av stängerna i ledet.

— Nej, vänta lite, utbrast hon, innan han fick avlägsnat de två nedersta stängerna.

Hon drev fram sitt sto några steg, och djuret satte med ett elegant språng över hindret. Den unge mannens ögon strålade och han klappade i händerna.

— Du härliga djur! Du härliga djur! utbrast den

unga flickan och lutade sig ofrivilligt framåt i sadeln och tryckte sin kind mot stoets hals, som glänste i solskenet.

— Låt oss byta hästar och rida i kapp på hemvägen, föreslog hon, då han hade fört sin häst igenom ledet och fått upp stängerna igen. Du har aldrig uppskattat Dolly tillräckligt.

— Nej nej, sade han och skakade på huvudet.

— Du tror, att hon är för gammal och sävlig, envisades Lute. Hon är bara 16 år, och det finns knappast en på tio hästar, som är snabbare än hon. Men hon är aldrig yster. Hon är för stadig för dig, och du bryr dig inte om henne — nej, neka inte, min herre. Jag vet det. Men jag vet också, att hon kan springa fortare än din berömda Washoe Ban. Nåväl, jag utmanar dig! Och vad mera, du får gärna rida henne själv. Du vet ju vad Ban kan prestera, rid nu Dolly och övertyga dig själv om vad hon förmår.

De bytte hästar och sadlar, glada över denna avledning i samtalet och med föresats att riktigt utnyttja den.

— Jag är glad över att jag är född i Californien, sade Lute, då hon svingade sig upp på Ban. Det är en skam för

både häst och ryttarinna att använda damsadel.

— Du liknar en ung amason, sade den unge

mannen beundrande, medan han med en öm blick såg på flickan, då hon svängde om hästen.

— Är du färdig? frågade hon.

— Ja — klart!

— Till den gamla kvarnen, ropade hon, i det hästarna satte iväg. Det är knappt en mile.

— Vi skonar dem väl till strax före upploppet? sade han.

Hon nickade och hästarna, som kände tyglarna, förstod strax att det gällde en kapplöpning. Dammet stod i skyar bakom dem, medan de flög fram längs den jämna vägen. Då de passerade krökarna, bildade hästar och ryttare skarpa vinklar mot marken, och mer än en gång måste ryttaren böja sig ned för att undvika trädens grenar. De dundrade över de små träbroarna, så att det skallrade i de lösa järnstängerna.

De red sida vid sida och sparade hästarna för upploppet, men lät dem dock springa så snabbt, att djurens krafter och uthållighet sattes på prov. Då de svängde runt en dunge vitekar, låg vägen snörrät framför dem, och vid slutet av densamma såg de den förfallna kvarnen.

— Nu gäller det, ropade den unga flickan.

Hon tvingade hästen framåt genom att plötsligt böja sig fram och samtidigt ett ögonblick ge den slaka

tyglar och en klapp på halsen med vänster hand. Hon låg lite före den unge mannen.

— Klappa henne på halsen! ropade hon.

Då han gjort det, kom stoet upp vid sidan av flickan och började så småningom ta ledningen. Chris och Lute såg på varandra, men stoet ökade ständigt avståndet, så att Chris måste vända på huvudet för att se på henne. Kvarnen var ännu ett hundratal meter borta.

— Ska jag ge den sporrarna? ropade Lute.

Chris nickade och flickan sporrade sin häst kraftigt och snabbt för att få den att göra sitt bästa, men såg samtidigt, att hennes egen häst fick försprång.

— Slagen med tre hästlängder, ropade Lute strålande och triumferande, i det hon lät sin häst gå över i skritt. Erkänn nu, min herre, erkänn nu bara! Du trodde säkert inte, att det fanns sådant gry i det gamla stoet.

Lute lutade sig ett ögonblick åt sidan och lät sin hand vila på Dollys våta hals.

— Ban är en trögmåns bredvid henne, erkände Chris. Dolly är bra, även om man besinnar att hon är i sin indiansommar.

Lute nickade bifallande.

— Det var vackert sagt — i sin indiansommar. Det är träffande. Men hon är inte lat. Hon är full

av liv och iver, men har lämnat dårskaperna bakom sig. Hon är mycket klok tack vare sin ålder.

— Det är därpå det beror. Hennes dårskaper försvann med hennes ungdom. Hon har nog vållat dig många svåra stunder.

— Nej, svarade Lute. Jag har aldrig sett henne riktigt istadig. Jag tror, att det enda bråk jag haft med henne var då jag lärde henne öppna grindar. Hon var rädd, när de svängde tillbaka emot henne — det var kanske djurets medfödda fruktan för fällan. Men hon klarade det utmärkt till sist. Och hon konstrade aldrig. Hon blev aldrig istadig, durkade eller slog bakut — aldrig, inte en enda gång i hela hennes liv.

Hästarna fortsatte att gå i skritt och flåsade häftigt efter loppet. Vägen slingrade sig längs dalbottnen och korsade då och då floden. På båda sidor hördes slåttermaskinernas sömniga surrande och då och då höga rop från folk,

som stackade hö. På västra sidan av dalen höjde sig kullarna gröna och mörka, men på ostsidan var de redan bruna och brända av solen.

— Där är sommar, här är vår, sade Lute. Åh, du härliga sommardal!

Hennes ögon lyste och hennes ansikte strålade av kärlek till hemtrakten. Hennes blick gled bort över fruktträdgårdarna och de vidsträckta vinplanteringarna

och stannade vid de purpurröda skuggorna, vilka som en svag rök låg över kullarnas sänkor och de avlägsna floddälarna. Långt bort, mellan de höga bergen, vars branta sluttningar var klädda med manzanitabuskar, uppfångade hon en skymt av en liten slätt, där gräset ännu inte förlorat sin grönska.

— Har du någonsin hört talas om den hemliga betesmarken? frågade hon, fortfarande med blicken fäst på den avlägsna gröna fläcken.

En ångestfylld fnysning bakom henne kom henne att vända på huvudet. Dolly, som hade rest sig på bakbenen med uppspärrade näsborrar och vilda ögon, slog ursinnigt i luften med frambenen. Chris kastade sig framåt mot hennes hals för att förhindra henne att gå över baklänges och sporrade henne samtidigt för att tvinga henne ned på frambenen och låta sig sporras framåt.

— Men Dolly då, det här var högst besynnerligt, började Lute förebrående.

Men till hennes förvåning sänkte stoet huvudet, krökte ryggen samtidigt som hon gjorde ett språng och kom ned på styva ben.

— Ett regelrätt försök att kasta av mig, ropade Chris, och i samma ögonblick gjorde stoet ett nytt försök att kasta av honom.

— Lute såg på, förvånad över stoets otroliga

uppförande, men full av beundran över sin fästmans ridskicklighet. Han var alldeles lugn och njöt tydligen av föreställningen. Gång på gång, väl ett tjugotal gånger, gjorde Dolly sina bocksprång. Så började hon plötsligt att lyfta huvudet och resa sig på bakbenen, svänga runt och slå med frambenen i luften. Lute vände blixtsnabbt sin häst och red i säkerhet, varvid hon uppfångade en skymt av Dollys ögon, vilka hade ett uttryck av blind, djurisk ilska och rullade som om de ville tränga ut ur huvudet. Den svaga ljusröda skiftningen i ögonvitorna var försvunnen och hade efterträtts av en marmorvithet, som glödde liksom av en inre eld.

Ett dämpat, ångestfullt skrik, som dock undertrycktes nästan i samma ögonblick, trängde över Lutes läppar. Stoets ena bakben tycktes vilja ge efter och hela den skälvande kroppen, som stod upprest och lodrätt, svajade ett ögonblick fram och tillbaka, och det var osäkert, om den skulle falla fram- eller baköver. Den unge mannen lutade sig halvvägs ut ur sadeln och åt sidan för att kunna falla och gå klar för stoet, om detta skulle gå baklänges, och pressade samtidigt hela sin tyngd framöver på hennes hals. Genom denna taktik lyckades han förhindra, att hon tog överbalansen bakåt, och hon satte åter frambenen i marken.

Men någon paus var det inte tal om. Dolly sträckte huvudet så att noslinjen nästan blev en fortsättning av halslinjen; genom denna manöver fick han herraväldet över betslet och visade detta genom att sätta av i fullt sken nedåt vägen.

Lute blev för första gången rädd på allvar. Hon gav Washoe Ban sporrarna och satte efter, men han kunde inte ta upp striden med det vanvettiga stoet och sackade så småningom efter. Lute såg Dolly stanna och åter resa sig på bakbenen och nådde fram just som hon åter började skena. Då Dolly jagat runt en vägkrök, stannade hon plötsligt på styva ben. Lute såg sin fästman lyftas ur sadeln; genom den plötsliga stöten hade han förlorat fästet med skänklarna. Men fast han lyftes ur sadeln, kastades han dock inte av, och då stoet galopperade vidare, såg Lute honom klänga sig fast vid sidan med den ena handen i manen och ena benet tvärs över sadeln. Med en snabb rörelse svingade han sig i sadeln på nytt och fortsatte att försöka få håll på stoet. Men Dolly vek av från vägen och for nedför en gräsbevuxen sluttning, som var alldeles gul av otaliga mariposaliljor. En gammal gärdsgård

nedanför hejdade henne inte. Hon bröt igenom den, som om den varit spindelväv och försvann bland buskarna. Lute följde utan dröjsmål efter, drev Ban igenom öppningen i gärdet och galopperade

vidare in bland buskarna. Hon lutade sig tätt ned mot halsen för att inte bli riven av trädgrenarna och rankorna. Hon märkte att hästen gled ned genom lövrika grenar och hamnade i ett flodläges svala grus Från ett håll hörde hon plaskandet av vatten och hon såg en glimt av Dolly, som for uppför den smala strandbrinken och in i en dunge dvärgekar, mot vars stammar hon försökte gnida av ryttaren.

Lute var nära att hinna upp dem mellan träden, men sackade hjälplöst efter på den angränsande trädesåkern, över vilken stoet flög fram i rasande fart utan att det ringaste bry sig om det tunga väglaget och de förrädiska mullvadshålen. Då hon böjde av i en tvär vinkel och for in i den buskbevuxna terrängen på andra sidan, tog Lute den långa diagonalen, red runt buskaget och höll in hästen på andra sidan. Hon hade kommit först. Inifrån buskaget kunde hon höra det våldsamma knakandet och brakandet av knäckta kvistar och grenar. Strax efter bröt stoet igenom, kom ut på öppna fältet, men sjönk utmattad på knä på den mjuka marken. Hon reste sig och vacklade framåt, men stannade strax efteråt, svag och matt. Hon var löddrig av skum och stod och skakade ynkligt.

Chris satt ännu på hennes rygg. Hans skjorta var sliten i trasor. Händerna var rivna och sargade och ansiktet nedsölat av blod från ett sår nära tinningen.

Lute hade hittills hållit sig tapper, men kände sig nu nära att svimma.

— Chris, sade hon så dämpat att det nästan lät som en viskning. Och strax efteråt suckade hon: Gud vare lov.

— Mig felas det ingenting, ropade han till henne och gjorde rösten så munter som möjligt, vilket inte lyckades vidare, då han själv fått sina nerver inte så litet skakade.

Då han hoppade ur sadeln, förrådde han själv hur starkt hans hårt anspända nerver reagerade. Han började med en duktig muskelprestation genom att svänga benet över, men måste inte desto mindre, då han väl kommit ned på marken, luta sig mot Dolly för att inte falla. Lute hoppade ögonblickligen av hästen och slog armarna om honom i ett utbrott av tacksamhet.

— Jag vet, var det finns en källa, sade hon strax efteråt.

De lät hästarna stå, som de stod, och hon förde sin älskade in i buskagets svalka till ett ställe, där kristallklart vatten porlade fram ur klippgrunden.

— Vad var det du sa om att Dolly aldrig gjorde sig bångstyrig? sade han, då blodflödet stillats och han åter var herre över sina nerver.

— Jag är alldeles häpen, svarade Lute. Jag kan inte begripa det. Hon har aldrig uppfört sig så någon

gång förut i hela sitt liv. Och alla djur tycker ju om dig — så orsaken är inte att söka där. Hon är ju en barnhäst. Jag var bara liten flicka, då jag red henne första gången, och ända tills i dag ....

— Ja, i dag var hon allt annat än en barnhäst, inföll Chris. Hon var en riktig satan. Hon försökte att skubba av mig emot trädstammarna och slå in skallen på mig mot grenarna. Hon använde sig av de allra trängsta passagerna hon kunde finna. Du skulle ha sett henne pressa sig igenom. Och såg du hur hon sköt rygg.

Lute nickade.

— Uppförde sig som den värsta halvvilda präriehäst.

— Men vad vet hon om att skjuta rygg och att kasta av? frågade Lute. Hon har aldrig förr gjort det — aldrig.

Han ryckte på axlarna.

— Det är kanske en bortglömd instinkt, som efter en lång slummer vaknat till liv igen.

Den unga flickan reste sig med en energisk min.

— Jag vill ha klarhet i det, sade hon.

De återvände till hästarna och undersökte Dolly grundligt, men undersökningen bragte ingenting i dagen. Hovar, ben, betsel, mun, kropp — allt var som det skulle vara. Sadeln och sadeltäcket var

kemiskt fria från kardborrar och allt annat stickande; ryggen var slät och oskadad. De sökte efter märken efter ormbett, flugstyng eller insektbett, men fann ingenting.

— Vad det nu än kan ha varit, något subjektivt har det varit, så mycket är säkert, sade Chris.

— Förhäxning, föreslog Lute.

De skrattade båda åt tanken, de var båda två barn av tjugonde århundradet, sunda och normala till själen; de var roade av idealisternas fjärilsjakt, men stannade alltid inför den avgrund, där vidskepelsen tog vid.

— En ond ande, skrattade Chris, ja, men vad har jag väl gjort för ont, som förtjänar ett så strängt straff.

— Du har för höga tankar om dig själv, min herre, svarade hon. Det är snarare något ont som Dolly har gjort, jag vet inte vad. Det var blott en tillfällighet, att du red henne i det ögonblicket. Det skulle ha hänt precis detsamma, om jag suttit på ryggen av henne.

Medan hon talade, tog hon tag i stiglädret och började korta av det.

— Vad är det du gör? frågade Chris.

— Jag tänker rida Dolly hem.

— Det gör du inte, förklarade han. Det skullevara att bryta ned disciplinen. Efter vad som hänt är jag tvungen att rida hem henne själv.

Men det var ett svagt och mycket sjukt sto han red. Hon snubblade och stannade, plågad av återvändande muskelkramp — efterverkningar av den våldsamma rörelse, hon varit i.

— Jag längtar efter en diktsamling och en hängmatta efter allt vad som hänt, sade Lute och red in i lägret.

Det var ett sommarläger för stadströtta människor, anlagt i en lund av höga furor, mellan vilkas högtsittande grenar solstrålarna silade ned fläckvis och dämpat, så att en ljus och sval skugga uppstod. En liten bit därifrån låg "köket" och tjänstefolkets tält, och mitt mellan dem den stora "matsalen" inhägnad av levande furupelare, där det alltid var friskt och svalt och där det inte behövdes någon konstgjort solsegel för att utestänga solen.

— Stackars Dolly, hon är mycket medtagen, sade Lute på kvällen, då de återvänt från "stallet", där de undersökt stoet ännu en gång. — Men du tog ingen skada Chris, och det är nog för att göra en liten kvinna djupt tacksam. Jag trodde jag visste, hur mycket du betyder för mig, men det gick egentligen riktigt upp för mig först i dag. Jag kunde inte höra annat än

det våldsamma oväsendet inne i buskaget. Jag kunde inte se dig och visste ju inte, hur det gått med dig.

— Mina tankar gällde dig, svarade Chris och han kände, att hennes hand, som vilade på hans arm, tryckte armen till svar. Hon vände upp sitt ansikte mot hans och mötte hans läppar.

— God natt, sade hon.

— Kära Lute, kära lilla Lute, sade han och smekte henne med klangen i sin röst, medan han försvann mellan skuggorna.

— Vem hämtar posten? ropade en kvinnoröst inne mellan trädstammarna.

Lute slog ihop boken hon läst i och suckade.

— Vi har ju bestämt oss för att inte rida i dag, sade hon.

— Låt mig ge mig av, föreslog Chris. Så kan du stanna hemma. Jag kan ju rida dit och vara hemma på ett

ögonblick.

Hon skakade på huvudet.

— Vem hämtar posten, ropade rösten igen.

— Var är Martin? ropade Lute till svar.

— Det vet jag inte, svarade rösten. Jag tror, att Robert tagit honom med sig — för att köpa hästar, fiska eller jag vet inte vad. Här är ingen annan hemma än Chris och du. Det skulle förresten ge dig

god aptit till middan. Du har ju legat och vilat dig i hängmattan hela dan. Och onkel Robert måste ha sin tidning.

— Ja, ja, tant, vi ger oss av, ropade Lute och hoppade ur hängmattan.

Ett par minuter senare stod de iförda riddräkter och sadlade sina hästar. De red ut och slog in på landsvägen, som badade i solsken, och tog därefter vägen mot Glen Ellen. Den lilla byn låg och sov i solskenet och den sömnige handlanden och postmästaren orkade knappt hålla ögonen öppna så länge som det tog för att packa samman breven och tidningarna.

En timme senare vek Lute och Chris av från landsvägen och red för att vattna hästarna, innan de red hem, nedför en kreatursstig, som slingrade sig utför den höga sluttningen.

— Dolly ser ut som om hon glömt allt från i går, sade Chris, i det de red ut i det brusande vattnet, som gick hästarna till knäna. Se bara på henne.

Stoet hade lyft huvudet och spetsat öronen, då hon hörde en vaktel inne i buskaget. Chris böjde sig fram och smekte henne kring öronen. Dolly njöt tydligen av det och lade sitt huvud över bogen på hans egen häst.

— Kelen som en källing, sade Lute.

— Jag kommer dock aldrig mer att lita på henne, sade Chris. Inte efter hennes vanvettiga nycker i går.

— Jag har också på känn, att det är bäst för dig att rida Ban, sade Lute leende. Det är egendomligt, men min tillit till Dolly är lika orubbad som någonsin. Jag är lugn för min egen del, men jag skulle inte gärna se dig på ryggen av henne mera. Vad Ban beträffar, är min tro på honom orubbad. Se på hans hals! Är han inte vacker! Han kommer att bli lika klok som Dolly, när han kommit till hennes ålder.

— Jag har precis samma känsla, sade Chris leende. Det skulle aldrig falla Ban in att svika mitt förtroende.

De red upp ur vattnet. Dolly stannade för att jaga bort en fluga från knäet med mulen, och Ban trängde sig förbi henne på den smala stigen. Denna var så smal att det skulle varit besvärligt att vända och Chris lät därför sin häst gå vidare. Lute, som red bakom, lät blicken vila på sin älskades rygg och gladde sig åt den bara halsens kraftiga linjer, vilka fortsatte i ett par muskulösa skuldror.

Plötsligt höll han in sin häst. Hon kunde inte göra något annat än att se på, så hastigt försiggick det som nu hände. Nedanför och ovanför reste sig den nästan lodräta branten. Själva stigen var inte bredare, än att hästarna nätt och jämnt kunde få fotfäste på den.

Icke desto mindre reste Ban sig plötsligt på bakbenen och svängde runt, vacklade och störtade baklänges utför branten.

Det hela kom så oväntat och snabbt, att ryttaren drogs med i fallet. Han hade inte hunnit kasta sig av på stigen. Han föll, innan han anade det, och gjorde det enda som var att göra — släppte stigbyglarna och kastade sig ut i luften åt sidan men samtidigt nedåt. Det var tolv fot till klipporna inunder. Han höll kroppen rak och huvudet lyftat och ögonen fästa på hästen, som var ovanför honom och hotade att falla över honom.

Chris föll som en katt på benen och sprang genast åt sidan. Nästan i samma nu hamnade Ban vid sidan av honom. Djuret gjorde knappast något försök att resa sig utan utstötte det fruktansvärda skri, som hästar stundom upphäva, då de blivit dödligt sårade. Han hade fallit nästan rakt på ryggen och i denna ställning blev han liggande med

huvudet till hälften vridet in under ryggen och med slappa orörliga bakben. Frambenen slog däremot förgäves i luften.

Chris nickade lugnande upp mot Lute.

— Jag är snart van vid det, svarade Lute och log uppmuntrande ned mot honom. Jag behöver naturligtvis inte fråga dig om du slagit dig. Är det något jag kan göra?

Han log upp mot henne och gick bort till den nedstörtande hästen, spände upp sadelgjorden och drog huvudet till rätta.

— Ja, jag tänkte det, sade han efter en flyktig undersökning. Jag anade det strax. Hörde du inte det knäckande ljudet?

Hon rös.

— Ja, det var slutet på Bans dådrika liv. — Han gick i en båge för att komma upp till stigen. — Jag har suttit på hans rygg för sista gången. Låt oss gå hem.

Uppe på toppen av branten vände Chris sig om och såg ned.

— Farväl, Washoe Ban! ropade han. Farväl gamle kamrat!

Djuret arbetade för att lyfta huvudet. Det var tårar i Chris' ögon, då han hastigt vände sig om, och tårar i Lutes ögon, då hon mötte hans blick. Hon var tyst i sitt deltagande men tryckte hans hand kraftigt, medan han vid hennes sida gick nedåt den dammiga vägen.

— Det gjordes med avsikt, brast det plötsligt ut ur Chris. Utan varning. Han kastade sig avsiktligt baklänges.

— Ja, det kom helt plötsligt, medgav Lute. Jag såg på er. Jag såg honom göra det. Han snurrade runt och kastade sig själv baklänges i samma

ögonblick, alldeles som om du själv förorsakat det genom ett kraftigt ryck i betslet.

— Det var inte min hand som ryckte till, det vågar jag svära på. Jag tänkte inte en gång på hästen. Medan den gick uppför stigen, höll jag tömmarna ganska lösa, det var ju så självklart.

— Jag skulle också ha lagt märke till det, om du hade ryckt till, sade Lute. Men allt var över, innan du kunde göra någonting. Det var inte din hand, som ryckte till, inte ens omedvetet.

— Då måste det ha varit en osynlig hand, som sträckts ut från jag vet inte var.

Han såg skälmskt upp mot himmeln och log åt sitt eget infall.

Martin kom emot dem, för att ta emot Dolly, då de kom till det hörn av dungen, som tjänstgjorde som stall, men hans ansikte uttryckte förvåning över att se Chris komma tillbaka gående. Chris stannade ett ögonblick bakom Lute.

— Kan ni skjuta en häst? frågade han.

Stallkarlen nickade och tillade: — Ja, mister, med en ny och kraftigare nick.

— Hur går ni då till väga?

— Jag drar en linje från ögonen till öronen — jag menar till öronen på den motsatta sidan. Där linjerna skära varandra.....

— Ja, det är bra, sade Chris avbrytande. Ni vet var vattningsstället vid andra vägkröken är. Där finner ni Ban, som knäckt ryggen.

— Jaså, där är du, min herre. Jag har sökt efter dig överallt ända sedan middag. Din närvaro önskas ögonblickligen.

Chris kastade sin cigarr och gick sedan bort och trampade med foten på den glödande stumpen.

— Du har väl inte talat om det för någon? Det där om Ban? frågade han.

Lute skakade på huvudet.

— De få ju veta det tids nog. Martin berättar det ju för onkel Robert i morgon. — Tag det nu inte för hårt, sade hon och smög sin hand i hans.

— Det var min egen häst, sade han. Ingen har ridit på honom utom du. Det var jag själv som red honom i döden. Jag har känt honom, ända från han blev född. Jag kände honom utan och innan, jag kände varje hans trick och krumsprång, och jag skulle vågat mitt huvud på att det skulle varit omöjligt för honom att göra vad han gjorde. Det kom helt plötsligt, och han hade inte försökt ta betslet och inte visat några tecken på bångstyrighet. Jag har gått igenom det hela i tankarna gång på gång. Det var alltså inte betslets skull. Ban var varken oregerlig eller olydig. Det var

helt enkelt inte tid till något sådant. Det var en plötslig ingivelse och den följdes blixtsnabbt. Jag är nu efteråt häpen över den snabbhet varmed det hela skedde. På mindre än en sekund for vi båda utför branten.

Det var överlagt — överlagt självmord. Och mordförsök. Det var en fälla. Jag var offret. Han hade mig i sitt våld och han kastade sig själv tillsammans med mig. Och dock hatade han mig inte. Han älskade mig ... så högt som en häst kan älska. Jag står som fallen från skyarna. Jag kan lika litet förstå det som du kan förstå Dollys uppförande i går.

— Ja, men hästar kan ju få koller, Chris, sade Lute. Det vet du ju. Det är bara en tillfällighet, att två hästar under loppet av två dagar fått det medan du red dem.

— Ja, det är den enda förklaringen, svarade han och följde med henne. Men varför önskar man min närvaro just nu?

— Psykografen.

— Åh, det var sant. Den har ju nyhetens behag för mig. Av någon anledning fick jag inte göra bekantskap med inrättningen, då den för många år sedan var så på modet.

— Det gjorde ingen av oss, svarade Lute, med

undantag av mrs Grantly. Det är hennes hobby att exprimentera med den, tycks det.

— Hon är en trolsk liten varelse, anmärkte han. Ett nervknippe och ett par svarta ögon. Jag slår vad, att hon inte väger 45 kilo, och då är det ändå mest magnetism.

— Hon är riktigt hemsk .... ibland. Lute rös ofrivilligt. Jag ryser, när hon är närvarande.

— Ja, så går det när något sunt och något sjukt mötes, sade han torrt. Lägg märke till att det är alltid den sunde, som ryser. Den sjuke gör det åldrig. Framkallar rysningarna hos andra. Det är den sjukes uppgift. Var har för resten din familj lärt känna henne?

— Jag vet inte — jo, jag tror att tant Mildred träffat henne i Boston — nej, jag vet det inte säkert. I varje fall kom mrs Grantly till Californien och skulle givetvis besöka tant Mildred. Du vet ju hur gästfria vi är.

De stannade framför två stora furustammar, vilka markerade ingången till matsalen. Mellan sammanflätade grenar kunde man se stjärnorna. Det av trädstammarna omslutna rummet var upplyst av stearinljus. Vid bordet satt fyra personer och undersökte psykografen. Chris' blick gled över dem och han kände sig skuldmedveten och kände liksom ett

styng av smärta i hjärtat, då han ett ögonblick lät sin blick vila på Lutes tant Mildred och onkel Robert, vilkas åldrande drag var så milda och älskvärda och tydligt visade, att de inte haft några större sorger. Han betraktade med ett leende flyktigt den svartögda, späda mrs Granly och lät blicken stanna vid den fjärde personen, en stor

man med kraftigt huvud, vars gråsprängda hår starkt kontrasterade mot ansiktets i övrigt så ungdomliga och fasta drag.

— Vem är det? viskade Chris.

— En mr Barton. Tåget var försenat, därför såg du honom inte vid middagsbordet. Han är bara en — kapitalist, intresserad i vattenkraft och kraftledningar eller något sådant.

— Han ser inte ut att ha uppfunnit krutet.

— Det har han inte heller. Han ärvde sina pengar, men har dock förstånd nog att hålla på dem och att engagera andra mäns hjärnor. Han är mycket konservativ.

— Ja, det kunde man ju vänta, anmärkte Chris. Hans blick gled åter till det åldrade paret, som varit både far och mor för den unga flickan vid hans sida.

— Vet du vad, sade han, jag fick nästan en chock i går, då du berättade mig, att de inte längre tyckte om mig, ja, knappt nog kunde tåla mig. Jag träffade

dem sedan i går, skuldmedveten och rädd — och i dag också. Men jag kunde omöjligt märka någon förändring i deras sätt mot mig.

— Käraste, sade Lute med en suck. Gästfrihet är för dem något lika naturligt som att andas. Men det är likväl inte så. Den vänlighet de visa dig är äkta nog och kommer direkt från deras älskvärda hjärtan. Hur strängt de än döma dig, då du inte är närvarande, vekna de och bli idel älskvärdhet och vänlighet, så snart de är tillsammans med dig. I samma ögonblick de se dig, väller deras tillgivenhet och kärlek för dig upp. Du är nu en gång sådan. Du älskas av allt och alla. Alla djur tycker om dig. Alla människor håller av dig. De kan inte hjälpa det och du kan inte hjälpa det. Det bästa av det är, att du vet inte själv om det. Du vet det inte nu, i detta ögonblick. Till och med nu, när jag står och talar om det för dig, kan du inte förstå det, du vill inte förstå det — men det är just denna brist att förstå det, som är en av orsakerna till att du är så älskad. Ja, du står där och vill inte tro det och skakar bara på huvudet, men jag, som är din slavinna, vet det, liksom alla andra vet det, därför att de också är dina slavar.

Käraste, inom loppet av en minut går vi ju in och sluter oss till dem. Lägg då märke till det nästan moderligt ömma uttryck tant Mildreds ögon plötsligt

får. Lyssna till klangen i onkel Roberts röst, när han säger: "Nå, Chris, är du där, min pojke?" Se hur mrs Grantly smälter, bokstavligen smälter, som en daggdroppe i solen.

Och så Barton här till exempel. Du har aldrig träffat honom förr. Du kommer att be honom röka en cigarr tillsammans med dig, när alla vi andra gått till sängs — du, som ännu inte är någonting och trots att han är en man på många miljoner, en man med makt och stort inflytande, en man som är dum och slö som en oxe; och han kommer att följa med dig och röka, han kommer att följa dig i hälarna som en liten hund, som din lilla hund. Han kommer inte att upptäcka, att han gör det, men inte desto mindre kommer han att göra det. Tror du inte jag vet det, Chris? Åh, jag har så ofta, så ofta lagt märke till dig och älskat dig för det, älskat dig för att du var så förtjusande omedveten och alls inte visste vad du gjorde.

— Jag håller nästan på att spricka av stolthet över allt vad du säger, sade han leende, i det han lade armen omkring henne och drog henne intill sig.

— Ja, viskade hon, och till och med i detta ögonblick, då du skrattar åt allt vad jag sagt, drar du till dig — din känsla, din själ, kalla det vad du vill — drar du till dig hela den kärlek som finns inom mig.

Hon lutade sig tätare intill honom och suckade

liksom litet trött. Han tryckte en lätt kyss på hennes hår och omfamnade henne ömt.

Tant Mildred gjorde plötsligt en livlig rörelse och såg upp från psykografen.

— Kom låt oss börja, sade hon. Det blir snart kyligt. Robert, var bli barnen av?

— Här är vi, ropade Lute och gjorde sig fri.

— Nu står den på köldrysningar, viskade Chris i det de gick in.

Lutes spådom om det sätt, varpå hennes älskade skulle bli mottagen, slog in. Mrs Grantly, som var eterisk, sjuklig och liksom gnistrande av magnetism, tinade upp och smälte bort, som om hon verkligen varit en daggdroppe och han solen. Mr Barton lät sitt stora ansikte skina över honom och var överströmmande vänlig. Tant Mildred mottog honom med ovanlig värme och moderlig ömhet och onkel Robert sade i älskvärdig och hjärtlig ton: — Nå, Chris, hur gick ridturen, min pojke?

Men tarit Mildred svepte schalen tätare omkring sig och skyndade på dem för att de skulle kunna börja. På bordet låg ett ark papper. På papperet var placerat ett litet på tre ben vilande bräde. Två av benen hade lätt rörliga trissor. Det tredje, som var anbragt i triangelns spets, var försett med en blyerts.

— Vem skall börja? frågade onkel Robert.

Det uppstod ett ögonblicks paus, så lade tant Mildred sin hand på brädet och sade: — Någon ska ju göra sig till narr för att roa de andra.

— Tappra kvinna, sade hennes man erkännsamt. Nå, mrs Grantly, gör nu ert bästa eller värsta.

— Jag? sade hon frågande. Jag gör ingenting. Kraften eller vad ni nu tror att det är, finns utanför mig, liksom den är utanför alla de närvarande. Vad slags kraft det är, vågar jag inte uttala mig om. Men det finns en sådan kraft. Jag har sett bevis på det. Men var nu snälla och var tysta allesammans. Rör vid brädet mycket lätt men bestämt, mrs Story; men ni får inte göra någonting av er själv.

Tant Mildred nickade och lade handen på psykografen, medan de andra grupperade sig omkring henne i en tyst och förväntansfull cirkel. Det hände emellertid ingenting. Minuterna gick, psykografen rörde sig inte.

— Var tålig, förmanade mrs Grantly. Strid inte mot de krafter, som ni kanske känner arbeta inom er. Men gör intet av er själv. Kraften ska nog själv göra, vad som ska göras. Ni kommer att känna er tvingad att göra vissa rörelser, och sådana ingivelser är praktiskt taget oemotståndliga.

— Jag skulle önska, att kraften ville skynda sig litet, sade tant Mildred otåligt, när fem minuter gått.

— Vänta litet till, mrs Story, bara ett ögonblick till, bad mrs Grantly bevekande.

Plötsligt började tant Mildreds hand att röra sig i ryck. Det syntes ett lätt förskräckt uttryck i hennes ansikte, då hon upptäckte, att hennes hand rörde sig och hörde blyertsen i psykografens hörn kratsa.

Sedan detta pågått i fem minuter, drog tant Mildred handen till sig med en kraftansträngning och sade med ett nervöst skratt:

— Jag vet inte om jag gjorde det själv eller inte. Jag vet bara, att jag blev nervös över att stå där som en idiot med alla era högtidliga ansikten vända mot mig.

— Kråkfötter, förklarade onkel Robert, då han hade kastat en blick på papperet, som hennes hand rört sig fram över.

— Alldeles oläsligt, förklarade mrs Grantly. Det liknar ju inte en gång bokstäver. Krafterna ha ännu inte börjat verka. Försök ni, mr Barton.

Denne steg viktig men ytterst villig fram och lade sin hand på brädet. I tio långa minuter stod han orörlig som en staty, en stel personifikation av den kommersiella tidsåldern. Onkel Robert började dra på smilbanden. Han blinkade, snörpte på munnen och gav ifrån sig dämpade strupljud; till sist kunde han inte hålla sig längre utan brast i gapskratt. Alla, till

och med mrs Grantly, skrattade. Också mr Barton skrattade, men litet besvärat.

— Försök ni, Story, sade han.

Onkel Robert, som fortfarande skrattade, lade på Lutes och sin hustrus uppmaning handen på psykografen. Plötsligt blev han allvarlig. Hans hand hade börjat att röra sig och man kunde höra blyertsen kratsa över papperet.

— Du gode gud! mumlade han. Det är märkvärdigt, se bara. Det är inte jag, som gör det. Jag vet bestämt att det inte är jag själv, som gör det. Se hur handen går! Se bara!

— Seså, Robert, kom nu inte med dina vanliga upptåg, sade hans hustru förmanande.

— Jag säger dig ju, att det inte är jag som gör det, svarade han kränkt. Kraften har gjort mig besatt. Fråga bara mrs Grantly. Säg, att hon skall få den att stanna, om du vill, att jag skall hålla upp. Jag kan inte hålla upp. Du gode gud! Se bara på den här krusedullen. Den gjorde då inte jag. Jag har aldrig i mitt liv gjort några slängar, när jag skrev.

— Försök att vara allvarlig, sade mrs Grantly förmanande. En lättsinnig atmosfär är inte lämplig för psykografens operationer.

— Så där, nu tror jag det kan vara nog, sade onkel Robert och drog handen till sig. Låt oss nu se.

Han böjde sig fram och rättade på sina glasögon.

— Det är i varje fall handskrift, och det är mer än ni andra kunde prestera. Se på det, Lute, du har unga ögon.

— Åh, sådana slängar! utbrast Lute, då hon såg på papperet. Och se, det är ju två olika stilar.

Hon började att läsa upp: — "Detta är den första timman. Koncentrera uppmärksamheten på denna mening: 'Jag är en verklig positiv ande, på intet sätt negativ.' Läs vidare och koncentrera tankarna på positiv kärlek. Sedan skall frid och harmoni vibrera genom er kropp och runt omkring den. Er själ ..." Här börjar den andra stilen. Där står: "Dixie 95, Gyllene Änder 65, Guldberg 13, Jim Butler 70, Jumbo 75, Nordstjärnan 42, Rescue 7, Black Butte 75, Bruna Hoppet 16. Järntopp 3."

— Järntopp stå mycket lågt, mumlade mr Barton.

— Robert, nu har du skojat igen! utbrast tant Mildred förebrående.

— Nej, visst inte, svarade han. Jag har bara läst kursnoteringarna. Men hur tusan — ja, ursäkta — de har kommit på det där papperet, skulle jag gärna vilja veta.

— Ditt undermedvetna jag, föreslog Chris. Du har läst kurserna i tidningen i dag.

— Nej, inte i dag; men i förra veckan tittade jag igenom kurslistan.

— En dag eller ett år är ett och detsamma för det undermedvetna jaget, sade mrs Grantly. Det undermedvetna jaget glömmer aldrig. Men jag vill därmed inte säga, att detta kommer från det undermedvetna. Jag vill inte säga, vad jag tror det beror på.

— Men hur förhåller det sig då med det andra som står där? frågade onkel Robert. Det låter ungefär som jag föreställer mig Christian science.....

— Eller teosofi, insköt tant Mildred. Ett budskap till en nyomvänd.

— Gå vidare, läs resten, sade hennes man.

— "Detta sätter er i förbindelse med de mäktiga andarna," läste Lute. "Du skall bli en av oss och ditt namn skall vara 'Arya', och du skall — Erövraren 20, Empire 12, Columbia berg 18, Midlway 140" — och, ja, det är det hela. Nej, vänta, här är ännu en släng, "Ayr från Kandor" — det är säkert mahatman.

— Jag skulle ha lust höra dig förklara det teosofiska skräpet på basis av det undermedvetna jaget, Chris, sade onkel Robert utmanande.

Chris ryckte på axlarna. — Det behövs ingen förklaring. Du har fått ett budskap, som var bestämt för en annan.

— Kontakt på linjen, inte sant, sade onkel Robert

och skrattade för sig själv. Ett mångfaldigt andligt telegram kunde man kalla det.

— Sådant prat, sade mrs Grantly. Jag har aldrig sett psykografen bära sig så konstigt åt. Det måste finnas störande krafter här. Jag har märkt det redan från början. Det är kanske för att ni allesammans tar det för skämtsamt och är för glada.

— Ett visst allvar bör vara förbundet med tillfället, medgav Chris och lade sin hand på psykografen. Låt mig försöka. Men inte en enda av er får skratta eller så mycket som fnittra i tankarna. Om du understår dig att fnysa en enda gång, onkel Robert, nedkallar du kanske de hemliga krafternas hämnd över ditt huvud.

— Jag ska nog vara ordentlig, svarade onkel Robert. Men om jag inte kan låta bli och håller på att explodera av skratt, så ska jag gå ut helt tyst.

Chris nickade. Hans hand hade redan börjat röra sig. Det hade inte varit några förebådande ryckningar i den, och den hade inte gjort några famlande försök att skriva. Hans hand hade ögonblickligen satt sig i rörelse, och psykografen gled raskt och jämnt över papperet.

— Se på honom, viskade Lute till sin tant. Se hur blek han är.

Chris tycktes bli störd av ljudet av hennes röst, och det blev därför iakttaget djup tystnad. Man hörde

bara blyertsens ihållande kratsande. Plötsligt ryckte han handen till sig, som om han blivit stungen. Med en suck och en gäspning steg han tillbaka från bordet och stirrade ett ögonblick förvånad på deras ansikten, som om han just vaknat upp.

— Jag tror, att jag skrev någonting, sade han.

— Ja, det kan man sannerligen säga, sade mrs Grantly ytterst belåten och tog papperet och såg på det.

— Läs det högt, sade onkel Robert.

— Ja, här är det alltså. Det börjar med "Pass på" skrivet tre gånger och med mycket större bokstäver än det andra. "Pass på! Pass på! Pass på! Chris Dunbar, det är min avsikt att döda er. Jag har redan gjort två attentat mot ert liv, men de misslyckades. Jag skall nog nå mitt mål. Så säker är jag på att nå det, att jag vågar berätta det för er. Jag behöver inte säga er varför. Ni vet ju själv varför. Den orätt ni begår ..." Ja, här slutar det plötsligt.

Mrs Grantly lade ned papperet på bordet och såg på Chris, som var föremål för allas blickar, men som gäspade som om han var överväldigad av sömnlust.

— Det lät ju tämligen blodtörstigt, får jag säga, sade onkel Robert.

"Jag har redan gjort två attentat mot ert liv." Mrs Grantly läste meningen ännu en gång.

— Mot mitt liv? sade Chris frågande och gäspade

ett par gånger, Det-har inte en enda gång gjorts något attentat mot mitt liv. Du gode gud, vad jag är sömnig.

— Du tänker på mänskor av kött och blod, min gosse, sade onkel Robert och skrattade. Men här är det fråga om en ande. Ditt liv har varit utsatt för attentat från osynliga krafters sida. Möjligen ha osynliga händer försökt strypa dig medan du sov.

— Åh, Chris! utbröt Lute ofrivilligt. I eftermiddag! Handen, som du sa måste ha gripit tag i dina tömmar!

— Det var ju skämt av mig, invände han.

— Inte desto mindre.....Lute teg och behöll sina tankar för sig själv.

— Vad hände i eftermiddags? Var ert liv i fara? frågade mrs Grantly, som genast vädrat spåret.

Chris dåsighet var som försvunnen.

— Det börjar nästan intressera mig, medgav han. Vi ha inte talat om det. Ban bröt ryggen i eftermiddags. Han störtade sig själv utför branten, och jag höll på att komma under honom.

— Så underligt, sade mrs Grantly högt, men till hälften för sig själv. Det ligger någonting bakom detta .... Det är ett varsel ... Åh, det är sant, ni kom ju till skada i går, då ni red miss Storys häst. Där ha vi de två attentaten!

Hon såg triumferande på dem. Psykografen var hämnad.

— Prat, sade onkel Robert och skrattade, men man märkte en viss irritation i hans röst. Sådant händer inte i våra dagar. Vi befinner oss i det tjugonde århundradet, bästa mrs Grantly. Det ni kommer med smakar medeltid, minst sagt.

— Jag har tidigare gjort liknande underbara rön med psykografen, började mrs Grantly men tystnade plötsligt och gick bort till bordet och lade sin hand på brädet.

— Vem är du? frågade hon. Vad heter du?

Psykografen började ögonblickligen att skriva. Alla, med undantag av mr Barton, böjde sig ned över bordet och följde blyertsen.

— Det är Dick, utbrast tant Mildred med en svag antydan av hysteri i rösten.

Hennes man rätade på sig och hans ansikte blev för första gången allvarligt.

— Det är Dicks egen namnteckning, sade han. Jag skulle känna igen den bland tusen.

— "Dick Curtis", mrs Grantly läste namnet högt. Vem är Dick Curtis?

— Det här är sannerligen märkvärdigt, sade mr Barton plötsligt. Bägge stilarna är desamma. Egendomligt, mycket egendomligt.

— Låt mig se, sade onkel Robert, tog papperet och undersökte det. Ja, det är Dicks handstil.

— Men vem är Dick? vidhöll mrs Grantly. Vem är denne Dick Curtis?

— Dick Curtis, jo, det var kapten Richard Curtis, svarade onkel Robert.

— Han var Lutes far, sade tant Mildred som en ytterligare förklaring. Lute antog vårt namn. Hon har aldrig sett honom. Han dog, då hon var några få veckor gammal. Han var min bror.

— Märkvärdigt, högst märkvärdigt. Mrs Grantly gick igenom budskapet i tankarna. Det har varit två attentat mot mr Dunbars liv. Undermedvetenheten är icke tillräcklig förklaring, ty ingen av oss visste om olyckstillbudet i dag.

— Jo, jag, svarade Chris, och det var jag som höll handen på psykografen. Så förklaringen är enkel nog.

— Men handstilen, insköt mr Barton. Det ni skrev och det mrs Grantly skrev var skrivet med samma handstil.

Chris böjde sig ned över papperet och jämförde stilarna.

— Dessutom, utbrast mrs Grantly, känner mr Story igen stilen.

Hon såg på honom för att få det bekräftat.

Han nickade. — Ja, det är Dicks stil. Jag vågar avlägga ed på det.

Men Lute hade plötsligt sett en syn. Medan de övriga diskuterade för eller emot och luften var full av fraser — "psykiska fenomen", "självhypnos", "residuum av oförklarad sanning" och "spiritism" — såg hon för sig alla de bilder hon i sin barndom frammanat av denne soldatfader, som hon aldrig sett. Hon var ägare till hans sabel, det fanns flera gamla dagerrotyper av honom, hon mindes mycket som sagts om honom, historier som berättats om honom — och allt detta tillsammans hade utgjort det material av vilket hennes barnfantasi byggt upp en bild av honom.

— Det finns ju den möjligheten, att en själ omedvetet kan meddela sig med en annan själ, sade mrs Grantly.

Men Lute såg framför sig sin far ridande på sin stora rödgrå stridshäst. Hon såg honom i spetsen för sin trupp. Hon såg honom på ensamma spanarfärder eller mitt ibland indianerna vid Salt Meadoows, varifrån han kom

tillbaka med endast tio procent av sitt folk. Och hos den bild hon gjort upp för sig av honom återspeglades hans läggning sådan hon pietetfullt tänkt sig den — hans tapperhet, hans häftiga temperament, hans impulsiva egenskaper som försvarare, hans uppbrusande häftighet, då det gällde en rättvis sak,

hans ridderlighet, som påminde om medeltidens. Först och sist dominerande allt såg hon i hans ansikte den heta lidelsefullhet och den raskhet i att handla, som hade förskaffat honom tillnamnet "kämpen Dick Curtis".

— Låt oss göra ett experiment, hörde hon mrs Grantly säga. Låt mrs Story försöka med psykografen. Vi kan kanske få ännu ett budskap.

— Nej, nej, jag bönfaller att få slippa, sade tant Mildred. Det är alldeles för ohyggligt. Det är säkert också synd att så experimentera med de döda. Dessutom är jag nervös. Nej, låt mig hellre gå och lägga mig. Ni andra kan fortsätta era experiment. Det blir det bästa, och ni kan ju berätta det för mig i morgon bitti.

Bland de andras "god natt' hördes, då tant Mildred drog sig tillbaka, mrs Grantlys protester.

— Robert kan komma tillbaka, ropade tant Mildred, i det hon vände sig om, så snart han följt mig till mitt tält.

— Det vore synd att ge upp nu, sade mrs Grantly. Det är inte gott att veta, om vi inte kan få nya meddelanden. Vill ni försöka miss Story?

Lute efterkom uppmaningen, men då hon lade handen på psykografen kände hon en obestämd och okänd fruktan för att på detta sätt leka med det

övernaturliga. Hon tillhörde det tjugonde seklet, och det hela var i grund och botten, som hennes onkel Robert mycket riktigt hade anmärkt, medeltidsaktigt. Likväl kunde hon inte frigöra sig från en instinktiv ångest, som fick makt med henne — människans nedärvda ångest, minnen från forna, vilda tider, då människans håriga, apliknande urtyp hyste rädsla för mörkret och personifierade elementen i onda andar.

Men efter hand som den mystiska kraften bemäktigade sig hennes hand och förde fram och åter över papperet, försvann det ovanliga i situationen och hon kände en viss svag nyfikenhet. Hennes uppmärksamhet fångades nämligen nu av en ny bild, bilden av hennes mor, den mor, som hon inte heller kunde erinra sig ha sett i livet. Bilden var inte skarp och levande som bilden av hennes far utan otydlig och dimmig — ett helgons huvud omgivet av en gloria av skönhet, godhet och saktmodighet och samtidigt med ett drag av lugn bestämdhet, av fast vilja, som dock inte gjort något väsen av sig utan huvudsakligen tagit sig uttryck i resignation.

Lutes hand hade stannat, och mrs Grantly höll redan på att läsa det budskap den nedskrivit.

— Det är en ny stil, sade hon. En kvinnas stil, och budskapet är undertecknat Martha. Vem är Martha?

Lute blev inte överraskad. — Det är min mor, sade hon lugnt. Vad säger hon.

Hon hade inte som Chris blivit sömnig, men hennes krafter och sinnen hade liksom blivit slöa, och hon kände en behaglig och välgörande trötthet. Och medan budskapet lästes upp, såg hon fortfarande för sin inre syn moderns bild.

— "Kära barn", läste mrs Grantly, "bry dig inte om honom. Han var alltid så häftig och oöverlagd i vad han sade. Var inte någon gnidare i fråga om kärlek. Kärlek kan inte göra dig någon skada. Att förneka kärleken är att synda. Lyder du ditt hjärtas bud, kan du inte göra något galet. Men tar du hänsyn till världsliga ting, följer du stolthetens röst eller lyder dem som försöka påverka dig att handla emot ditt hjärtas röst, syndar du. Bry dig icke om, vad din far säger. Han är ond nu, alldeles som han brukade vara under sin livstid på jorden; men han kommer med tiden att få upp ögonen för klokheten i mitt råd; det fick han nämligen alltid, då han levde. Älska, mitt barn, och älska på rätta sättet. — Martha."

— Låt mig se det, utbröt Lute och grep papperet och slukade de skrivna orden med ögonen. Hon darrade av outtalad kärlek till denna mor, som hon aldrig sett, och detta brev från graven gav henne liksom ett

mera handgripligt bevis på att modern en gång funnits till än själva bilden av henne.

— Det *är* märkvärdigt, upprepade mrs Grantly. Har man väl någonsin sett något liknande? Tänk bara, både er far och mor ha varit ibland oss i kväll.

Lute ryste. Tröttheten var borta, hon hade blivit sig själv igen och bävade instinktivt för de osynliga budskapen. Och det föreföll henne pinsamt, att hennes föräldrars verkliga eller inbillade närvaro, skulle besudlas av dessa två personer, vilka egentligen var vilt främmande människor — den sjukliga mrs Grantly och den slöe, dumme mr Barton. Hon tyckte också att det var pinsamt, att dessa båda främlingar på detta sätt fick en inblick i hennes och Chris' intima förhållande.

Hon hörde onkeln närma sig, och situationen stod med ens livs levande och klar för henne. Hon vek hastigt samman papperet och gömde det på bröstet.

— Säg ingenting till honom om detta andra budskap, hör ni det, mrs Grantly och mr Barton. Inte till tant Mildred heller. Det skulle bara hetsa upp dem och ge dem onödiga bekymmer.

Hon kände dessutom ett behov av att skona sin älskade, ty hon visste, att det spända förhållandet mellan honom och hennes tant och onkel skulleförvärras, dem själva ovetande, genom psykografens ohyggliga budskap.

— Och låt oss så inte ha mer att göra med psykografen, tillade hon hastigt. Låt oss glömma allt det nonsens den kommit med.

— Nonsens, kära barn? sade mrs Grantly indignerad i samma ögonblick onkel Robert slöt sig till dem.

— Nå! sade han, vad har hänt.

— Du kommer för sent, svarade Lute flyktigt. Du får inte flera kursnoteringar. Psykografleken är slut, och vi håller just på att avsluta diskussionen om de olika teorierna. Vet du, hur sent det är?

— Nå, vad tog du dig till i går kväll, sedan vi gått?

— Åh, jag gjorde en liten promenad, svarade Chris.

Det kom en liten humoristisk glimt i Lutes ögon, då hon i en osäker, forskande ton, som tydligen var låtsad, frågade:

— Med — hm — med mr Barton?

— Ja.

— Och rökte en cigarr?

— Ja, men varför kommer du med alla dessa frågor?

Lute brast i skratt.

— Det var ju precis vad jag sa, att du skulle komma att göra. Är jag inte en profet? Men jag visste, innan jag såg dig, att min spådom gått i uppfyllelse. Jag kommer just från mr Barton, och jag visste att du promenerat med honom i går kväll, ty han svär vid alla sina gudar och halvgudar, att du är en alldeles storartad ung man. Jag kunde se det med slutna ögon. Chris Dunbar — förtrollningen har gripit även honom. Men det är visst inte slut på mina frågor ännu. Var har du varit hela förmiddagen?

— Där, dit jag ämnar föra dig i eftermiddag.

— Jaså, du gör upp planer utan att veta mina önskningar.

— Jag vet mycket väl, vad dina önskningar gå ut på, nämligen att se på en ny häst jag kommit över.

Rösten förrådde hennes glädje, då hon utbröt:

— Åh, det ska bli roligt.

— Den är en riktig skönhet, sade Chris.

Men hennes ansikte blev plötsligt allvarligt pch det kom ett uttryck av rädsla i hennes ögon.

— Den heter Comanche, fortsatte Chris. En skönhet, en formlig skönhet, en fulländad typ av den kaliforniska herdeponnyn. Och dess linjer — kära, vad står på?

— Låt oss inte rida mer, sade Lute, åtminstone

inte på en tid. Jag tror verkligen också, att jag blivit en liten smula trött på det.

Han såg förvånad på henne, men hon mötte modigt hans blick.

— Jag ser likvagnar och blommor för mig, började han, och hör liktalet; jag ser världens ände och stjärnorna falla ned från himlen och himlarna rulla upp sig som en pergamentrulle; jag ser de levande och döda församlade för att höra yttersta domen, fåren och getterna, lammen och vädurarna o.s.v., och de vitklädda änglarna; jag hör ljudet av gyllene harpor och de förtappade själarnas jämmer och skri, när de störtas ned i avgrunden — allt detta ser jag den dag du, Lute Story, inte mer bryr dig om att rida en häst. En häst, Lute! En häst!

— Åtminstone inte än på en tid, sade hon bönfallande.

— Löjligt! utbrast han. Hur är det fatt? Är du inte kry? Du som alltid är så otroligt och gudomligt frisk?

— Nej, det är inte det, svarade hon. Jag vet väl, att det är löjligt, Chris, jag vet det, men jag har onda aningar. Jag kan inte hjälpa det. Du har alltid sagt, att jag stod så välsignat med båda benen på marken o.s.v. — kanske är det vidskepelse, jag vet inte — men

allt som hänt, psykografens budskap, möjligheten av att min fars hand — hur vet jag inte — gripit tag i Bans tömmar för att slunga honom och dig i döden, överensstämmelsen mellan min fars påstående, att han verkligen två gånger stått dig efter livet och det faktum, att ditt liv de två sista dagarna två gånger svävat i fara till följd av hästar — min far var en utmärkt ryttare — allt detta gör att jag tvivlar och har onda aningar. Antag, att det ligger någonting i det? Jag är inte säker på att så ej är fallet. Vetenskapen är för dogmatisk i sitt förnekande av det osynligas existens. De osynliga, själsliga krafterna är möjligen så eteriska och upphöjda, att vetenskapen inte kan fasthålla dem, erkänna dem och definiera dem. Kan du inte inse, Chris, att det är förnuft i själva tvivlet. Låt tvivlet vara aldrig så obetydligt, jag älskar dig dock för högt för att vilja löpa den allra minsta lilla risk. Dessutom är jag ju kvinna, och det skulle ju kunna vara tillräcklig förklaring till min tro på vidskepelse.

— Ja, ja, jag vet det, fortsatte hon, kalla det overkligt. Men jag har hört dig komma med paradoxer om det overkligas verklighet — om illusionens realitet för en själ, som är sjuk. Och det förhåller sig med mig, om du så vill, på samma sätt; det är overkligt och en illusion, men så som jag nu en gång är skapad,

så ar det en verklighet för mig — lika verkligt som en mardröm, så länge man plågas av den, innan man vaknar.

— Det mest logiska argumentet för något ologiskt som jag nånsin hört, sade Chris leende. Det är i alla fall ett ypperligt diskussionsämne. Du tycks omspänna flera möjligheter i din filosofi än jag i min. Det påminner mig om Sam — trädgårdsmästaren, som ni hade för ett par år sedan. Jag hörde en gång på en diskussion mellan honom och Martin ute i stallet. Du vet vilken övertygad ateist Martin är. Nåväl, Martin hade låtit Sam få till del en massa logik. Sam funderade litet och sade så: "Det må vara hur som helst, Martin, du har likväl inte så stora chanser som jag." "Varför inte det?" frågar Martin. "Nej, för du, Martin, har blott en chans mot mina två." "Det kan jag inte inse", sade Martin. "Jo, Martin, jag ska förklara för dig varför. Du har, som du säger, blott chansen att bli mull och göda kållandet. Men jag har också chansen att kunna höja min röst till Herrens lov, medan jag traskar fram på de strålande vägarna — samtidigt som jag har chansen att bli till mull precis som du."

— Du vill med andra ord inte ta mig på allvar, sade Lute efter att ha skrattat erkännade åt hans historia.

— Hur ska jag kunna ta det där psykografpratet på allvar? frågade han.

— Du kan inte förklara det — min förs handstil, som onkel Robert kände igen — och alltsammans, du kan inte

förklara det.

— Jag känner inte till själens mysterier, svarade Chris. Men jag är säker på att alla sådana fenomen i en inte alltför avlägsen framtid kommer att bli uppklarade.

— Det gör detsamma, jag har likväl en brinnande lust att få veta något mer genom psykografen, erkände Lute. Den finns ännu där nere i matsalen. Vi kan försöka den nu, du och jag, ingen behöver få veta det.

Chris grep hennes hand och utbrast: — Ja, kom! Det skulle verkligen vara skoj.

Hand i hand sprang de nedför stigen till det av träd inhägnade rummet.

— Lägret är öde och övergivet, sade Lute, i det hon placerade psykografen på bordet. Mrs Grantly och tant Mildred har lagt sig en stund, och mr Barton har gått ut med onkel Robert. Det finns ingen som stör oss. — Hon lade handen på brädet. — Börja nu!

Under ett par minuter hände ingenting. Chris ville säga någonting, men hon tystade honom. De inledande ryckningarna hade börjat att visa sig i hennes hand

och arm. Så småningom började blyertsen skriva. De läste budskapet ord för ord, som det var skrivet:

"Det finns en visdom större än förnuftets. Kärleken är inte en produkt av förståndsverksamheten. Kärleken kommer från hjärtat och står utanför allt förnuft, all logik och filosofi. Lita på ditt eget hjärta, min flicka, och om ditt hjärta säger dig, att du bör tro på din älskade, skratta då åt förståndet och det kalla förnuftet och följ ditt hjärtas röst och tro på din älskade. — Martha."

— Ja, men hela detta budskap är ju ditt eget hjärtas diktat, utbrast Chris. Kan du inte inse det, Lute? Tanken är ju din egen innersta tanke och ditt omedvetna jag har givit uttryck åt den på papperet.

— Ja, men likväl är det en sak, som jag inte förstår, invände hon.

— Och det är?

— Det är handstilen. Se på den. Det liknar inte min stil. Den är sirlig, den är gammaldags, den är likadan som den kvinnor för en generation sedan använde.

— Du vill väl inte inbilla mig, att du ett ögonblick tror på att detta är ett budskap från de dödas värld? sade han.

— Jag vet inte riktigt, vad jag skall tro, Chris, svarade hon tvekande. Jag vet verkligen inte.

— Det är ju absurt! utbrast han. Det är fantasier. När man dör, så dör man. Blir till stoft. Blir mull, som Martin säger. De döda? Jag skrattar åt de döda. De existerar inte. De *finns* inte. Jag trotsar gravens makt, jag trotsar de döda, som blivit till stoft, som försvunnit! — Och vad kan du säga emot detta? sade han och lade handen på psykografen.

Hans hand började omedelbart att skriva. De blev båda två förbluffade över det. Budskapet var kort:

"Pass på! Pass på! Pass på!"

Han blev litet allvarligare, men skrattade dock ännu åt det.

— Det är nästan som ett mirakeldrama. Döden ha vi redan, den talar till oss från graven. Men de goda gärningarna, var finns de? Och fränderna? Och glädjen? Och vänskapen? Och hela det övriga vackra sällskapet?

Men Lute deltog inte i hans skämt. Hennes ångest stod tydligt att läsa i hennes ansikte. Hon lade sin skälvande hand på hans arm.

— Åh, Chris, låt oss hålla upp. Jag är ledsen, att vi började. Låt de döda vila i fred. Det är synd. Det måste vara synd. Jag erkänner att det påverkar mig. Jag kan inte hjälpa det. Min själ darrar liksom min kropp. Denna röst från graven, denne döde man, som från sin grav sträcker ut sin hand för att skydda migmot dig. Det måste ligga något bakom det. Det är väl något levande mysterium, som hindrar dig att gifta dig med mig. Om min far levat, skulle han ha skyddat mig emot dig. Till och med som död försöker han skydda mig. Hans hand, hans skugghand

är vänd emot dig, traktar efter ditt liv!

— Lugna dig, sade Chris blott. Hör vad jag säger. Det är skämt alltsammans. Vi rör oss med subjektiva krafter inom oss själva, med fenomen, som vetenskapen bara ännu inte hunnit förklara, det är det hela. Psykologin är ju ännu en så ung vetenskap. Det undermedvetna jaget har ju nätt och jämnt blivit upptäckt. Det är ännu omgivet av mystik; lagarna för dess verksamhet är ännu inte funna och formulerade. Allt detta hör till de ännu ouppklarade fenomenen. Men därför finns det ju intet skäl för att genast utnämna det till spiritism. Ännu har vi inte kommit så långt, att vi kan förklara det, det är allt. Vad psykografen beträffar ....

Han höll plötsligt upp, ty för att ge sina ord eftertryck, hade han lagt handen på psykografen, och i samma nu hade hans hand blivit liksom gripen och flög motståndslöst över papperet och skrev liksom man tänker sig en förbittrad människa skriva.

— Nej, jag vill inte vara med om det här längre, sade Lute, då budskapet var avslutat. Det är som att

bevista en strid mellan dig och min far i levande livet. Det är nästan som om jag såg striden och hörde slagen.

Hon pekade på en mening, som löd sålunda: "Du kan varken undkomma mig eller det rättfärdiga straff, som väntar dig."

— Kanske frammanar jag det hela mera levande än som är nyttigt för mig, ty jag kan se hans händer kring din hals. Jag vet, att han, som du säger, är död och har blivit till stoft, men inte desto mindre ser jag honom lika levande som en man, som går omkring här på jorden. Jag kan se vreden i hans ansikte, vreden och hämndlusten, och jag kan se, att de båda är riktade mot dig.

Hon kramade samman det skrivna pappersarket och satte undan psykografen.

— Vi ska inte offra mer tid på det, sade Chris. Jag trodde inte, att det skulle ta dig så hårt. Men det hela är — det är jag säker på — något rent subjektivt, möjligen litet suggestion och ingenting annat. Och den pinsamma situation vi befinner oss i har skapat ovanligt gynnsamma förutsättningar för fenomenet.

— Ja, med hänsyn till vår situation, sade Lute, då de gick uppför den stig, som de en stund tidigare kommit springande nedför, så vet jag inte, vad vi ska

göra. Ska vi låta allt förbli vad det varit? Vilket är det bästa? Har du tänkt på något?

Han gick tyst och övervägande några steg.

— Jag har tänkt att tala med din onkel och tant.

— Och berätta dem det du inte kan berätta för mig? frågade hon hastigt.

— Nej, svarade han långsamt, men lika mycket som jag sagt dig. Jag har inte rätt att säga dem mera än jag har sagt dig.

Denna gång var det hon som gick tyst och begrundande.

— Nej, säg ingenting till dem, sade hon till slut. De skulle inte förstå det. Jag förstår det visserligen inte själv, men jag tror dig; de kan på grund av sakens natur inte hysa samma obegränsade tillit till dig. Du reser upp ett mysterium för mig, vilket hindrar oss från att gifta oss, och jag tror dig, men de skulle inte tro dig utan att ana något styggt och fult. bakom mysteriet. Det skulle dessutom bara öka deras bekymmer.

— Jag borde resa min väg, jag erkänner, att jag borde resa min väg, sade han halvt viskande. Och jag kan också. Jag är inte någon stackare. För att det en gång inte lyckades mig att hålla mig borta, finns det ingen orsak att tro, att det inte skulle lyckas för mig nu.

Hon flämtade till och sade:

— Det är svårt att höra dig tala om att resa bort och att förbli borta. Jag skulle alltså aldrig få se dig mera. Det är alltför svårt att tänka sig. Gör dig inga förebråelser för att ha varit svag. Det är jag, som bär skulden. Det var jag,

som hindrade dig i att stanna borta den gången, det vet jag. Jag längtade så efter dig. Jag behöver vara hos dig.
— Det är inget att göra åt det, Chris, inget annat att göra än att låta det gå som det går och på ett eller annat sätt låta det ordna upp sig av sig själv. Ty så mycket kan vi ju i alla fall vara säkra på: det kommer att ordna upp sig på ett eller annat sätt.

— Men det skulle gå lättare, om jag reste bort, sade han.

— Jag är lyckligare, när du är här.

— Förhållandena är grymma, mumlade han och bet ihop tänderna.

— Res eller stanna — båda sätten ska bidraga till en lösning. Men jag vill så ogärna att du reser, Chris, det vet du ju. Men låt oss inte mer tala om det. Det blir ju inte bättre av det. Låt oss aldrig mer tala om det .... om inte .... om inte du en underbart vacker dag kan komma och säga till mig: "Lute, nu har allt ordnat sig. Mysteriet binder mig inte längre. Jag är fri". Låt oss begrava det, tills den dagen kommer, begräva det tillsammans med psykografen och allt detandra och försöka få ut så mycket som möjligt av det som återstår oss.

— Och för att nu visa dig hur parat och villig jag är att få det mesta möjliga ut av resterna, är jag till och med med på att i eftermiddag följa med dig och se på den nya hästen — fast jag skulle önska, att du inte ville rida mer — i varje fall inte under de närmaste dagarna eller den första veckan. Vad sa du, att hästen hette?

— Comanche, svarade han. Jag är säker på att du ska tycka om den.

Chris låg på ryggen med huvudet lutat mot den kala, framskjutande bergväggen och stirrade intresserat ut över klyftan mot den skogbevuxna sluttningen på andra sidan. Han hörde ett knakande och knäckande i småskogen, klirrandet av stålskodda hovar, som slog mot stenhällarna och då och då ljudet av en lösriven, mossig rullsten, som rullade utför sluttningen och med ett plask hamnade i bergbäcken, som brusade fram över ett kaos av stenblock nedanför honom. Då och då såg han en glimt av Lutes gyllenbruna riddräkt och av den fuxröda häst, som rörde sig under henne, allt inramat i grönskan.

Hon red ut på ett öppet fält, vid vars slut fanns en lös jordsluttning utan både träd och gräs. Hon höllin hästen på toppen av slänten och kastade en undersökande blick nedför den. Fyrtio fot längre ned slutade slänten i en liten terrass, på vilken marken var fast, bildad av nedrasande jord- och grusmassor.

— Här kan vi riktigt pröva den, ropade hon tvärs över klyftan. Jag vill låta den gå nedför här.

Hästen trädde försiktigt ut på det förrädiska underlaget, miste och återvann omväxlande fotfästet med bakbenen, men höll frambenen säkert planterade i marken, och lugnt och sansat, utan att visa rädsla eller nervositet drog den upp frambenen så snart de sjönko för djupt i den glidande jorden, som likt en våg vällde fram framför den. Då den nådde fasta marken gick den ut på den lilla terrassen med snabba och spänstiga steg, vilka vittnade om en muskulös livlighet, som man inte skulle ha tilltrott den efter dess lugna och försiktiga rörelser på sluttningen.

— Bravo! ropade Chris över klyftan och klappade i händerna.

— Det är den klokaste häst jag nånsin sett, ropade Lute över till honom, samtidigt som hon svängde djuret åt sidan och lät det gå utför en ojämn och stenig sluttning och därefter in mellan träden på nytt.

Chris kunde följa hennes rörelser, tack vare det oväsen hon åstadkom, medan hon red, och såg också en glimt av henne, där lövverket var glesare. Hon red

i sicksack utför den branta och stiglösa sluttningen Hon dök upp nedanför honom vid bäcken, lät hästen hoppa ned från en tre fot hög bergvägg och gjorde halt för att undersöka övergångsstället.

Fyra fot ute i bäcken stack ett smalt klipprev upp ur vattnet. På andra sidan om revet kokte och brusade vattnet häftigt. Men till vänster om revet och några fot längre bort fanns en liten sandrevel. Ett jättestort klippblock hindrade tillträdet till sandreveln. Det enda sättet att nå den var genom att först hoppa över på klipprevet. Hon

undersökte det noga och det sätt varpå hon stramade vänstra armen visade, att hon fattat sitt beslut.

Chris, som blivit ängslig, hade rest sig för att bättre kunna följa, vad hon tänkte göra.

— Försök dig inte på det, ropade han.

— Jag litar på Comanche, ropade hon tillbaka.

— Den kan inte utföra snedhoppet över till sandreveln, ropade Chris varnande. Den kommer aldrig att få fotfäste. Den kommer att falla framåt ut i vattnet. Inte en häst på tusen kan utföra det konststycket.

— Nej, men just Comanche kan det, svarade hon. Se bara!

Hon gav djuret tygeln och det hoppade elegant och precis över på klipprevet och hamnade med fötterna tätt samman på det inskränkta utrymmet. I samma

ögonblick hästen hamnade på revet, berörde Lute med tömmen lätt dess hals för att tvinga den åt vänster, och i samma nu, vacklande på sitt osäkra fotfäste och nära att glida ner i vattnet med frambenen, reste den sig på bakbenen, gjorde ett språng åt vänster och kom nätt och jämnt ned på den smala sandreveln. Ett lätt hopp förde den sedan över bäcken, och Lute lät den sedan i sicksack klättra uppför strandbrinken och gjorde halt framför sin älskade.

— Nå vad säger du? frågade hon.

— Jag var nära att förgås av spänning, svarade Chris. Jag höll andan.

— Köp den, sade Lute i det hon steg av hästen. Du blir inte lurad på den. Jag skulle kunna våga vad som helst med den. Jag har aldrig förr i mitt liv litat så på en hästs fötter.

— Ägaren säger, att det inte finns någon som sett den mista fotfästet, och att det är omöjligt att få den att snubbla.

— Köp den, köp den genast, sade hon, innan mannen ändrar sig. Om du inte vill, köper jag den. Åh, sådana fötter! Jag litar så på den, att då jag rider den, tänker jag knappast på att den har fötter. Och den är snabb som en katt och lyder ögonblickligen. Att den lyder tygeln, är ett alldeles för svagt uttryck. Man skulle kunna styra den med ett silkesnöre. Åh,

jag vet väl, att jag är vild i den, och om du inte köper den Chris, så köper jag den. Kom ihåg, jag har förköpsrätt närmast efter dig.

Chris log medan han bytte om sadlarna och var helt överens med henne.

— Den passar givetvis inte lika bra samman med Dolly som Ban, sade hon lätt beklagande, men det får vara, hårremmen är härlig som den är. Och tänk en sådan häst under hårremmen!

Chris hjälpte henne i sadeln och red bakom henne uppför sluttningen upp till landsvägen. Hon höll plötsligt in sin häst och sade:

—Vi rider inte direkt hem till lägret.

— Du glömmer middan, sade han.

— Ja, men jag tänker i stället på Comanche, svarade hon. Vi rider direkt till ranchen och köper honom. Middan väntar nog.

— Men det gör inte köksan, sade Chris och skrattade. Hon har redan hotat att resa, därför att vi så ofta kommer för sent.

— Än sen? svarade hon. Tant Mildred blir kanske tvungen att se sig om efter en annan köksa, men vi försäkrar oss Comanche.

De vände hästarna och red uppför vägen i Nunne Canyon, vilken väg förde över bergen ned i Napa-dalen. Men

uppstigningen var besvärlig och det gick

långsamt. Stundom red de hundra meter över flodbrädden, stundom var de lika djupt nere och korsade floden ett tjugotal gånger. De red i den djupa skuggan av slätstammiga lönnar och resliga furor och kom ut på öppna, vidsträckta bergplatåer, där marken var torr och sprucken.

På en av dessa platåer sträckte sig vägen ganska jämnt framför dem ungefär tusen alnar. På ena sidan reste sig bergets oerhörda massiv, på den andra sidan stupade klyftans branta vägg i ofarbara sluttningar och lodräta stup ner ända till bottnen. Det var en avgrund av vacker grönska och skuggiga djup, här och där med bredare solfläckar. Ljudet av brusande vatten hördes upp genom den stilla luften, och bergbina surrade.

Hästarna gick över i jämn trav. Chris red ytterst och såg ned i de svindlande djupen och gladde sig åt vad han såg. Ett vattenfalls dova mummel hördes tydligt över binas surr. Ljudet tilltog i styrka för varje steg hästarna togo.

— Se! utbrast han.

Lute lutade sig litet ut från hästen för att se. Nedanför dem gled vattnet skummande ut över den släta klippan ända fram till kanten, där det åter blev fritt — som ett glidande vitt band, som ändrade sin massa men inte sin form, en luftig vattenväg lika overklig

som ånga och lika evig som berget. Det vältrade sig från klippkanten ut i luften och ned till trädtopparna långt inunder, i vars grönska det försvann för att samlas till en liten bergsjö.

De hade ridit förbi. Ljudet av det nedstörtande vattnet blev ett avlägset mummel, som åter blandade sig med binas surr och till sist upphörde. Drivna av en gemensam impuls såg de på varandra.

— Åh, Chris, var det är härligt att leva ... och att ha dig vid sin sida.

Han svarade henne med en varm blick.

Allt bidrog till att väcka en härlig stämning hos dem — kroppsrörelsen, som sammanföll med djurens rörelser under dem; det lätt stimulerade blodet, som strömmade genom deras ådror med sundhetens sötma; den varma luften, som smekte deras kinder och flödade över dem med balsamiska och styrkande fläktar, uppfyllde dem med en outsäglig glädje; landskapets skönhet fyllde dem med en extas, som inte kan uttryckas med ord utan blott med blickar.

På detta sätt såg de på varandra, medan deras hästar travade under dem; deras unga blod pulserade, de anade tillvarons hemlighet i varandras ögon och de var nära att med ett enda ord feja undan alla tillvarons besvärligheter och gåtor.

Vägen framför dem gjorde en krök, så att de kunde se klyftans övre partier. Den avlägsna flodbädden lyfte sig högt över deras huvuden. De rundade kröken med lutning inåt mot väggen och betraktade landskapet, som bredde ut sig för deras ögon. Intet misstänkt hördes. Hon hörde över huvud taget ingenting, men strax innan hästen föll, hade hon en känsla av att harmonin mellen de båda travande djuren var bruten. Hon vände på huvudet och detta så snabbt att hon hann se Comanche falla. Det var varken fråga om snubbling eller feltramp. Han föll, som om han mitt under sitt lopp störtat omkull död eller fått ett förlamande slag.

I samma ögonblick kom hon att tänka på psykografen; minnet av allt, vad som var förbundet med den, passerade blixtsnabbt genom hennes hjärna. Hon lät sin häst sjunka ned på bakbenen och drog med hela sin kraft tygeln bakåt, men hennes huvud var vänt åt sidan och hon följde Comanches fall. Han föll mitt på vägen med benen orörligt utsträckta under sig.

Det hela skedde under loppet av dessa oändligt långa sekunder, vilka synas vara som en evighet och under vilka en oändlig mängd händelser inträffar. Comanches kropp studsade litet, då han föll till marken. Den häftiga stöten frampressade ett stön. Farten slungade honom ut över vägkanten. Ryttarens vikt på

dess hals kom honom att störta huvudstupa ned, då han till sist rullade över kanten.

Hon kom i en hast av hästen, hur anade hon inte, och fram till vägkanten. Chris var ur sadeln och klar från hästen, men dock fasthållen av denne, på grund av en fot som satt fast i ena stigbygeln. Sluttningen var för brant för att det skulle vara tal om att de skulle stanna. Jord och småsten, som lossnade under deras nedstörtande, rullade utför tillsammans med dem och framför dem som en liten lavin. Hon stod alldeles stilla och stirrade med ena handen pressad mot hjärtat. Men samtidigt som hon sett vad som försiggick, hade hon i en syn sett sin far tilldela Comanche det slag som kom honom att falla och som slungade häst och ryttare ut över vägkanten.

Nedanför hästen och den unge mannen slutade den branta sluttningen vid en bergvägg, som reste sig rakt upp och från vars nedersta kant en ny sluttning förde ned till en ny vägg. En tredje brant sluttning slutade i en sista vägg, vars nedre kant vilade i själva klyftans botten, 400 fot under den plats, där hon stod och spejade. Hon kunde se, att Chris förgäves sparkade för att få foten ur stigbygeln. Comanche stötte hårt emot en uppskjutande klippspets. Under bråkdelen av en sekund hejdades hans fall, och under detta korta uppehåll lyckades det Chris att gripa tag i en ung

manzanitabuske. Lute såg honom gripa fast också med andra handen. Så började Comanche åter rulla vidare. Hon såg först stigbygelremmen stramas, kort därpå sträcktes också Chris' kropp och armar. Manzanitabuskens rötter gav efter, och häst och man störtade ut över kanten och försvann.

De blev åter synliga på nästa sluttning, rullande runt, runt båda två. Stundom var Chris, stundom hästen överst. Chris försökte inte längre bli fri, och de for båda nedför den tredje sluttningen. Vid den sista bergväggens kant blev Comanche liggande mot en hög stenar. Han låg stilla, och i närheten av honom, fortfarande fasthållen av stigbygeln, låg ryttaren med ansiktet nedåt.

— Om han blott ville ligga stilla, viskade Lute, vars tankar arbetade för att finna en utväg att komma dem till hjälp.

Men hon såg Comanche börja arbeta igen, och hon tyckte sig tydligt se sin fars spöklika arm sträckas ut och gripa tag i tygeln och dra djuret ut över kanten. Comanche gled sprattlande genom stenhögen, Chris' slappa kropp följde med, och häst och ryttare störtade ut och försvann. De kom inte mer till synes. De hade nått bottnen.

Lute såg sig omkring. Hon stod ensam i världen. Hennes älskade var försvunnen. Det fanns ingenting

som påminde om, att han existerat, bortsett från märkena av Comanches hovar på landsvägen och märkena av hans kropp på det ställe, där han glidit ut över kanten.

— Chris! ropade hon en och två gånger, men hon ropade förgäves.

Upp ur djupet steg i den stilla luften blott ljudet av binas surr och av det rinnande vattnet.

— Chris! ropade hon åter och för tredje gången och sjönk långsamt ned i vägens damm.

Hon kände, att Dollys mule rörde vid hennes arm, och hon lutade huvudet mot stoets hals och väntade. Hon visste inte varför hon väntade och vad hon väntade på. Det fanns ingenting annat för henne att göra än att vänta, tyckte hon.

*